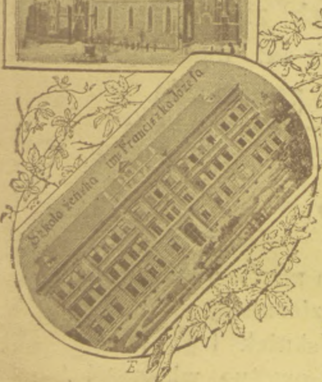

Nakładem J. Pisza—Prawo zastrzeżone

„Tarnowianin"

Kalendarz

na rok

1902.

Rocznik XXIII.

Cena 30 cnt.

TARNÓW.
Drukiem i nakładem Józefa Pisza.
1902.

Ideałem dobrej smacznej i podniecającej kawy jest mięszanina kawy ziarnistej z **Kathreinera**

Kneippowską kawą słodową.

Wyrób ten badany przez najsławniejszych zawodowców i uznany za dobry, uzyskał od dziesiątek lat na całym świecie u milionów rodzin **najlepsze powodzenie.**

Co to jest Kathreinera Kneippowska kawa słodowa?

Jest to prawdziwie zdrowa gospodarska kawa, wyrabiana z najlepszego słodu, której za pomocą ekstraktu rośliny kawowej, nadano miły zapach kawy ziarnistej, nie przenosząc na nią szkodliwych składników. Wskutek tego łączy w znakomity sposób powszechnie uznane zdrowotne własności słodu z ulubionym smakiem kawy ziarnistej.

Do czego służy Kathreinera Kneippowska kawa słodowa?

Przedewszystkiem jako domieszka do kawy ziarnistej; wywołuje bowiem delikatny przysmak, czyni napój nadzwyczaj miłym i przyjemnym i dla zdrowia pożytecznym. Już po krótkim czasie staje się domieszka ta niezbędną a na domiar przysposabia znaczną oszczędność w każdem gospodarstwie.

Kathreinera Kneippowska kawa słodowa

posiada dalej i tę nieporównaną zaletę, że może być użytą bez wszelkiego dodatku, gdyż sama w sobie zawiera przyjemny smak. Jest bardzo łatwa do strawienia i pożywna.

Prośba: Kto pragnie zapewnić sobie zalety smacznej i zdrowej kawy zechce przy zakupnie zważać na oryginalne opakowanie, uwidocznione na boku, z podobizną proboszcza Kneippa jako markę ochronną i nazwiskiem „Kathreiner“, a należy strzedz się we własnym interesie przed jakiemkolwiek naśladownictwem.

„TARNOWIANIN“

KALENDARZ

POLSKI, RUSKI i ŻYDOWSKI

astronomiczny, gospodarski i domowy

wypracowany na południk tarnowski

z zastosowaniem czasu średnio-europejskiego

na rok zwyczajny

1902.

ROCZNIK XXIII.

TARNÓW.

Drukiem i nakładem Józefa Pisza.

1901.

Tablica wschodu i zachodu słońca,

długość dnia i godzin, które zegar nasz według czasu średnio-europejskiego czyli zegaru kolejowego pokazywać winien w chwili prawdziwego południa, wskazanego przez kompas czyli zegar słoneczny.

Miesiące	Dni	Wschód słońca G.	Wschód słońca M.	Zachód słońca G.	Zachód słońca M.	Długość dnia G.	Długość dnia M.	Godzina połud. G.	Godzina połud. M.
Styczeń	1	7	22	3	34	8	12	11	18
	10	7	19	3	44	8	25	11	21
	20	7	13	3	58	8	45	11	25
Luty	1	7	1	4	16	9	6	11	26
	10	6	47	4	33	9	48	11	31
	20	6	30	4	47	10	17	11	38
Marzec	1	6	15	5	—	10	45	11	27
	10	5	55	5	15	11	20	11	35
	20	5	36	5	29	11	53	11	22
Kwiecień	1	5	10	5	47	12	37	11	18
	10	4	53	5	59	13	6	11	16
	20	4	36	6	12	13	36	11	14
Maj	1	4	13	6	30	14	17	11	11
	10	3	57	6	44	14	48	11	10
	20	3	46	6	57	15	11	11	11
Czerwiec	1	3	35	7	9	15	44	11	12
	10	3	30	7	16	15	56	11	13
	20	3	20	7	22	15	58	11	15
Lipiec	1	3	34	7	20	15	46	11	17
	10	3	40	7	16	15	36	11	18
	20	3	50	7	6	15	16	11	18
Sierpień	1	4	5	6	53	14	48	11	19
	10	4	18	6	37	14	19	11	17
	20	4	31	6	20	13	49	11	15
Wrzesień	1	4	47	5	59	13	12	11	13
	10	5	—	5	40	12	40	11	10
	20	5	14	5	50	12	6	11	7
Październik	1	5	29	4	57	11	28	11	3
	10	5	42	4	38	10	56	11	—
	20	5	56	4	20	10	24	10	58
Listopad	1	6	16	3	50	9	43	10	57
	10	6	31	3	45	9	14	10	57
	20	6	46	3	44	8	48	11	—
Grudzień	1	6	59	3	22	8	23	11	—
	10	7	10	3	23	8	13	11	6
	20	7	19	3	25	8	6	11	12
	30	7	22	3	32	8	10	11	17

A więc, jeżeli np. dnia 10. lutego kompas pokazuje południe czyli godzinę 12, to zegarek nasz wskazywać winien podług rubryki przez godzinę południową oznaczonej, godz. 11 m. 31., zaś w czasie południa przez kompas wskazanego, np. dnia 10 listopada, zegarek nasz wskazywać winien g. 10 m. 57., itp.

Rok 1902

jest pod względem astronomicznym i fizycznym rokiem zwyczajnym, mającym 365 dni. Jako rok kalendarzowy rozpoczyna się dnia 1 stycznia 1902 r. o północy.

Dzieli się na 4 pory astronomiczne, które rozpoczynają się:

Wiosna	d. 21 marca	o g. 2 popoł.	w chwili	wstąpienia	słońca	w znak	barana.
Lato	„ 22 czerwca	„ 10 rano	„	„	„	„	raka.
Jesień	„ 24 września	„ 1 w nocy	„	„	„	„	wagi.
Zima	„ 22 grudnia	„ 7 wieczór	„	„	„	„	koziorożca.

Płanetą panującą w r. 1902 jest Saturn.

W systemie płanetarnym słońca stanowi Saturn płanetę główną zewnętrznej grupy, złożonej z 4 płanet dalszych, przewyższających znacznie ziemię co do wielkości i odznaczających się większą liczbą towarzyszących im księżyców.

Saturn mianowicie, widziany jeszcze z ziemi wolnem okiem i dlatego znany już w starożytności Babilończykom, (Chaldejczykom) Egipcyanom, Grekom i Rzymianom, ma 15.500 mil geograficznych średnicy (każda mila geograficzna równa się co do długości 15 milom naszym), jest więc 700 razy większy od ziemi, a odległość jego od słońca wynosi 200,000.000 mil geograficznych.

Saturnowi towarzyszy 8 księżyców i 3 świetlne obręcze.

Skąd wzięły się te księżyce i w jaki sposób powstały te obręcze, tłomaczy nam ta sama nauka, która opowiada o powstaniu słońca, ziemi i gwiazd, czyli kosmografia i astronomia. Z nich to dowiadujemy się, że Saturn stanowił niegdyś wraz z tymi księżycami i pierścieniami jednolitą masę kulistą, która obracając się dokoła swej osi spłaszczała się u biegunów, a rozszerzała u równika; temsamem cały pas jej na równiku coraz słabiej przez słońce przyciągany, a coraz większego nabywając rozpędu, oderwał się wreszcie od głównej masy Saturna w kształcie pierścienia, obracającego się dalej z tą samą chyżością w tę samą co Saturn stronę. Ponieważ jednak pierścień ten nie na całym swym obwodzie jednakowo był gruby, przeto w miarę obrotu i stygnięcia kurczył się coraz bardziej, aż wreszcie porozrywał się w tych miejscach, gdzie był najcieńszy na kilka części, z których każda tak samo wirowała, stygła i kurczyła się — a że na prawie fizycznem cząstki grubsze i gęściejsze przyciągały cząstki słabsze i rzadsze, przeto nadeszła chwila, iż każda z rozerwanych części pierścienia utworzyła osobne ciało kuliste, krążące dokoła głównej masy płanety.

Ile takich pierścieni oderwało się od Saturna, zanim powstało owych ośm księżyców, „satelitami" Saturna nazwanych, tego nikt nie wie, znanym atoli i ogólnie przez uczonych astronomów uznanym jest fakt, że zarówno one, jak i istniejące dokoła niego 3 pierścienie, właśnie w powyżej opisany sposób powstały, a być bardzo może, że pierścienie te są także zarodkami nowych satelitów, mających kiedyś powiększyć ilość błędnych rycerzy Saturna.

Czas trwania jednego obiegu tej płanety dokoła słońca wynosi prawie 30 lat, więc licząc jeden obrót dokoła słońca za rok astronomiczny Saturna, przychodzimy do zestawienia, że wedle lat Saturnowych,

każdy młodzieniec dwudziestoletni na ziemi, liczyłby na Saturnie lat 600, a każda piętnastoletnia ziemianka 450 wiosenek!

Według wiary starożytnych Rzymian, płaneta w r. 1902 nad ziemią panująca, nazwaną została imieniem boga Saturna, który za namową matki swej Gai starego ojca swego Uranosa z tronu strącił i sam nim zawładnął. Ale nie zaznał Saturn spokoju, a wobec klątwy ojca, że i on przez jedno ze swych dzieci tronu pozbawiony zostanie, połykał każdego noworodka tak długo, aż małżonka jego Rea, zamiast dziecięcia kamień w pieluszki owinięty do połknięcia mu podała, dziecię zaś na wyspie Krecie mlekiem kozy żywić poleciła. Dziecięciem tem był Jowisz, czyli Jupiter, który dorósłszy wydał ojcu wojnę, trwającą lat 10, poczem jako zwycięsca na ojcowskim zasiadł tronie. Saturn schronił się do prowincyi Latium, do króla Janusa, który go uczynił współrządcą. Za jego to czasów zawitał w Italli tak zwany „wiek złoty", ludzie żyli w szczęściu i dobrobycie, bo ziemia prawie bez uprawy bujne wydawała plony, dlatego na pamiątkę Saturna obchodzili Rzymianie corocznie święto „saturnaliów", na czas którego znikała różnica stanów, panowie i niewolnicy razem ucztowali.

Na przekór legendzie rzymskiej o dobrobycie na ziemi za czasów Saturna, podają przepowiednie gospodarskie z wieków średniowiecznych, że rok pod panowaniem Saturna będący, będzie zimny i wilgotny, a urodzaje będą skąpe.

Astrologowie zaś średniowieczni utrzymywali nawet, że rok. w którym ziemią rządzi Saturnus, obfitym będzie w złe przygody, szczególnie dla pól i osób z przyrodzenia gniewliwych i mściwych. Natomiast dzieci, które się w takim roku urodzą, będą śmiałe i mądre, ale nieszczere, skąpe i łakome.

Nawet w kalendarzu katolickim spotykamy się z imieniem równobrzmiącem z nazwą greckiego boga i panującej w r. 1902 płanety, tj. ze świętym Saturninem, którego czci poświęcony jest dzień 29 listopada. Dzień ten był—jak to powszechnie wiadomo—dniem wybuchu powstania narodowego w r. 1831 i zaznaczył się wzięciem Belwederu, opiewanem przez współczesnych i późniejszych poetów. Jedna z takich pieśni, napisana przez Fr. Kowalskiego, p. t. *„Swieto Saturnina"* zachowała się aż do naszych czasów, a oto jej czwarta zwrotka:

„Kiedy w koło już zakrzepło
I listopad wiał śniegami,
Wszyscy Święci lubiąc ciepło,
Żyli w zgodzie z Kacapami.
Lecz Saturnin zuch nad zuchy
W mróz wypędził Moskwicina;
Wszyscy Święci są piecuchy
Prócz świętego Saturnina." *)

Zaćmienia przypadające w roku 1902.

W roku 1902 przypadają trzy zaćmienia słońca i dwa zaćmienia księżyca, z których tylko trzecie zaćmienie słońca i oba zaćmienia księżyca będą u nas widzialne.

*) Refren ten powtarza się z małą zmianą we wszystkich pięciu zwrotkach tej pieśni, zamieszczonej w III. tomiku zbioru pieśni polskich dla młodzieży p. t. *„Nasze hasło"* wydanego nakładem księgarni J. Pisza w Tarnowie.

Pierwsze zaćmienie słońca dnia 8. kwietnia, widzialne będzie tylko na północnych biegunach.

Drugie zaćmienie słońca dnia 7 maja, widzialne będzie tylko w nowej Zelandyi i południowej części Wielkiego oceanu.

Trzecie zaćmienie słońca dnia 31 października, zaczyna się o godzinie 6 minut 56 rano, a kończy się o godzinie 10 minut 59. Widzialne będzie w środkowo-północnej i zachodniej Europie, w środkowej Azyi, oraz na północnych i na południowo-wschodnich wybrzeżach tej części świata.

Pierwsze zaćmienie księżyca dnia 22 kwietnia, zaczyna się o godzinie 5 minut 57 wieczór, a kończy się o godzinie 9 minut 35. — Widzialne będzie w zachodniej połowie Wielkiego oceanu, Australii, Azyi, Europie, Afryce, na wschodniej połowie Atlantyckiego oceanu i na wschodnich krańcach Ameryki południowej. — U nas zejdzie księżyc dopiero o godzinie 6 minut 9, a zatem zupełnie zaćmiony.

Drugie zaćmienie księżyca dnia 17 października, zaczyna się o godzinie 5 minut 14 rano, a kończy się o godzinie 8 minut 47. — Widzialne będzie w zachodniej Europie i Afryce, na Atlantyckim oceanie, w Ameryce, na Wielkim oceanie i na najwyżej położonych częściach północno-wschodniej Azyi. — U nas zajdzie księżyc o godzinie 7 minut 53 rano, a zatem po połowie zaćmienia.

Tablica świąt ruchomych.

Uroczystość Imienia Jezus (w drugą niedzielę po 3 Królach) 19 stycznia; — Starozapustna (w 3-cią niedzielę przed 1-szą niedzielą w poście) 26 stycznia; — Popielec 12 lutego; — Uroczystość 7 boleści N. M. P. (w piątek przed Wielkim piątkiem) 21 marca; — Wielkanoc (niedziela po wiosennem porównaniu dnia z nocą) 30 marca; — Uroczystość opieki św. Józefa (3-cia niedziela po Wielkanocy) 20 kwietnia; — Wniebowstąpienie Pańskie (w 40 dni po Wielkanocy) 8 maja; — Zielone Święta w 2-gą niedzielę po Wniebowstąpieniu Pańskiem) 18 maja; — Św. Trójcy (w 1-szą niedzielę po Zielonych Świętach) 25 maja; — Boże Ciało (we czwartek po Świętej Trójcy) 29 maja; — Uroczystość Serca Jezusowego (w piątek po oktawie Bożego Ciała) 6 czerwca; — Uroczystość bł. Jana z Dukli (w 1-szą niedzielę po oktawie śś. Piotra i Pawła) 13 lipca; — Uroczystość śś. Aniołów Stróżów (niedziela, która w 7 dni od 29 sierpnia do 4 września przypadnie) 7 września; — Uroczystość Im. P. Maryi (w niedzielę po narodzeniu N. M. P.) 14 września; — Uroczystość Różańca św. (1-sza niedziela w październiku) 5 października; — Uroczystość poświęcenia Kościoła (3-cia niedziela w październiku) 19 października; — Uroczystość opieki N. M. P. (2-ga niedziela w listopadzie) 9 listopada; — Uroczystość św. Stanisława Kostki (w 1-szą niedzielę po 13 listopada) 16 listopada; — Niedziela pierwsza Adwentu 30 listopada.

Wigilie:

a) do Zielonych Świątek;	*d)* do Wszystkich Świętych;
b) do śś. Apost. Piotra i Pawła;	*e)* do Niepokal. Pocz. N. M. P;
c) do Wniebowzięcia N. M. P.	*f)* do Bożego Narodzenia.

Wigilia przypadająca w niedzielę, przenosi się na sobotę poprzedzającą.

Posty nakazane.

1. Wielki post, trwający od środy popielcowej do Wielkanocy.
2. Post adwentowy, w środę, piątek i sobotę po 1-szej niedzieli adwentowej do Bożego Narodzenia.

Dni normowe:

Kościelne:

Trzy ostatnie dni wielkiego tygod. 27, 28 i 29 marca.
Dzień Bożego Ciała 29 maja.
Wigilia Bożego Narodzenia dnia 24 grudnia.

Dworskie:

28 czerwca wigilia rocznicy skonu ces. Ferdynanda I.
9 września wigilia rocznicy skonu ces. Elżbiety, małżonki cesarza Franciszka Józefa.

W niedzielę wielkanocną i Zielonych Świątek i w dzień Bożego Narodzenia 25 grudnia, przedstawienia teatralne i inne widowiska mogą być dawane tylko na cele dobroczynne i za zezwoleniem Zwierzchności. W dnie te bale publiczne i tańce są zabronione.

Dni krzyżowe:

W poniedziałek, wtorek i środę przed Wniebowstąpieniem Pańskiem, to jest 5, 6 i 7 maja.

Suchedni.

a) w środę, piątek i sobotę po 1-szej niedzieli postu, to jest: 19, 21 i 22 lutego;
b) w środę, piątek i sobotę po Zielonych Świętach, to jest: 21, 23 i 24 maja;
c) w środę, piątek i sobotę po Podwyż. św. krzyża, to jest: 17, 19, i 20 września;
d) w środę, piątek i sobotę po św. Łucyi, to jest: 17, 19 i 20 grudnia.

Ferye sądowe:

Wszystkie niedziele i święta uroczyste; od Bożego Narodzenia do Trzech Króli; od niedzieli kwietniej do poniedziałku Wielkanocnego; dni krzyżowe; 10 ostatnich dni w lipcu i 10 pierwszych w październiku.

W sądach górniczych niedziele i święta, tudzież dni suplikacyj publicznych.

Dwanaście znaków zwierzyńca niebieskiego.

Znaki wiosenne:

Baran ♈
Byk ♉
Bliźnięta ♊

Znaki letnie:

Rak ♋
Lew ♌
Panna ♍

Znaki jesienne:

Waga ♎
Niedźwiadek ♏
Strzelec ♐

Znaki zimowe:

Koziorożec ♑
Wodnik ♒
Ryby ♓

Kalendarz żydowski.

Żydzi liczą czas nie jak my, od narodzenia Chrystusa Pana, ale od stworzenia świata. Kalendarz swój układają w ten sposób, ażeby Pascha czyli Wielkanoc przypadła dnia 15-go miesiąca Nissan (który w bieżącym roku 1902 przypada dnia 22 kwietnia) poczem po upływie dni 163 następuje rok nowy.

W ten sposób na każdy rok ery chrześcijańskiej przypada u żydów druga część roku bieżącego ery żydowskiej i pierwsza część roku nowego.

Na bieżący rok ery chrześcijańskiej 1902 przypada więc większa część roku **5662,** który rozpoczął się dnia 14. września 1901 miesiącem Tiszri, a skończy się dnia 30 września 1902 r. miesiącem Elul i jest rokiem przestępnym, mającym 383 dni, – i mniejsza część roku **5663,** który się zacznie dnia 2 października 1902 miesiącem Tiszri i będzie rokiem zwyczajnym, mającym 355 dni.

Która miejscowość na ziemi najwcześniej Nowy Rok wita?

Znając z nauki o wszechświecie tę zasadę, iż co jeden stopień geograficzny na zachód czas jest o cztery minuty późniejszy, można łatwo ułożyć tabelkę porównawczą czasu rozmaitych miejscowości w różnych częściach świata, a tem samem wykazać, która miejscowość na ziemi najwcześniej każdy nowy rok wita?

Wedle zasady wyż podanej nie może to być żadna miejscowość Ameryki, albowiem jako w części świata położonej na zachód od Europy, do dziś spóźnił się tam zegar słoneczny w porównaniu z naszym o całych 12 godzin i w chwili, gdy w stolicy monarchii Austro-węgierskiej t. j. we Wiedniu rozpocznie się dzień Nowego roku 1902, o godzinie 12 w nocy, w Stanach zjednoczonych Ameryki północnej będzie dopiero 31 grudnia 1901 roku, a mianowicie na wschodzie w Filadelfii godz. 6 wieczór, na zachodzie zaś w St. Francisco godz. 3 popołudniu.

W położonych zatem na wschód od Europy częściach świata jest czas znacznie od naszego wcześniejszy.

I tak n. p. w chwili gdy w Wiedniu w noc św. Sylwestra wydzwoni godz. 12ta i rozpocznie się rok nowy 1902, w stolicy Indyj wschodnich, Kalkucie, będzie już godz. 5 popołudniu; porównanie zaś zegaru naszego z czasem Australii, wykaże jeszcze znaczniejszą różnicę, bo np. w mieście Sidnej będzie już 9ta godzina wieczór wtedy, gdy w Wiedniu wydzwonią południe, a w Nowej Zelandyi godz. 11. w nocy.

A zatem z całą pewnością można powiedzieć, że mieszkańcy wyspy Chatham, należącej do Nowej Zelandyi najwcześniej na całej kuli ziemskiej witają rok nowy i dlatego wyspę tę, „wyspą nowego roku“ nazwano.

Tarnów powita Nowy Rok 1902 według zegaru słonecznego o 19 m. wcześniej od Wiednia, 8 minut wcześniej od Krakowa, a o 20 minut później od Lwowa.

Styczeń, Januarius, Henwar ma dni 31.

Dni	Rzymsko-katolickie.	Grecko-katolickie.	Słowiańskie Prosiniec Ledzień.
1 S.	**Nowy Rok** *Ob. P. Jez.*	19 Wonyfatya	Mieczysław
2 C.	Makarego opata	20 Ihnatyja	Strzeżysław
3 P.	Genowefy panny	21 Jułyanny mucz.	Włastymiła
4 S.	Tytusa biskupa	22 Anastazyi	Dobromir
1.	Ew. u Mat. św. w R. 2. W owym czasie gdy Herod um	Knyha Rożd. Chrysta Mat. 1	
5 N.	**E. po N. R.** Telesfora	23 **N. pr. Rożd. Hł. 6.**	Włastybór
6 P.	**Trzech Króli** K. M. B.	24 Jewhenyi †	Bojomir
7 W.	Walentego b.	25 **Rożdest. Chryst.**	Świętosław
8 Ś.	Seweryna opata	26 **Sobor P. Boh.**	Mścisław
9 C.	Marcyanny panny	27 **Stefana Mucz.**	Władymira
10 P.	Pawła pustelnika	28 2000 Mucz.	Dobrosław
11 S.	Higina męczennika	29 S. S. Mładańciw	Krzesimir
2.	Ew. u Łuk. św. w R. 2. O Chryst. w 12 latach.	Jisus uchodyt do Ehyptu. Mat. 2.	
12 N.	**1 po 3 K.** Honoraty p.	30 **N. po Rożdż. Hł. 7.**	Czesława
13 P.	Hilarego biskupa	31 Mełanyi	Bogomir
14 W.	Feliksa z Noli	1 **Henwar 1902**	Radogost
15 Ś.	Maura opata	2 Sylwestra	Domosław
16 C.	Marcelego I. pap.	3 Małahia	Włodzimirz
17 P.	Antoniego opata	4 Sobor 70 Apost.	Rościsław
18 S.	Pryski panny	5 Fteopempta †	Jaropełk
3.	Ew. u Jana ś. w R. 2. O godach w Kanie galilej.	Joan prepowidajet w odpust. Mark. 1.	
19 N.	**2 po 3 Kr.** *Im. Jez.* Ferd.	6 **Bohojawł. Hosp.**	Ratymir
20 P.	Fabiana i Sebastyana	7 Sobor św. Joana	Sebastyan
21 W.	Agnieszki panny m.	8 Hryhorya pr.	Jarosława
22 Ś.	Wincentego m.	9 Pałyjewkta	Witysław
23 C.	*Zaślubienie NMP.*	10 Hryhorya ep.	Wrócisława
24 P.	Tymoteusza	11 Fteodozya pr.	Chwalibóg
25 S.	Nawrócenie św. Pawła	12 Tatianny	Miłosz
4.	Ew. u Mat. św. R. 20. O robotnikach w winnicy.	Josyf opuszczajet Nazaret. Mat. 4.	
26 N.	**Starozap.** Polikarpa b.	13 **N. 1. po Boh. Hł 1.**	Skarbimir
27 P.	Jana Chryzostoma	14 S. S. Otec w S.	Przybysław
28 W.	Karola Wielkiego	15 Pawła Ftew.	Radomir
29 Ś.	Franciszka Salezego	16 Petra Weryhy	Zdzisław
30 C.	Martyny panny	17 Antonya weł.	Dobrogniew
31 P.	Piotra Nol.	18 Aftanazya	Spitogniew

Odmiany księżyca i domyślny stan powietrza.

☾ Ostatnia kwadra d. 1 o godz 5 m. 5 wieczór. Pogod. i mroźno

● Nów d. 9 o g. 10 m. 12 wieczór. Mroźno lecz pogodnie.

☽ Pierwsza kwadra d. 17 o god. 7 m. 36 rano. Śnieg z wiatrem

○ Pełnia d. 24 o g. 1 m. 3 rano. Mroźno i wietrz.

☾ Ostatnia kwadra d. 31 o god. 2 m. 6 wieczór. Deszcz i śnieg.

Przepowiednie według kalendarza stuletniego.

W początku silne mrozy, w połowie śnieżyca, ku końcowi powietrze niestałe.

Kalendarz żydowski. 9-go stycznia 1 Szebat 5662.

Kalendarz myśliwski i rybacki. *Polować* wolno na: kozły, rogacze, lisy, cietrzewie i głuszce, pardwy i dropie, ptactwo błotne i wodne.

Łowić wolno wszystkie ryby. Nie wolno łowić raków.

Data	Wyszczególnienie	Przychód		Rozchód	
		Kor.	gr.	Kor.	gr.

Luty, Februarius, Luteń ma dni 28.

Dni	Rzymsko-katolickie	Grecko-katolickie.	Siczeń, Luty. Słowiańskie
1 S.	Ignacego biskupa	Makarya	Żegota
5.	Ew. u Łuk. św. w. R. 8. O nasieniu i wielor. roli.	O śliporożdennom w Jerycho. Łuk. 18	
2 N.	**Męs. NMP. Gromn.**	20 **N. 2. po Boh. Hł. 2**	Miłosława
3 P.	Błażeja biskupa	21 Maxyma	Błażej
4 W.	Weroniki panny	22 Tymofteja ap.	Witosława
5 Ś.	Agaty panny	23 Kłymenta m.	Dobrochna
6 C.	Doroty panny	24 Xenyi prep.	Bohdana
7 P.	Romualda opata	25 Hryhorya	Sulisław bł.
8 S.	Jana z Matty	26 Ksenofonta	Gniewomir
6.	Ew. u. Łuk. św. w. R. 18. O uzdrowieniu ślepego	O Zakchéi. Łuk. 19.	
9 N.	**Zapust.** Apolonii	27 **N. 3. po Boh. Hł. 3.**	Gorysław
10 P.	Scholastyki panny	28 Jefrema	Tomiła bł.
11 W.	Eufrozyny panny	29 Ihnatya mucz.	Świętochna
12 Ś.	*Popielec.* Eulalii †	30 **Trech Swiat.**	Radzyn św.
13 C.	Katarzyny Ricci	31 Kyra i Joana	Jordan św.
14 P.	Walentego biskupa	1 **Fewr.** Tryfona	Niemir
15 S.	Faustyna męczennika	2 **Stritenie Hosp.**	Szczęsław
7.	Ew. u Mat. św. w. R. 4. O czarcie kuszącym Jezusa.	O Mytarı i Farysei. Łuk. 18.	
16 N.	**Wstęp.** Julianny	3 **N. 4. M. i F. Hł. 4.**	Milada bł.
17 P.	Konstancyi panny	4 Isydora	Świętorad
18 W.	Flawiana	5 Ahaftyi mucz.	Wielosława
19 Ś.	*Such.* Konrada †	6 Wukoła pr.	Czcisława
20 C.	Nicefora m.	7 Parftenya	Ludomił
21 P.	Eleonory panny †	8 Fteodora S.	Onosława
22 S.	Piotra katedry †	9 Nykyfora m.	Wrócisława
8.	Ew. u Mat. św. w. R. 17. O przemienieniu Pańskiem.	O obłudnom syni. Łuk. 15.	
23 N.	**Sucha.** Romany	10 **N. 5. o obl. s. Hł. 5.**	Przedzisław
24 P.	Macieja apostoła	11 Własya	Bogusz
25 W.	Anastazyi panny	12 Mełetya arch.	Sławobój
26 Ś.	Wiktora z Ar.	13 Martyniana	Mirosław
27 C.	Aleksandra bisk.	14 Auxentia pr.	Wiarosława
28 P.	Romana wyznawcy	15 Onysya	Chwalibóg

Odmiany księżyca i domyślny stan powietrza.

Nów dnia 8 o godzinie 2 m. 19 w nocy. Deszcz ze śniegiem.

Pierwsza kwadra dnia 15 o godzinie 3 m. 54 pop. Pogodnie.

Pełnia dnia 22 o godzinie 2 m. 1 po południu. Powietrze łagodne.

Przepowiednie według kalendarza stuletniego.

Od 1 do 7 pogodnie, potem pochmurno i zimno, od 9 wielkie mrozy, 14 deszcze ze śniegiem aż do 26, ostatnie dnie nieprzyjemne i burzliwe.

Kalendarz żydowski. 8 lutego 1. Adar. — 21 lutego 14ty Adar. Mały Purim.

Kalendarz myśliwski i rybacki. *Polować* wolno: na kozły, rogacze, lisy, cietrzewie i głuszce, pardwy i dropie, ptactwo błotne i wodne.
Łowić wolno wszystkie ryby. Nie wolno łowić raków.

Data	Wyszczególnienie	Przychód		Rozchód	
		Kor.	gr.	Kor.	gr.

Marzec, Martius, Mart, ma dni 31.

Dni	Rzymsko-katolickie	Grecko-katolickie	Słowiańskie Kazidroga Suchyj.	Odmiany księżyca i domyślny stan powietrza.
1 S.	Albina biskupa	16 Pamfyłyja M.	Budzisław	
9.	Ew. u Łuk. św. w R. 11. O wyrzuceniu dyabłów.	O strasznym sudi Mat. 25.		☾
2 N.	**Głucha.** Symplicyusza	17 **N. Miasop. Hł. 6.**	Radosław	Ostatnia kwadra
3 P.	Kunegundy	18 Lwa pap. rym.	Sławomiła	d. 2 o godzinie
4 W.	Kazimierza kr.	19 Archyppa	Kazimirz	12 m. 39 wiecz.
5 Ś.	Fryderyka op.	20 Łeona jep.	Pakosław	Deszcz i śnieg.
6 C.	Kolety panny	21 Tymofteja	Wojsław	
7 P.	Tomasza z Akwinu	22 S. S. Mucz w E.	Bogowit	●
8 S.	Jana Bożego	23 Połykarpa	Miłogost	Nów dnia 10 o g.
10.	Ew. u Jana św. w R. 6. O nakarm. 5000 ludzi.	O posti i myłostini. Mat. 6.		3. m 37 rano. Burza ześniegiem.
9 N.	**Srodop.** Franciszki p.	24 **N. Syrop. Hł. 7.**	Mścisława	
10 P.	40 męczenników	25 Tarasyja	Bożesław	
11 W.	Konstantyna wyz.	26 Porfyrya	Ludosława	☽
12 Ś.	Grzegorza Wielk.	27 Prokopia	Swatosz	Pierwsza kwadra
13 C.	Rozyny i Rodryka	28 Wasyłya	Niecisław	dnia 16 o godz.
14 P.	Matyldy panny	1 **Marta.** Jewdokii	Bożena	11 m. 10 w nocy.
15 S.	Longina męcz.	2 Fteodota	Długomir	Pogodnie.
11.	Ew. u Jana św. w R. 8. O żyd. chcąc. ukam. Jez.	O Naftanaiły. Joan 1.		
16 N.	**Czarna.** Lubina męcz.	3 **N. 1. Post. Hł. 8.**	Ojcosław	○
17 P.	Gertrudy panny	4 Harasyma	Zbigniew	Pełnia dnia 24 o
18 W.	Edwarda i Aleksandry	5 Konona M.	Boguchwał	godzinie 4 m. 18
19 Ś.	Józefa Oblub.	6 42 mucz. w S.	Bohdan	rano. Posępno i silne
20 C.	Joachima i Klaudyi	7 Wasyłya mucz.	Polemir	wichry.
21 P.	7 bol. NMP. Benedykta	8 Fteofyłakta	Lubomir	
22 S.	Oktawiana	9 SS. 40 mucz.	Godysław	
12.	Ew. u Mat. ś. w R. 21. O wjeździe Jez. do Jeroz.	O rozsłabłennom w Kafarnaumi. Mark. 2.		*Przepowiednie według kalendarza 100 let.*
23 N.	**Kwietn.** Wiktora męcz.	10 **N. 2. Post. Hł. 1.**	Zbisław	
24 P.	Gabryela arch.	11 Sofronya	Lubomira	Powietrze
25 W.	**Zwiastow. N. M. P.**	12 Fteofana	Wieńczysław	zmienne, śnie-
26 Ś.	Teodozyusza	13 Nykyfora	Świętobój	giem i deszczem
27 C.	*Wieczerza Pańska*	14 Wenedykta	Bohdar	przeplatane.
28 P.	*Wielki Piątek*	15 Ahapia mucz.	Krzesław	
29 S.	*Wielka Sobota*	16 Sawyna m.	Czmisław	
13.	Ew. u Marka św. w R. 16. O zmartwychwst. Jezusa.	O hradenyi po Chrysti. Mark. 8.		
30 N.	**Wielkanoc.** Kwiryna	17 **N. 3. Post. Hł. 2.**	Szukosław	
31 P.	**Pon. Wielk.** Balbiny p.	18 Kiryłła A.	Dobromira	

Kalendarz żydowski. 10 marca 1 Veadar, 20 marca 11 Veadar, Post Estery. 23 m. 14 Veadar Purim czyli Haman. 24 m. 15 Veadar Szuszan Purim.

Kalendarz myśliwski i rybacki. *Polować* wolno na: słonki, cietrzewie, głuszce, pardwy i dropie, ptactwo błotne i wodne. — *Łowić* wolno wszystkie ryby aż do 15go, poczem ochraniać bolenia, lipienia i głowacic. Raków łowić nie wolno.

Data	Wyszczególnienie	Przychód		Rozchód	
		Kor.	gr.	Kor.	gr.

Kwiecień, Aprilis, Apriłyj ma dni 30.

Dni	Rzymsko-katolickie	Grecko-katolickie.	Słowiańskie (Bereazol. Łży-kwiat. Brzezień.)	Odmiany księżyca i domyślny stan powietrza.
1 W.	Hugona biskupa	19 Chrysanfta	Zbigniew	☽ Ostatnia kwadra dnia 1 o godzinie 7 minut 21 rano. Wietrzno i dżdżysto.
2 Ś.	Franciszka z P.	20 Prep. Otec	Sudomir	
3 C.	Ryszarda biskupa	21 Jakowa	Włatysław	
4 P.	Izydora	22 Wasyłyj	Mnożysław	
5 S.	Wincentego Fer.	23 Nykona	Bożywój bł.	
14.	Ew. u Jana św. w R. 2·. O ukaz. się Jez. uczniom.	O isciłenii nimoho. Mark. 9.		
6 N.	**1. po Wielk.** Celestyna	24 **N. 4. Post. Hł. 3.**	Świętobór	● Nów dnia 8 o godzinie 2 minut 47 po południu. Powietrze łagodne.
7 P.	Hermana wyznawcy	25 **Błah. p. Bohor.**	Przesław	
8 W.	Dyonizego biskupa	26 Sobor Hawryła	Radosław	
9 Ś.	Maryi Egip.	27 Matrony Sełun.	Dobrosława	
10 C.	Ezechiela pror.	28 Iłaryona	Gorysław	
11 P.	Leona papieża	29 Marka	Jaromir	
12 S.	Juliusza	30 Joanna	Lubosław	
15.	Ew. u Jana św. w R. 10. O Chryst. dobrym pasterzu.	O synach Zewedowych. Mark. 10.		☽ Pierwsza kwadra dnia 15 o godzinie 6 minut 23 rano. Deszcz i wiatr.
13 N.	**2 po Wiel.** Justyna	31 **N. 5. Post. Hł. 4.**	Przemysław	
14 P.	Waleryana	1 **Apryl.** Maryi	Myślimir	
15 W.	Ludwiny	2 Tyta	Wacław bł.	
16 Ś.	Lamberta	3 Nikity Śr.	Nosisław	
17 C.	Rudolfa biskupa	4 Josyfa prep.	Krasisław	○ Pełnia dnia 22 o godzinie 7 minut 47 wieczór. Pogodnie.
18 P.	Apoloniusza m.	5 Fteodyła m.	Gościsław	
19 S.	Emmy wdowy	6 Jewtychia	Włodzimierz	
16.	Ew. u Jana św. w R. 16. O odejściu Chr. do ojca.	O hriadenii Isusa wo Jerusałym. Joan 12.		
20 N.	**3 po W.** Agn. *Op. ś. Józ.*	7 **N. 6. Post. Hł. 5.**	Czesław m.	
21 P.	Anzelma biskupa	8 Irydiona	Drogomił	*Przepowiednie według kalendarza stuletniego.*
22 W.	Sotera i Kaja	9 Jewpsyhya	Strzeżymir	
23 Ś.	Wojciecha biskupa	10 Terentyna	Wojciech św.	
24 C.	Jerzego męcz.	11 Czetwer wełykij	Jerzy św.	Powietrze przeważnie niestałe, przy końcu pogodnie i przy jemnie.
25 P.	Marka ewang.	12 **Piatok wełykij**	Jarosław	
26 S.	Kleta i Marcelina	13 Subota wełyka	Spitymir	
17.	Ew. u Jana św. w R. 16. O przyczynie odejścia Chr.	O bożestwi Jisusa. Joan 1.		
27 N.	**4. po Wiel.** Pereg.	14 **Woskr. Hosp.**	Bogufał	
28 P.	Witalisa	15 **Poned. Woskr.**	Żywisław	
29 W.	Piotra męcz.	16 **Wtorek Woskr.**	Sogosław	
30 Ś.	Katarzyny Sen.	17 Symeona	Chwalisława	

Kalendarz żydowski. 8 kwietnia 1 Nisan. 22 kwietnia 15 Nisan. **Początek Wielkanocy.** 23 kwietnia 16 Nisan. **Drugie święto Wielkanocy.** 28 kwietnia 21 Nisan. **Siódme święto Wielkanocy.** 29 kwietnia 22 Nisan. **Koniec Wielkanocy.**

Kalendarz myśliwski i rybacki. *Polować* wolno na: słonki, cietrzewie, głuszce, a tylko do 15-go na pardwy, dropie, płactwo błotne i wodne.

Łowić wolno wszystkie ryby prócz bolenia, lipienia, świnki, wyrozuba, sandacza i czopów. Raków łowić nie wolno.

Data	Wyszczególnienie	Przychód		Rozchód	
		Kor.	gr.	Kor.	gr.

Maj, Majus, Maj ma dni 31. | Trawnyj, Maj. | Odmiany księżyca i domyślny stan powietrza.

Dni	Rzymsko-katolickie.	Grecko-katolickie	Słowiańskie	Odmiany księżyca i domyślny stan powietrza.
1 C.	Filipa i Jakóba	18 Joanna prep.	Lubomir	
2 P.	Zygmunta króla	19 Joanna Weł.	Witymir	Ostatnia kwadra d. 1 godz. 12 w nocy min. 56. Pogodnie.
3 S.	*Znalezienie ś. †.*	20 Fteodora	Świętosław	
18.	Ew. u. Jana ś. w. R. 10. O skutku prośby w Im. Jez.	O newirnom Ftomi. Joan 20.		
4 N.	**5 po W.** Floryana i Mal.	21 **N. 1. Antyp. Hł. 1.**	Wieńczysł.	
5 P.	Piusa V. *Dni krzyż.*	22 Fteodora Syk.	Chocisław	
6 W.	Jana w ol. *Dni krzyż.*	23 Heorhya m.	Gościwit bł.	Nów dnia 8 o g. 12 m. 42 w nocy. Pogoda trwa dalej.
7 Ś.	Domiceli *Dni krzyż.*	24 Sawwy mucz.	Ludomiła	
8 C.	**Wniebowstąp. P.** Stanisł.	25 Marka Jew.	Stanisław ś.	
9 P.	Grzegorza Naz.	26 Wasyłyja	Bożerad bł.	
10 S.	Izydora oracza	27 Symeona	Cierpimir	
19.	Ew. u Jana ś. w R. 15. i 16. O przyjściu pocieszyciela.	O Myronosnyciach. Mark. 15.		Pierwsza kwadra dnia 14 o godz. 2. min. 37 wieczór. Powietrze zmienne.
11 N.	**6 po W.** Beatr. *NMP. łas.*	28 **N. 2. Myron. Hł. 2.**	Ludowid	
12 P.	Pankracego	29 Dewiat mucz.	Wszemił	
13 W.	Serwacego	30 Jakowa Ap.	Cichosław	
14 Ś.	Bonifacego	1 **Maja**. Jeremyi	Dobiesław	
15 C.	Zofii i 3 córek	2 Aftanazya	Strzeżysław	
16 P.	Jana Nepom.	3 Tymofteja	Wieńczysł.	Pełnia d. 22 o g. 12 m. 44 wieczór. Dżdżysto.
17 S.	Paschalisa wyzn. †	4 Pełahyi mucz.	Sławomir	
20.	Ew. u Jana św. w R. 14. O zesłaniu Ducha św.	O rozsłabłennom. Joan 5.		
18 N.	**Zielone Św.** Feliksa	5 **N. 3. Rozsł. Hł. 3.**	Wszesław	
19 P.	**Pon. Ziel. św.** Piotra	6 Iryny mucz.	Krzesomyśl	
20 W.	Bernarda	7 Znam. cz. Kresta.	Bronimir	Ostatnia kwadra dnia 30 o godz. 12 m. 2 w nocy. Częste ulewy.
21 Ś.	*Such.* Heleny †	8 Joana Boh.	Przesława	
22 C.	Julii panny	9 Isai prep.	Wisława bł.	
23 P.	Dezyderyusza †	10 Symeona ap.	Budziwoj	
24 S.	Joanny wdowy †	11 Mokya mucz.	Tomira	***Przepowiednie według kalendarza stuletniego.***
21.	Ew. u Mat. św. w R. 18. O władzy Chrystusa.	O Samarytani. Joan 4.		
25 N.	**S. Trójcy.** Urbana	12 **N. 4. Samar. Hł. 4.**	Borysława	Do 6 przyjemnie i ciepło, 7 grzmoty i deszcz, aż do 17, poczem powietrze pogodne jednak niestałe.
26 P.	Filipa Nereusza	13 Hłyheryi mucz.	Więcymił	
27 W.	Jana papieża	14 Izydora mucz.	Rusław	
28 Ś.	Wilhelma	15 Pahomyja weł.	Jaromir	
29 C.	**Boże Ciało**	16 Fteodora ośw.	Bogusława	
30 P.	Feliksa papieża	17 Andronika	Sulimir	
31 S.	Petroneli panny	18 Fteodota m.	Bożesława	

Kalendarz żydowski. 8-go maja 1go Ijar. — 25go maja 18 Ijar. Szkolne święto (Lag-Beomer).

Kalendarz myśliwski i rybacki. *Polować* wolno do 15-go na cietrzewie, a od 15-go na kozły.

Łowić wolno wszystkie ryby prócz czopa, wyrozuba, sandacza do połowy miesiąca, a lipienia, głowacicy i świnki w drugiej połowie miesiąca, także brzanki, cyrty i leszcza. Raków łowić nie wolno.

Data	Wyszczególnienie	Przychód		Rozchód	
		Kor.	gr.	Kor.	gr.

Czerwiec, Junius, Junyj, ma dni 30.

Dni	Rzymsko-katolickie	Grecko-katolickie	Słowiańskie Czerwień-Kwić (Izok-Wysok)
22.	Ew. u Łuk. ś. w. R. 14. O wezw. na wieczerzę.	O śliporożdennom. Joan 9.	
1 N.	**2 po Sw.** Nikod.	19 **N. 5 Slipor. Hł. 5**	Świętopełk
2 P.	Erazma biskupa	20 Ftałałeja	Ratysław
3 W.	Klotyldy król.	21 Konstantyna	Branmiła
4 Ś.	Kwiryna	22 Wasyłyja	Litomił
5 C.	Bonifacego	23 **Wozn. Hospod.**	Dobromir
6 P.	*Serca Jez.* Norberta	24 Symeona pr.	Cichomir
7 S.	Roberta b. m.	25 Obr. hoł. ś. Joana	Wisław bł.
23.	Ew. u Łuk. św. w R. 15. O zgub. owcy i groszu.	O prosławnenyi Jisusa Joan 17.	
8 N.	**3 po Sw.** Medarda	26 **N. 6 SS. Oct. H. 6**	Wyszosław
9 P.	Felicyana i Prym.	27 Fteraponta	Sławój
10 W.	Małgorzaty	28 Nykyty	Bogumił
11 Ś.	Barnaby apost.	29 Fteodozyi m.	Radomił
12 C.	Onufrego wyzn.	30 Isakya A.	Wyszomir
13 P.	Antoniego z P.	31 Jeremyja A.	Chotymir
14 S.	Bazylego biskupa	1 **Junyi.** Sub. zad.	Przedzimir
24.	Ew. u Łuk. ś. w R. 5. O obfit. połowie ryb Piot.	O Duchu światom. Joan 7.	
15 N.	**4 po Sw.** Wita i Modesta	2 **Sosz. św. Ducha**	Witołd
16 P.	Franciszka Reg.	3 **Poned. Sosz.**	Budzimir
17 W.	Adolfa biskupa	4 Mytrofana	Drogomysł
18 Ś.	Marka i Marcelina	5 Dorofteja	Długosław
19 C.	Gerwazego i Prot.	6 Wysaryona pr.	Bożysław
20 P.	Sylweryusza	7 Fteodota świasz.	Bogna św.
21 S.	Alojzego Gonz.	8 Fteodora m.	Domysław
25.	Ew. u Mat. św. w R. 5. O sprawiedliwości.	O yspowidanju Jisusa Chrysta. Mat. 10.	
22 N.	*NMP. nieust p.* Paul.	9 **N. 1. W. SS. H. 8**	Broniwój
23 P.	Zenona biskupa	10 Tymoftea	Wanda
24 W.	Jana Chrzciciela	11 Warftołomeja	Janisław
25 Ś.	Prospera biskupa	12 Onufrya prep.	Włastymił
26 C.	Jana i Pawła	13 Akiłyny	Rozmysław
27 P.	Władysława kr.	14 Ełyseja	Władysław
28 S.	Leona II. p. †	15 Amosa pror.	Zbroisław
26.	Ew. u Marka św. w R. 8. O nakarm. 4000 ludzi.	Petr ide wo ślid Isusa. Mat. 4.	
29 N.	**6 po Sw. Piotra i Pawła**	16 **N. 2 Tiło Chrysta**	Wyszomir
30 P.	Pawła i Emilii	17 Manuiła	Cichosław

Odmiany księżyca i domyślny stan powietrza

Nów dnia 6 o g. 7 minut 8 rano. Deszcz i wiatr.

Pierwsza kwadra dn. 13 o g. 12 m. 51 rano. Pogodnie.

Pełnia d. 21 o g. 3 m 14 rano. Deszcz i zimno.

Ostatnia kwadra dn. 28 o g. 10 m. 49 wieczór. Pogodnie.

Przepowiednie według kalendarza stuletniego.

Od 2. do 4 bardzo zimno i nieprzyjemnie, od 5. do 9 ciepły deszcz 26. deszcz, 18 piękne powietrze, 30. pochmurno.

Kalendarz żydowski. 6 czerwca 1 Siwan. 11 czerwca 6 Siwan. **Zielone święta.** 12 czerwca 7 Siwan. **Drugi dzień zielonych świąt.**

Kalendarz myśliwski i rybacki. *Polować* wolno na kozły i rogacze, od połowy miesiąca na ptactwo wodne.

Łowić wolno wszystkie ryby prócz brzanki, cyrty i leszcza. Nie wolno łowić samic raka.

Data	Wyszczególnienie	**Przychód**		**Rozchód**	
		Kor.	gr.	Kor.	gr.

Lipiec, Juli, Julyj, ma dni 31.

Dni	Rzymsko-katolickie	Grecko-katolickie	Słowiańskie
			Lipień, Siennik Czerwień
1 W.	Teobalda Op.	18 Łeontya	Bogusław
2 Ś.	*Nawiedzenie NPM.*	19 Judy apost.	Ojcomił
3 C.	Heliodora	20 Meftodya	Miłosław
4 P.	Józefa Kalasantego	21 Jułyana mucz.	Wielisław
5 S.	Filomeny panny	22 Jewsewyja	Prokop
27.	Ew. u Mat. św. w R. 7. O fałszywych prorokach.	Nykto ne może dwom hospodynom służyty. Mat. 6.	
6 N.	**7 po Św.** Izajasza pr.	23 **N. 3 po S. Hł. 2**	Izasław
7 P.	Pulcheryi	24 **Rożd. św. Joana**	Krasnoroda
8 W.	Elżbiety król.	25 Fewronyi	Chwalimir
9 Ś.	Cyryla biskupa	26 Dawyda Ftes.	Strachota
10 C.	Amalii panny	27 Samsona pr.	Radziwój
11 P.	Pelagii panny	28 Kyra i Joana †	Olga św.
12 S.	Henryka	29 **Petra i Pawła**	Tolimir bł.
28.	Ew. u Łuk. ś. w R. 16. O niesprawiedl. szafarzu.	O Sotnyci. Mat. 8.	
13 N.	**8 po Św.** Jana z D. Małg.	30 **N. 4 po S. Hł. 3.**	Radomiła
14 P.	Bonawentury	1 **Julyi.** Kos. i D.	Dobrogost
15 W.	Rozesłanie Ap.	2 Poł. Ryzy Boh.	Radosław
16 Ś.	*NPM. Szkaplerznej*	3 Jakynfta m.	Dzierżysław
17 C.	Aleksego wyz.	4 Andreja Ar.	Dzierżykraj
18 P.	Szymona z Lipnicy	5 Aftanazya Afr.	Unisław
19 S.	Wincentego a Paulo	6 Sysosa pr.	Wodzisław
29.	Ewang. u Łuk. ś. w R. 19. O zburzeniu Jerozolimy.	O dwoch bisnujuszczych. Mat. 8.	
20 N.	**9 po Św.** Czesł. i Kasyan.	7 **N. 5 po S. Hł. 4.**	Stosław i D.
21 P.	Praksedy panny	8 Prokopya	Bolesława
22 W.	Maryi Magdaleny	9 Pankratya	Żelisław
23 Ś.	Apolinarego	10 S. S. 45 Mucz.	Lubomira
24 C.	Krystyny panny	11 Jewtymyja	Sławosz
25 P.	Jakóba apostoła	12 Prokła	Mirosława
26 S.	Anny Matki NMP.	13 Sobor ś. Hawr.	Wszebor
30.	Ew. u Łuk. św. w R. 18. O Faryzeuszu i celniku.	O rosłabłennom żyłamy. Mat. 9.	
27 N.	**10 po Św.** Natalii, Kun.	14 **N. 6 po S. Hł. 5**	Czesław
28 P.	Innocentego	15 Kyryaka m.	Świętomir
29 W.	Marty panny	16 Aftynohena	Cierpisława
30 Ś.	Abdona i Senny	17 Martyny	Zdobysław
31 C.	Ignacego Lojoli	18 Jemyłyana	Ludomir

Odmiany księżyca i domyślny stan powietrza.

● Nów d. 5 o g. 1 m. 56 w nocy. Powietrze zmienne.

☽ Pierwsza kwadra d. 12 o godz. 1 m. 44 w nocy. Posępno i dżdżysto.

○ Pełnia d. 20 o g. 5 m. 42 wieczór. Pogodnie.

☾ Ostatnia kwadra d. 28 o godz. 6 m. 12 rano. Deszcz i wiatr.

Przepowiednie według kalendarza stuletniego.

2. pochmurno i nieprzyjemnie, 3. deszcz, od 4. do 8. gorąco, 10 w nocy burza, 11 deszcz, od 12. do 28. wielkie upały, potem do końca miesiąca deszcz.

Kalendarz żydowski. 6 lipca 1 Tamuz. — 22 lipca 17 Tamuz. Post. Zdobycie Świątyni.

Kalendarz myśliwski i rybacki. *Polować* wolno na kozły (rogacze), ptactwo wodne i błotne.
Łowić wolno wszystkie ryby. Nie wolno samic raka.

Data	Wyszczególnienie	**Przychód**		**Rozchód**	
		Kor.	gr.	Kor.	gr.

Sierpień, Augustus, Awhust, ma dni 31.			Stojan, Żarew.	Odmiany księżyca i domyślny stan powietrza.
Dni	**Rzymsko-katolickie**	**Grecko-katolickie**	**Słowiańskie**	
1 P.	Piotra w Okowach	19 Makryny	Bolisław	
2 S.	*NPM. Anielskiej*	20 Iłyi pror.	Świętosława	●
31.	Ew. u Marka św. w R. 7. O uzdrow. głuchoniem.	O dwoch ślipcach. Mat. 9.		Nów dn. 3 o g. 9 m. 14 wieczór. Pogodnie.
3 N.	**11 po Sw.** Stef. i Aug.	21 **N. 7 po S. Hł. 6**	Letosław	
4 P.	Dominika wyz.	22 Maryi Mahd.	Ostromir bł.	
5 W.	*N. P. M. Śnieżnej*	23 Trofyma	Stanisław	
6 Ś.	*Przemien. Pańskie*	24 Chryśtyny	Chlebosław	☽
7 C.	Kajetana wyz.	25 Uspen. ś. Anny	Oleh św.	Pierwsza kwadra
8 P.	Cyryaka męcz.	26 Jermołaja	Niezamyśl	d. 11 o godz. 5
9 S.	Romana i Sek.	27 Pantałejmona	Borys i Chl.	m. 21 rano. Dżdżysto.
32.	Ew. u Łuk. św. w R. 10. O miłosier. Samarytanin.	O piaty chlibach i dwoju rybu. Mat. 14.		
10 N.	**12 po Sw.** Wawrzyńca	28 **N. 8 po S. Hł. 7**	Wawrzyniec	
11 P.	Zuzanny panny	29 Kałłynyka	Włodzimira	○
12 W.	Klary panny	30 Syły Ap.	Sława bł.	Pełnia d. 19 o g.
13 Ś.	Hipolita męcz.	31 Jewdokima	Rosław	7 m. 0 rano.
14 C.	Euzebiusza †	1 **Awhust.** Prois. ś. K.	Dobrowój	Deszcz i wiatr.
15 P.	**Wniebowzięcie N. P. M.**	2 Stefana m.	Jacław św.	
16 S.	Rocha wyznawcy	3 Izaakija	Domorad	
33.	Ew. u Łuk. św. w R. 17. O uzdrow. 10 trędowatych.	O małowirstwi Petrowom. Mat. 14.		☾ Ostatnia kwadra
17 N.	**13 po Sw.** Jacka, Liber.	4 **N. 9 po S. Hł. 8**	Miron św.	d. 26 o godz. 12
18 P.	Heleny	5 Jewsychnia	Bronisława	m. 2 w nocy.
19 W.	Benigny	6 **Preobr. Hosp.**	Bolesław	Dżdżysto.
20 Ś.	Stefana króla	7 Dometya pr.	Sobiesław	
21 C.	Joanny Fremiot	8 Jemyłyana	Kazimira	*Przepowiednie*
22 P.	Filiberta opata	9 Mafteja ap.	Radomił	*według kalendarza*
23 S.	Filipa biskupa	10 Ławrentyja m.	Cichomił	*stuletniego.*
34.	Ew. u Łuk. św. w R. 6. O służeniu Bogu i mam.	O bisnujuszczymsia na no wom misiacy. Mat 17.		Od 1 do 9 deszcze od 9 do 11
24 N.	**14 po Sw.** Bartłom.	11 **N. 10 po S. Hł. 1**	Cieszymir	pogodnie, potem
25 P.	Ludwika króla	12 Fotya mucz.	Namysław	dżdżysto i nie-
26 W.	Zefiryny panny	13 Maksyma p.	Własłymiła	przyjemnie aż do
27 Ś.	Przenieś. ś. Kazim.	14 Mycheja pr.	Przedzisław	17, od 18 do 25
28 C.	Augustyna biskupa	15 **Uspen. Bohor.**	Wyszomir	pogodnie, od 26
29 P.	Ścięcie św. Jana	16 Nerukoł Obr.	Racibor bł.	aż do końca de-
30 S.	Róży z Limy	17 Flora i Ławra	Szczęsny ś.	szcze.
35.	Ew. u Łuk. św. w R 7. O wskrzesz. syna w Naim.	O dwoch dołżnykach. Mat. 18		
31 N.	**15 po Sw.** Rajm. Joach.	18 **N. 11 po S. Hł. 2**	Świętosław	

Kalendarz żydowski. 4go sierpnia 1go Abh. — 12go sierpnia 9go Abh Post. Spalenie Świątyni.

Kalendarz myśliwski i rybacki. *Polować* wolno na jelenie, kozły (rogacze), przepiórki, dzikie gołębie, pardwy i dropie, ptactwo błotne i wodne, a od połowy miesiąca także na bażanty i kuropatwy.

Łowić wolno wszystkie ryby i raki.

Data	Wyszczególnienie	Przychód		Rozchód	
		Kor.	gr.	Kor.	gr.

Wrzesień, Septembris, Septemwryj, ma dni 30.			Październik-Riuen.	Odmiany księżyca i domyślny stan powietrza.
Dni	Rzymsko-katolickie	Grecko-katolickie	Słowiańskie	
1 P.	Idziego opata	19 Andreja Str.	Dzierzysław	
2 W.	Justa biskupa	20 Samuiła prep.	Czcibóg	
3 Ś.	Bronisławy i Izabeli	21 Ftadeja	Przesława ś.	Nów dn. 2 o g. 6 m. 17 rano. Dżdżysto i wietrzno.
4 C.	Rozalii panny	22 Ahaftonika	Rościsław	
5 P.	Wawrzyńca b.	23 Łuppa mucz.	Wodzisław	
6 S.	Zacharyasza pr.	24 Ewtychia	Drogowit	
36.	Ew. u Łuk. św. w R. 14. O uzdrowieniu opuchłego.	O Junoszy bohatim. Mat. 19.		
7 N.	**16 po Sw.** *An. Str.* Reg.	25 **N. 12 po S. Hł. 3**	Domosława	
8 P.	**Narodzenie N. P. M.**	26 Adriana	Radosława	Pierwsza kwadra d. 9. o godz. 11 m. 12 w nocy. Pogodnie.
9 W.	Gorgoniusza m.	27 Pymena	Sobiebór	
10 Ś.	Mikołaja z Tol.	28 Mojseja	Władybój	
11 C.	Jacka i Prota	29 Usikł. hł. św. Joana	Iścisław	
12 P.	Gwidona wyzn.	30 Ałeksandra	Radzimir	
13 S.	Tobiasza	31 Poł. poj. P. Boh.	Chronisław	
37.	Ew. u Mat. św. w R. 22. O miłości Boga i bliźn.	O złych diłatelach wo wynohradi. Mat. 21.		Pełnia dnia 17 o g. 7 m. 21 wieczór. Dżdżysto.
14 N.	*Podw. św. †. Im. NMP.*	1 **Sept. N. 13 po S.**	Ziemomysł	
15 P.	Nikodema m.	2 Mamanta	Budzimił	
16 W.	Ludmili panny	3 Anftyma	Sędzisław	
17 Ś.	*Such.* Lamb. †	4 Wawyły	Drogosław	
18 C.	Tomasza z Wil.	5 Zaharya	Dobrowit	
19 P.	Januaryusza †	6 Cz. Mich. Ar.	Krzepimir	
20 S.	Eustachiusza †	7 Sozanta	Myślisław	Ostatnia kwadra d. 24 o godz. 5 m. 29 wieczór. Pogodnie.
38.	Ew. u Mat. ś. w R. 9. O uzdrowieniu paralityka.	O zwanych na braki. Mat. 22		
21 N.	**18 po Sw.** Mateusza	8 **N. 14 po S. R. B.**	Bożydar	
22 P.	Maurycego biskupa	9 Joakima i Anny	Zelimir	
23 W.	Tekli panny	10 Mynodory m.	Bogusława	*Przepowiednie według kalendarza stuletniego.*
24 Ś.	Gerarda bisk.	11 Fteodory prep.	Homir	
25 C.	Kleofasa męcz.	12 Awtemona	Świętopełk	
26 P.	Cypryana	13 Kornyła Sot.	Ładysław bł.	Od 1 do 12 pogodnie i ciepło, od 17 deszcze i chłodno, poczem pogoda aż do końca.
27 S.	Kosmy i Damiana	14 **Wozn. cz. Kresta**	Damian	
39.	Ew. u Mat. św. w R. 22. O wezwaniu na gody.	O myłosty Boha i błyznych. Mat. 22.		
28 N.	**19 po Sw.** Ładysł. z Giel.	15 **N. 15 po S. Hł. 6.**	Wacław św.	
29 P.	**Michała Archanioła**	16 Jewfymyi	Dadzibóg	
30 W.	Hieronima wyz.	17 Sofii Mucz.	Imisław	

Kalendarz żydowski. 3go września — 1go Elul.

Kalendarz myśliwski i rybacki. *Polować* wolno na jelenie, kozły, jarząbki, cietrzewie, głuszce, bażanty, kuropatwy, pardwy, dropie, ptactwo błotne i wodne.

Łowić wolno wszystkie ryby aż do 15., od 15 zaś nie wolno łososia, pstrąga i raków.

Data	Wyszczególnienie	Przychód		Rozchód	
		Kor.	gr.	Kor.	gr.

Październik, Octobris, Oktowryj, ma dni 31.

Dni	Rzymsko-katolickie	Grecko-katolickie	Pajęcznik, Winnik, Listopad. Słowiańskie	Odmiany księżyca i domyślny stan powietrza.
1 Ś.	Remigiusza	18 Jewmenyja pr.	Znatysław	
2 C.	Leodegara	19 Trofyma m.	Stanimir	
3 P.	Kandyda męcz.	20 Eustafia	Sieman	Nów d. 1 o g. 6 m. 6 wieczór. Pogodnie.
4 S.	Franciszka Ser.	21 Kodrata	Bratysław	
40.	Ew. u Jana św. w R. 4. O chorym synie królew.	O rozdiłeniu tałentiw. Mat. 25.		
5 N.	**20 NPM. Różań.** Plac.	22 **N. 16 po S. Hł. 7.**	Zasław	
6 P.	Brunona wyz.	23 Zacz. Joan	Bronisław	Pierwsza kwadra d. 9 o godz. 6 m. 18 wieczór. Pogodnie.
7 W.	Justyny panny	24 Ftekły mucz.	Rosława	
8 Ś.	Brygidy wdowy	25 Eufrozyny	Wojsława	
9 C.	Wincentego Kadł.	26 Joana Boh.	Domogost	
10 P.	Franciszka Borgia	27 Kałystrata	Tomił	
11 S.	Placydy męcz.	28 Charytoma	Dobromiła	
41.	Ew. u Mat. św. w R. 18. O dłużn. i złoś. słudze.	O żeni chananejskoj Mat. 15.		Pełnia d. 17 o g. 6 m. 58. rano. Burza z deszczem.
12 N.	**21 po Św.** Maks. Winc.	29 **N. 17 po S. Hł. 8**	Grzmisław	
13 P.	Edwarda króla	30 Hrehorya	Ziemisław	
14 W.	Kaliksta papieża	1 **Oktowryj** Pokr. P. B.	Dzierżymir	
15 Ś.	Jadwigi i Teresy	2 Kypryana	Długosława	
16 C.	Gawła opata	3 Dyonysia	Radzisław	Ostatnia kwadra d. 24 o godz. 12 m. 55 w nocy. Zimno i mglisto.
17 P.	Lucyny	4 Jerofteja	Zastysława	
18 S.	Łukasza ewang.	5 Charytyny m.	Bratumił	
42.	Ew. u Mat. św. w R. 22. O oddaw. monety czynsz.	O łowytwi ryb. Łuk. 5.		
19 N.	*Poś. Kośc.* Piotra z Al.	6 **N. 18 po S. Hł. 1**	Ziemowit	
20 P.	Felicyana i Ireny	7 Serhya	Budzisława	Nów d. 31 o g. 9 m. 11 rano. Śnieg z wiatrem.
21 W.	Urszuli p. m.	8 Pełahyi m.	Daromiła	
22 Ś.	Korduli panny	9 Jakowa ap.	Przebysława	
23 C.	Jana Kapistrana	10 Jewłampia	Włastymir	
24 P.	Rafała archan.	11 Fyłypa ap.	Siemisław	*Przepowiednie według kalendarza stuletniego.*
25 S.	Kryspiny	12 Prowa mucz.	Samomysł	
43.	Ew. u Mat. św. w R. 9. O wskrz. córki księcia.	O lubwy wrahow. Łuk. 6.		Z początku pogodnie, potem nieprzyjemnie do 17, 18 śnieg i zimno do końca.
26 N.	**23 po Św.** Ewar. Jana	13 **N. 19 po S. Hł. 2**	Lutosław	
27 P.	Sabiny	14 Nazarya i Par.	Witomił	
28 W.	Szymona i Judy Tad.	15 Jewfymija	Władybóg	
29 Ś.	Narcyza biskupa	16 Łonhyna m.	Damelit	
30 C.	Klaudyusza	17 Osyi prep.	Przemysław	
31 P.	Wolfganga †	18 Łuki ew.	Godzimir	

Kalendarz żydowski. 2 paźdz. 1 Tiszri. **Nowy rok 5663.** 3 paźdz. 2 Tiszri **Drugie święto Nowego Roku.** 5 paźdz. 4 Tiszri Post Gedalija. 11 paźdz. 10 Tiszri **Święto pojednania.** 16 paźdz. 15 Tiszri **Pierwsze święto Kuczek.** 17 paźdz. 16 Tiszri **Drugie Święto Kuczek.** 22 paźdz. 21 Tiszri Palmowe święto 23 paźdz. 22 Tiszri **Zgromadzenie cz. koniec Kuczek.** 24 paźdz. 23 Tiszri **Radość z prawa.**

Kalendarz myśliwski i rybacki. *Polować* wolno na zające, jelenie, kozły, borsuki, cietrzewie, głuszce, bażanty, kuropatwy, przepiórki, dzikie gołębie, pardwy, dropie, ptactwo błotne i wodne.

Łowić wolno wszystkie ryby z wyjątkiem łososia i pstrąga. Nie wolno raków.

Data	Wyszczególnienie	**Przychód**		**Rozchód**	
		Kor.	gr.	Kor.	gr.

Listopad, Novembris, Nojemwryj, ma dni 30.

Dni	Rzymsko-katolickie	Grecko-katolickie	Słowiańskie (Grudeń Prosieniec)	Odmiany księżyca i domyślny stan powietrza.
1 S.	**Wszystkich świętych**	19 Joiła pror.	Warcisław	
44.	Ew. u Mat. św. w. R. 8. O łódce Chrystusa.	O wskr. syna wdowy w Naim. Łuk 7.		☽
2 N.	**24 po Sw.** Huberta	20 **N. 20 po S. Hł. 3**	Witymir	Pierwsza kwadra dn. 8 o godz. 7 m. 28 w nocy. Powietrze łagodne.
3 P.	*Dzień zaduszny*	21 Iłaryona pr.	Chwalisław	
4 W.	Karola Boromeusza	22 Awerkyja	Mściwój	
5 Ś.	Elżbiety męcz.	23 Jakowa	Sławomir bł.	
6 C.	Leonarda wyz.	24 Arefty	Wszewład	
7 P.	Herkulana	25 Makariana	Żytomir	
8 S.	4 Koronatów m.	26 **Demetryja**	Sędziwój	
45.	Ew. u Mat. św. w R. 13. O nasieniu dobr. i kąkolu.	O rozsijanyi simena. Łuk. 8.		Połnia dn. 15 o g. 6 m. 5 wieczór. Deszcz z śniegiem
9 N.	**25 po Sw.** *Op. NMP.* Teod	27 **N. 21 po S. Hł. 4**	Bogodar	
10 P.	Andrzeja z Awel.	28 Terentya m.	Ludomir	
11 W.	Marcina biskupa	29 Anastazyi m.	Spitosław	
12 Ś.	Marcina papieża	30 Zynowija m.	Nowosław	☾
13 C.	Eugeniusza	31 Stachya ap.	Wszerad	
14 P.	Serafina wyz.	1 **Noj.** Kos. i Dam.	Wodzimir	Ostatnia kwadra d. 22 o godz. 8 m. 44 rano. Śnieg z wiatrem.
15 S.	Leopolda wyz.	2 Akindyna m.	Przybysław	
46.	Ew. u Mat. św. w R. 13. O ziarnie gorczycznem.	O bohatim i Łazari. Łuk. 10		
16 N.	**26 po Sw.** Stan. Kost.	3 **N. 22 po S. Hł. 5**	Radomir	
17 P.	Salomei panny	4 Joannyka prep.	Zbisław	●
18 W.	Ottona Opata	5 Hałaktyona	Stanisław K.	
19 Ś.	Elżbiety król.	6 Pawła arch.	Drogomira	Nów d. 30 o g. 3 m. 2 rano. Burze z śniegiem.
20 C.	Feliksa de Val.	7 Jerema	Sędzimir	
21 P.	*Ofiarowanie NMP.*	8 **Sob. ś. Michaiła**	Sław	
22 S.	Cecylii panny	9 Onysifora	Wszemiła	
47.	Ew. u Mat. św. w R. 24. O okropności spustosz.	Isus ishaniajet bisow. Łuk. 8.		***Przepowiednie według kalendarza stuletniego.***
23 N.	**27 po Sw.** Klemensa	10 **N. 23 po S. Hł. 6**	Miływój	
24 P.	Jana od † i Emilii	11 Myny mucz.	Dorosław	Od 1. do 5. dżdżysto i dosyć zimno, 7 pogoda, potem deszcze i śniegi, w końcu bardzo zimno.
25 W.	Katarzyny panny	12 Joana Mył.	Chwalimira	
26 Ś.	Konrada m.	13 Joanna Złot.	Lechosław	
27 C.	Waler. i Wirgil.	14 Fyłypa ap.	Tomir	
28 P.	Krescentego	15 Hurya i Sams.	Gościsław	
29 S.	Saturnina męcz.	16 Mafteja ap.	Przemyśl	
48.	Ew. u Łuk. św. w R. 21. O znak. na nieb. i ziemi.	O woskresenyju doczki Jaira. Łuk. 8.		
30 N.	**1 Adw.** Andrzeja	17 **N. 24 po S. Hł. 7**	Ludosław	

Kalendarz żydowski. 1go listopada 1go Marcheswan.

Kalendarz myśliwski i rybacki. *Polować* wolno na zające, kozły, jarząbki, cietrzewie, głuszce, bażanty, kuropatwy, pardwy i dropie, ptactwo wodne i błotne.

Łowić wolno wszystkie ryby, z wyjątkiem łososia i pstrąga. Nie wolno łowić raków.

Data	Wyszczególnienie	Przychód		Rozchód	
		Kor.	gr.	Kor.	gr.

Grudzień, Decembris, Dekemwryj, na dni 31.

Dni	Rzymsko-katolickie	Grecko-katolickie	Słowiańskie — Gruden, Studennyj.	Odmiany księżyca i domyślny stan powietrza
1 P.	Eligiusza bisk.	18 Platona	Samosława	
2 W.	Bibianny panny	19 Awdyja	Szulisław	☽
3 Ś.	Franciszka Ksaw.	20 Hryhorya	Wiślimir	Pierwsza kwadra dn. 8 o godz. 7 m. 24 rano. Śnieg z wiatrem.
4 C.	Barbary panny	21 **Wowed. Bohor.**	Lubomiła	
5 P.	Sabby opata	22 Fyłymona	Spitosława	
6 S.	Mikołaja bisk. †	23 Amfyłokia	Jarogniew	
49.	Ew. u Mat. św. w R. 11. O poselst. Jana do Chr.	O wpadłom meży rozbijnyki. Łuk. 10		
7 N.	**2 Adw.** Ambroż.	24 **N. 25 po S. Hł. 8**	Ludomyśl	○
8 P.	**Niep. Pocz. NMP.**	25 Kłymenta	Boguwola	Pełnia d. 15 o g. 4 m. 45 rano. Burze z śniegiem.
9 W.	Leokadyi panny	26 Ałyppa prep.	Wiesława	
10 Ś.	*NMP. Loretańskiej*	27 Jakowa mucz.	Radzisława	
11 C.	Damazego pap.	28 Stefana m.	Wojmir	
12 P.	Aleksandra żołn.	29 Paramona	Wolidar	
13 S.	Łucyi i Otylii	30 Andreja ap.	Władysława	☾
50.	Ew. u Jana św. w R. 1. O posel. żydów do Jana.	O bohatim kotor. nywa mnoho zarod. Łuk. 12.		Ostatnia kwadra d. 21 o godz. 8 m. 57 wieczór. Deszcz z śniegiem.
14 N.	**3 Adw.** Nikaz. Spiryd.	1 **Dek. N. 26. po S.**	Sławiflor	
15 P.	Fortunata	2 Awakuma	Wolimir	
16 W.	Adelajdy p. m.	3 Sofonia prep.	Zdosława	
17 Ś.	*Such.* Łazarza †	4 Warwary m.	Żyrosław	
18 C.	Ocz. niep. p. NMP. Grac.	5 Sawwy Oś.	Wszemił	●
19 P.	Nemezyusza †	6 **Nykołaja ep.**	Mścigniew	Nów dn. 29 o g. 10 m. 28 wieczór. Pogodnie.
20 S.	Teofila męcz. †	7 Amwrozya	Bogumiła	
51.	Ew. u Łuk. św. w. R. 3. W 15 r. pan. ces. Tyberj.	Jisus iscíłajet w Sabat. Łuk. 13.		
21 N.	**4 Adw.** Tomasza	8 **N. 27 po S. Hł. 2**	Tomisław	
22 P.	Zenona męcz.	9 **Zaczat. Bohor.**	Drogomir	***Przepowiednie według kalendarza stuletniego.***
23 W.	Wiktoryi panny	10 Myny i Ermoh.	Sławomira	
24 Ś.	Adama i Ewy *Wig.* †	11 Danyiła	Godysława	
25 C.	**Narodzenie Chr. P.**	12 Spirydyona	Grzmisława	1 i 2 zimno, potem śnieg, od 9 do 14 mróz, 15 odwilż aż do 23, ku końcowi powietrze łagodne.
26 P.	**Szczepana męcz.**	13 Ewstratyja	Wróciwòj	
27 S.	Jana ewang.	14 Ftyrsa	Radomyśl	
52.	Ew. u Łuk. św. w R. 2 O proroctwie Symeona.	O mnoho zwannych na weczeru. Łuk. 14.		
28 N.	**1 po B. N.** Młodzianków	15 **N. 28 po S Hł. 3**	Godzisław	
29 P.	Tomasza bisk.	16 Ahhea	Gosław bł.	
30 W.	Dawida króla	17 Ananija i Sewastyj.	Ludomił	
31 Ś.	Sylwestra pap.	18 Wonyfatya	Lassota	

Kalendarz żydowski. 1 grudnia 1 Kislew. — 25 grudnia 25 Kislew. Poświęcenie świątyni. — 31 grudnia 1 Tebet.

Kalendarz myśliwski i rybacki. *Polować* wolno na zające, kozły, jarząbki, cietrzewie, głuszce, bażanty, kuropatwy, pardwy i dropie, ptactwo wodne i błotne.

Łowić wolno wszystkie ryby z wyjątkiem łososia i pstrąga. Nie wolno łowić raków.

Data	Wyszczególnienie	Przychód		Rozchód	
		Kor.	gr.	Kor.	gr.

Doroczne nabożeństwa
w kościołach tarnowskich.

W kościele katedralnym:

Nabożeństwo Niepokal. poczęcia N. M. P. w drugą sobotę każdego miesiąca.
Nabożeństwo adoracyi przen. Sakramentu w drugi czwartek każdego miesiąca.
Nabożeństwo majowe od 30. kwietnia do 31. maja codziennie o g. 6$^1/_2$ wieczór,
Naboż. do najsł. Serca P. Jezusa przez cały czerwiec rano po prymaryi o g. 6. zaś przez cały rok w pierwszy piątek każdego miesiąca o g. 9 rano.
Nabożeństwo różańcowe przez cały październik codziennie o godz. 6 wieczór.
Nabożeństwo do Matki Boskiej nieustającej pomocy (23 czerwca) przez cały rok w pierwszą sobotę każdego miesiąca o godz. 9 rano.
Nowenna do uroczystości Narodzenia Pańskiego przez 9 dni rano po prymaryi od 14. do 24. grudnia o godz. 6$^3/_4$.
Roraty o godz. 6. rano codzień przez cały adwent.
Dnia 18 sierpnia nabożeństwo galowe jako w dzień urodzin Naj. Pana.
Dnia 10 września nabożeństwo żałobne za duszę ś. p. cesarzowej Elżbiety.
Dnia 4. paźdz. nabożeństwo galowe w dzień imienin Najjaśniejszego Pana.
Dnia 19 paźdz. nabożeństwo żałobne za duszę ś. p. cesarzowej Elżbiety.

W kościele OO. Bernardynów.

Nabożeństwo majowe przez cały maj codziennie o godzinie 7 wieczór.
Odpust na święto Porcyunkuli, t. j. *N. M. P. Anielskiej,* dnia 2. sierpnia.
Odpust na św. Franciszka Seraf. dnia 4. października.

W kościele PP. Urszulanek:

Nabożeństwo majowe przez cały maj codziennie o godzinie 4. popołudniu.
Nabożeństwo do Najsł. Serca P. Jezusa codzień o godzinie 7. rano a w każdy pierwszy piątek miesiąca rano i popołudniu.
Odpust na św. Urszulę dnia 21. października.
Odpust na św. Aniele dnia 31 maja.
Odpust na uroczystość Serca Jezusowego dnia 6. czerwca.
Nabożeństwo różańcowe rano o godz. 7-mej przez cały październik.

W kościele OO. Filipinów:

Nabożeństwo majowe codzień przy mszy św. o godzinie 7-mej rano.
Odpust na św. Filipa Nereusza dnia 23 maja.

W kościele N. M. P. na Burku:

Odpust na św. N. M. P. Szkaplerznej dnia 16. lipca.

W kościele na Terlikówce:

Odpust na św. Trójcę dnia 25. maja.

W kościele św. Marcina w Zawadzie:

Odpust na św. Marcina dnia 11. listopada.

Uroczystości patronów szkolnych w Tarnowie.

Dnia 4 marca uroczystość św. Kazimierza kr. patrona uczniów c. k. szkoły realnej.
Dnia 8. maja uroczystość św. Stanisława bis. patrona uczniów c. k. Sem. nauczycielskiego.
Dnia 16. maja uroczystość św. Jana Nepomucena, patrona uczniów szkół ludowych męs.
Dnia 15. października uroczystość św. Jadwigi, patronki uczenic szkół żeńskich.
Dnia 17. listopada uroczystość św. Stanisława Kostki, patrona uczniów c. k. gimn.

Genealogia domu cesarskiego.

Franciszek Józef I. (Karol), syn arcyks. Franciszka Karola Józefa i arcyks. Zofii Fryderyki Doroty bawarskiej, cesarz Austryi, król Węgier i Czech, W. Ks. Siedmiogrodu itd., urodzony 18 sierpnia 1830 r., wstąpił na tron Austryi 2 grudnia 1848 r. na mocy abdykacyi stryja Ferdynanda I., koronowany królem Węgier 8 czerwca 1868. — Żona jego:

Elżbieta, Amalia Eugenia, córka Maksymiliana Józefa, księcia bawarskiego Wittelsbach, z linii Dwóch Mostów-Birkenfeld, ur. dnia 24 grudnia 1837, zmarła dnia 10 września 1898 w Genewie.

Dzieci: 1) Zofia, Fryderyka, Dorota, Marya, Józefa, ur. w Wiedniu 5 marca 1855 r. zmarła 29 maja 1857 r.

2) Gizela, Luiza, Marya, ur. 12 czerwca 1856 r. w Luxemburgu, zaślubiona 20 kwietnia 1873 Leopoldowi ks. bawarskiemu (ur. 9 lutego 1846 r.)

3) Arcyksiążę Rudolf, Franciszek, Karol, Józef, ur. 21 sierpnia 1858, zmarł 30 stycznia 1889 w Mayerling. Małżonka jego Stefania, Klotylda, Luiza, Hermina, Marya, Karolina, córka króla Belgii Leopolda II., ur. 21. maja 1864*) Z małżeństwa tego pozostała córka **Elżbieta**, Marya, Henryka, Stefania, Gizela, ur. 2 września 1883, zaręczona z Ottonem ks. Windischgrätzem.**)

4) Marya, Walerya, Matylda, Amalia, ur. w Budzie 22 kwietnia 1868 r. zaśl. 31 lipca 1890 arcyks. Franciszkowi Salwatorowi (ur. 21 sierp. 1866 r.)

Bracia Jego Cesarskiej Mości: 1) Maksymilian I. Ferdynand, Józef cesarz Meksyku, ur. 6 lip. 1832, † 19 czer. 1867. (Żona jego Karolina, córka króla Belgii Leopolda I. ur. 7. czer. 1840, zaśl. 27 lipca 1858).

2) Karol, Ludwik, Józef, Marya, ur. 30 lipca 1833, † 19 maja 1896. Z drugiego małżeństwa z Maryą, Annuncyatę księżną Sycylii († 4 maja 1870) pozostało 4 dzieci.

Franciszek Ferdynand, arcyks. d'Este, ur. 18 grudnia 1863, ożeniony d. 1 lipca 1900 z hrabianką Zofią Chotekówką.***)

Otto Franciszek Józef. ur. 21 kwietnia 1865, ożeniony z Maryą, Józefiną księż. saską.

Ferdynand, Karol, Ludwik, ur. 27 grudnia 1868.

Małgorzata, Zofia, urodz. 13 maja 1870, zaślub. ks. Albertowi Wirtembergskiemu.

Z 3-go małżeństwa z Maryą Teresą, córką don Miguela, króla Portugalii, pozostało dwoje dzieci:

Marya Annuncyata, ur. 31 lipca 1876.

Elżbieta, ur. 7 lipca 1878.

3) Ludwik Wiktor, ur. 15 maja 1842.

---

*) Arcyksiężna wdowa Stefania, z powodu powtórnego zamęścia z hr. Elemerem Lenyayem (ślub odbył się 22 marca 1900) zrzekła się wszelkich praw dynastycznych i otrzymała od cesarza tytuł „hrabiny de Hohenberg“.

**) Ślub odbędzie się 25 stycznia 1902 w Hetzendorf. Tytuł jej będzie Jej Ces. i Król. Wys. ks. Windischgrätz.

***) Z powodu tego małżestwa musiał arcyksiążę złożyć przysięgę, iż zrzeka się dla żony tytułu Cesarzowej, a dla potomków prawa do następstwa tronu i noszenia tytułu arcyksiążąt.

PLAN TEATRU TARNOWSKIEGO.

SCENA

½ loży Nr. 1.	Orkiestra	½ loży Nr. 15.

Galerya — Loża Nr. 2. — Loża Nr. 3. — Loża Nr. 4. — Loża Nr. 5.

Parter

1	2	3	4	5	6	7	8
32	31	30	29	28	27	26	25
33	34	35	36	37	38	39	40
49	50	51	52	53	54	55	56
65	66	67	68	69	70	71	72
81	82	83	84	85	86	87	88
97	98	99	100	101	102	103	104

przejście

9	10	11	12	13	14	15	16
24	23	22	21	20	19	18	17
Red. Pogoni		43	44	45	46	47	48
57	58	59	60	61	62	63	64
73	74	75	76	77	78	79	80
89	90	91	92	93	94	95	96
105	106	107	108	109	110	111	112

Parter — Loża Nr. 14. — Loża Nr. 13. — Loża Nr. 12. — Loża Nr. 11. — Galerya

Parter

Parter studencki

Loża Nr. 6.	Loża Nr. 7.	Loża Nr. 8.	Loża c. k. Starosty	Loża Nr. 9.	Loża właściciela teatru	Loża Nr. 10.

Galerya

UWAGA: Fotele od Nr. 1 do 32, — Krzesła I-rzędne od Nr. 33 do 80, — Krzesła II-rzędne od 81 do 112.

Skale stemplowe.

SKALA I. na weksle, asygnaty pieniężne itp. dokumenta kupieckie.	Należytość z dodatkiem kor.	hal.	SKALA II. na dokumenta prawne, które skali I. i III. nie podlegają.	Należytość z dodatkiem kor.	hal.	SKALA III. na ugody służbowe, kontrakta, kupna lub zmiany.	Należytość z dodatkiem kor.	hal.
do 150 K.	—	10	do 40 K.	—	14	do 20 K.	—	14
nad 150 K. „ 300 „	—	20	nad 40 K. „ 80 „	—	26	nad 20 K. „ 40 „	—	26
„ 300 „ „ 600 „	—	40	„ 80 „ „ 120 „	—	38	„ 40 „ „ 60 „	—	38
„ 600 „ „ 900 „	—	60	„ 120 „ „ 200 „	—	64	„ 60 „ „ 100 „	—	64
„ 900 „ „ 1.200 „	—	80	„ 200 „ „ 400 „	1	26	„ 100 „ „ 200 „	1	26
„ 1.200 „ „ 1.500 „	1	—	„ 400 „ „ 600 „	1	88	„ 200 „ „ 300 „	1	88
„ 1.500 „ „ 1.800 „	1	20	„ 600 „ „ 800 „	2	50	„ 300 „ „ 400 „	2	50
„ 1.800 „ „ 2.100 „	1	40	„ 800 „ „ 1.600 „	5	—	„ 400 „ „ 800 „	5	—
„ 2.100 „ „ 2.400 „	1	60	„ 1.600 „ „ 2.400 „	7	50	„ 800 „ „ 1.200 „	7	50
„ 2.400 „ „ 2.700 „	1	80	„ 2.400 „ „ 3.200 „	10	—	„ 1.200 „ „ 1.600 „	10	—
„ 2.700 „ „ 3.000 „	2	—	„ 3.200 „ „ 4.000 „	12	50	„ 1.600 „ „ 2.000 „	12	50
„ 3.000 „ „ 6.000 „	4	—	„ 4.000 „ „ 4.800 „	15	—	„ 2.000 „ „ 2.400 „	15	—
„ 6.000 „ „ 9.000 „	6	—	„ 4.800 „ „ 6.400 „	20	—	„ 2.400 „ „ 3.200 „	20	—
„ 9.000 „ „ 12.000 „	8	—	„ 6.400 „ „ 8.000 „	25	—	„ 3.200 „ „ 4.000 „	25	—
„ 12.000 „ „ 15.000 „	10	—	„ 8.000 „ „ 9.600 „	30	—	„ 4.000 „ „ 4.800 „	30	—
„ 15.000 „ „ 18.000 „	12	—	„ 9.600 „ „ 11.200 „	35	—	„ 4.800 „ „ 5.600 „	35	—
„ 18.000 „ „ 21.000 „	14	—	„ 11.200 „ „ 12.800 „	40	—	„ 5.600 „ „ 6.400 „	40	—
„ 21.000 „ „ 24.000 „	16	—	„ 12.800 „ „ 14.400 „	45	—	„ 6.400 „ „ 7.200 „	45	—
„ 24.000 „ „ 27.000 „	18	—	„ 14.400 „ „ 16.000 „	50	—	„ 7.200 „ „ 8.000 „	50	—
itd. za każde następne 2.000 kor. o 2 kor. więcej, licząc kwoty niżej 3.000 kor. za pełne.			Nad 16.000 kor. każde dalsze 800 kor. o 2 kor. 50 h. więcej, licząc kwoty niżej 800 kor. za pełne.			Nad 8.000 kor. za każde 400 kor. o 2 kor. 50 h. więcej, licząc kwoty niżej 400 kor. za pełne.		

Rachunki, konta, odpisy, kopie, lub jakkolwiek nazwane wykazy należytości do 20 kor. nie podlegają wcale stemplowi. Od 20 kor. do 100 kor. 2 hal.; nad 100. kor. 10 hal. od każdego arkusza Rachunki nieostemplowane podlegają karze 50-krotnej.

Alfabetyczny przegląd należytości stemplowych

według najnowszych rozporządzeń.

(W walucie koronowej.)

	Kor. h.
Absolutorya na studya wystaw. przez zakłady naukowe rząd. od 1szego ark.	2·—
— od dalszych arkuszy po	1·—
— od innych zakładów nauk od ark.	1·—
Adjutum (prośby) od 1szego ark.	2·—
— od dalszego ark.	1·—
Adoptacyjne dokum. dotyczące ogólnych praw ustanowionych między przybran. rodzicami a dziećmi, od arkusza	1·—
Alimentacyjne podania do władz publicznych od ark.	1·—
— skargi względem ojcowstwa (podw).	1·—
Amortyzacye dokum. o ile pociągają za sobą sądowy edykt od pierw. ark.	2·—
— od dalszych po	—·72

Apelacyjne odwołanie lub **zapowiedzi**

— Jeżeli od wyroku, opłaca się stempel nie wyższy, jak 10 Kor., od apelacyi lub rewizyi opłaca się taki stempel, jak od wyroku (zob. niżej „wyroki“); we wszystkich innych sprawach od pierwszego ark.	20·—

Asygnacye patrz **Przekazy**.

Awizacye sądowe od ark. z wyp. do 1 m.	—·24
inne	1·—
Beneficya (prośby do władz publicznych o nadanie takowych) od pierw. ark.	2·—
— od dalszych ark. po	1·—
Certyfikaty przynależn. i cen. targow.	1·—
Cessye bezpłatne, jak darow. od ark.	1.—

— płatne: *a*) żyra na wekslach, należących do skali I. wolne są od stempla, nawet gdy służą jako allegata; na wekslach należących do skali II. według skali I.

b) cessye na przekazach kupieckich	1·—

c) cessye innych pretensyj dłużniczych, według wartości spłaty i skali II.

d) cessye wszelkich innych spraw, które się nie rozciągają na pretensye dłużne, tak jak ugody kupna i sprzedaży (skala III).

Darowizny. Dokumenta darowizny

a) między żyjącymi od ark.	1·—
b) na wypadek śmierci od pierw. ark.	2·—
— od dalszych po	1·—

Oprócz tego opłaca się należyt. odsetek.

Dekrety dla urzędników prywatnych i gminnych według następujących zasad:

a jeżeli urzędnik, sługa i t. d. otrzymuje posadę na pewną oznaczoną liczbę lat, to liczbę tę mnoży się przez sumę rocznej pensyi i od wynikającej stąd całkowitej sumy opłaca się stempel według skali III. Np. nadaje ktoś komu posadę na 600 Kor. na pięć lat, więc opłaca się w tym razie stempel od 1000 kor. według skali III. tj. 20 kor.

b) jeżeli urzędnik lub sługa otrzymuje posadę na więcej niż 10 lat, to opłaca się stempel tylko od dziesięćkroć pomnożonej pensyi według skali III.

c) jeżeli posada jest prowizoryczną, to opłaca się należytość według trzykrotnej sumy rocznego dochodu. W razie stanowczego mianowania, ma otrzymujący posadę dopłacić należytość od pensyi pomnożonej przez siedm.

d) jeżeli urzędnik lub sługa mianowany został na cały przeciąg życia, choć z warunkiem wypowiedzenia, w takim razie płaci się także tylko za stempel od dziesięciokrotnej pensyi.

	Kor. h.
Dekrety uzdolnienia wydane przez władze przy egzaminach, składanych w celu uzyskania posady lub publicznego zatrudnienia od pierw. ark.	2·—
— od dalszych arkuszy po	1·—
Depozyta: 1) sądowe wolne od stempla.	—·—

Inne depozyta są wolne:

a) jeżeli złożone zostały do przechowania dla składającego lub kogo innego,	—·—

b) jeżeli jednak depozyt złożony został jako spłata, którą składający we własnem lub cudzem imieniu temu, dla kogo deponowany przedmiot ma być przechowany, uiszcza, opłaca się należytość od wartości według skali II.

2. Depozytowe kwity, jeżeli od wartości według skali II. nie przypada mniejsza kwota, od ark.	1·—
3. Podania o przyjęcie depozytu: *a*) w sądowem postępowaniu od ark.	1·—
b) zresztą od arkusza	1·—
4. Ekstrakta lub inne potwierdzenia z depozytowych rejestrów, że się jaki przedmiot w sądowem przechowaniu znajduje, od każdego ark.	2·—
Dożywotnie układy między małżonkami, mocą których przyznaje się używanie majątku po śmierci jednego z małżonków od pierwszego ark.	2·—
— od dalszych po	1·—
Duplikaty podań, które w dwóch lub więcej odpisach bywają doręczane, podlegają opłacie stemplowej od ark.	2·—
Dyplomy *a*) wystawione przez władze lub gminy od pierw. ark.	2·—
— od każdego dalszego po	1·—
b) przez inne osoby od każdego ark.	1·—
Dyscyplinarne sprawy podanie od ark.	1·—
— rekursa od pierwszego arkusza	2·—
— od każdego dalszego po	1.—
Edykta, prośby o wydanie od pierw. ark	2·—
— od każdego dalszego po	—·72

Kor. h.

Ekstabulacyjne podania od pierw. ark. 3·—
—od każdego dalszego —·72
—niżej 200 kor. od ark. 1·50
—niżej 100 kor. od ark. 1·—
Fantowania, spisy, protokoły, jeśli wartość nie sięga ponad 100 kor. od ark. —·24
—przy wyższych sumach 1·—
Frachty, patrz listy frachtowe
Gazety wolne —·—
Honorowe urzędy, padania o takowe od pierw. ark. 10·—
—od każdego dalszego po 1·—
Immatrykulacye jako świadectwa szk. —·30
Inwentarze sądowe od ark. 1·—
—jeżeli wartość przedmiotu spornego nie wynosi 100 kor. od ark. —·24
—niesądowe od arkusza 1·—
Kalendarze wolne —·—
Karty abonamentowe wolne —·—
—**do grania** od talii —·60
Karty ładunkowe, spisy ładunkowe, spisy składowe, warranty, od sztuki 2·—
—wszelkie inne od sztuki 1·—
—każde przeniesienie od sztuki 1·—
—**przynależności** *a)* dla sług, czeladzi, terminatorów i wyrobników —·30
b) dla innych osób 2·—
Kaucye, postanowienia lub poświęcenia na pewny cel według wartości skala II.
Kodycyle jak testamenty od każd. ark. 2·—
Konkursa. Prośby o zarządzenie konkursu od pierwszego ark. 2·—
—od każdego dalszego 1·—
Podania o protokoły przeciw masom konk. jak i w innych procesach.
—Wyroki likwidacyjne 2·50
—Repartycye krydalne 1·—
Konsensy jako akta urzędowe wolne —·—
—od osób prywatn. od ark. 1·—
Konta od kupców i przem. z saldem lub bez salda, jeżeli nie dosięga kwoty 100 k. —·02
—w innych razach —·10
—bilansowe —·10
—Jeżeli konta saldowane używają się zamiast kwitów do kas publicznych lub sądownie, od wart. według skali II.
Kontrakty dzierżawy według skali II.
—**kupna.** Dokument kontraktowy: *a)* jeżeli przedmiot ruchom. od wart. według skali III.
b) jeżeli przedm. nieruch. od każd. ark. 1·—
—Oprócz tego płaci się osobno wymierzoną należytość prawną, która wynosi 3 $^1/_2$% oraz 25% dodatku.
Kopulacyjne świadectwa od ark. 1·—
Korespondencye handlowe i profesyjne jeżeli nie stanowią wydania dokumentu są wolne od stempla. —·—
Księgi handlowe pomocnicze od arkusza rozmiaru 2640 kwadr. cent. —·10
—**główne** od ark. rozm. 5040 kwadr. cent. —·50
—większe ponad rozmiar 5040 cm. 1·—

Kor. h.

—**odbiorcze** zapiski służące do zapisywania w tychże pobranych towarów przez kupujących (Kunden - oder Einschreib-Büchel) od ark. roz. 1750 kw. cm. —·10
—zwane: Dziennikiem, strazzą, księgą kasową, primanotą, książką sprzedaży, Fakturenbuch, księgą magazynową, księgą bilansową. Inwent. od każd. ark. —·10
Książeczki notatkowe do zwykłej manipulacyi, w których nie są prowadzone rachunki i które przemysłowcy przy sobie noszą, nie podlegają ostemplowaniu. —·—
—tak samo notatki, w których zapisywane bywają przez fabrykanta lub kupca robotnikom oddane materyały lub wypłacone należytości na rzecz tychże —·—
Kuratelarne dekrety jako akta urzęd. wolne są od stempla. —·—
—Prośby do sądu o zarządzenie, lub przedłużenie kurateli, jeżeli ma być edykt od 1 ark. 2·—
—wszystkie inne 1·—
Kwity podlegające opodatkowaniu:
a) Kwity na rzeczy oszacowane wedł. sk. II.
b) Potwierdzenie, że jakaś rzecz oszacowana wskutek ugody przyjmuje się na przechowanie, użytek lub fant od każd. ark. 1·—
c) Pokwitowania sądowych depozytów, o ile według skali II. nie przypada mniejsza należytość od każd. ark. 1·—
d) inne pokwitowania jako dokumenta prawne (o ile nie są wolne od stemp.) od ark. 1·—
Legalizacye tj. potwierdzenia autentyczności dokumentów:
a) jeśli wydają je władze lub publ. urzędy:
aa) za potwierdzenie podpisu strony 2·—
bb) za równoczesne potwierdzenie każdego dalszego podpisu strony 1·—
b) jeżeli legalizują notaryusze od podpisu jednej osoby 1·—
—od podpisu każdej dalszej osoby —·50
—na dokumentach hipotecznych 1·—
—Potwierdzenia firmy handlowej i podpisów na układach towarzyskich podlegają opłacie według *a)*
Licencye od pierwszego wystawienia prośby o takowe od pierw. ark. 2·—
—od każdego dalszego 1·—
—przedłużenie licencyi, za każde przedłuż. 1·—
Licytacye (prośby) od pierw. ark. 1·—
—od każdego dalszego 1·—
—niżej 100 kor. —·24
Listy frachtowe od sztuki. —·10
Losy, loterye. Wygrane na loteryi liczb. podlegają opłacie według skali III., jeżeli jednak wygrana nie dosięga 4 kor. wolne są od stempla. Przy innych loteryach od wygranej po odtrąceniu nominalnej wartości losu lub stawki 15%
Małoletność. Prośby o opuszczenie małoletności od ark. 1·—

	Kor. h.
Metryki i wyciągi z tychże, (chrztu, urodzenia, zaślubin lub śmierci) od arkusza.	1·—
Odpisy *a*) urzędowe, proste tj. niewidymowane:	
aa) jeżeli je sąd wystawia od ark.	1·—
bb) jeżeli pochodzą od innych władz, a więc i gmin od ark.	1·—
b) urzędowe widymowane, od ark.	2·—
c) zwykłe sądowe odpisy z procesów w sprawach nie dosięgających 100 k. od ark.	—·50
d) nieurzędowe wystawione przez strony, a przez notaryuszów widymowane od ark.	1·—
e) widymowane przez inne osoby prywatne jak n. p. świadectwa od ark.	1·—
f) wyciągi i odpisy z kraj. protokołów pomiarowych i aktów katastralnych, wydane jako rządowe poręczenia, od ark.	1·—
g) odpisy rubrów	—·30
Odstąpienia od sporu prawnego jeżeli przedmiot tegoż nie przenosi 100 k. od ark.	—·24
—w innych razach od ark.	1·—
Oferty od ark.	1·—
Oszacowania sądowe od ark.	1·—
—o przedmiocie poniżej 100 kor. od ark.	—·30
Orzeczenia rzeczoznawców jako środek dowodowy	
Paszporty *a*) dla służących, czeladzi, terminatorów, wyrobników i książki wędrownicze	—·30
b) dla innych osób (inteligencyi)	2·—
Pełnomocnictwa jeżeli nie zapewniają wynagrodzenia od ark.	1·—
Pertraktacye spadkobiercze, oświadczenia i podania o takowe od ark.	1·—
—jeżeli spuścizna bez odtrącenia długów nie przenosi 50 kor. są wolne od stempla	—·—
Plany budownicze jako dokum. od ark.	1·—
Podania w sprawach sądowych, w sporze lub bez sporu od ark.	1·—
—jeżeli sporny przedmiot nie przenosi 100 kor. od ark.	—·24
—o kartę przemysłową, koncesyę w miejscowościach ponad 50.000 mieszk.	12·—
od 10 do 50 tys. lud.	6·—
od 5 do 10 tys. lud.	4·—
niżej 5000 ludn.	3·—
—od każdego dalszego ark.	1·—
—o pozwolenie na tańce z muzyką, na trzymanie otworem szynków, kawiarń po za policyjną godzinę, na produkcye gim. i teatr., koncerta itd. przy opłacie wstępu od pierw. ark.	2·—
—od każdego dalszego	1·—
—nadanie i zatwierdzenie stopni szlacheckich, udzielenie orderu, pozwolenie noszenia obcych dekoracyj, połączenie lub zmianę herbu, o zmianę nazwiska, o nadanie honorowych urzędów, od pierwszego arkusza	10·—
—o udzielenie, uznanie lub zatwierdzenie przywileju od pierwszego arkusza	6·—

	Kor. h.
—o udzielenie obywatelstwa, o przyjęcie do związku gminy, od pierw. arkusza	4·—
—o ogłoszenie publicz. licytacyj lub o wydanie edyktów od pierw. ark.	2·—
—od dalszych arkuszy	1·—
—o udzielenie licencyi do przywozu i wywozu soli, tytoniu i prochu, o przywóz lub wywóz pewnych towarów, o ile do tego potrzeba przyzwolenia osobnego, od pierw. ark.	2.—
—od dalszych arkuszy po	1·—
—o przyzwolenie do założenia, rozszerzenia, zamiany, lub zadłużenia fideikomisu od pierwszego arkusza	2·—
—od każdego dalszego po	1·—
—o zaprotokołowanie firmy lub zmianę już zaprotokołowanej od pierw. ark.	20·—
—o zaprotokołowanie prokury	10·—
—za każdego pełnomocnika	10·—
—o zaprotokołowanie likwidatorów	10·—
—o zaprotokołowanie spraw majątkowych, które żona kupca nabywa przez intercyzę ślubną, od pierwszego arkusza	10·—
—o intabulacyę, prenotacye, lub ekstabulacye od pierwszego arkusza	3·—
—od dalszych po	1·—
—o dyspenzę od publicznych władz i urzędów od arkusza	1·—
—w drodze łaski w sprawach o przestępstwa dochodowe, od pierwszego ark.	2·—
—o przypuszczenie do praktyki urzęd., o adjutum lub publiczną posadę służbową od ark.	1·—

Podania wolne od stempla:

—o jałmużnę lub przyjęcie do zakładów przeznaczonych do zaopatrzenia ubogich
—o uwolnienie od taksy szkolnej lub o nadanie stypendyum, jeżeli załączone jest świadectwo ubóstwa,
—o przydzielenie urzędowego zastępcy, jeżeli załączone jest świadectwo ubóst.,
—o zwrot lub wynagrodzenie szkód, które rząd lub gmina zapłacić mają,
—w sprawach publicznych, a nie prywat., a więc petycye do Monarchy, Rady państwa, Sejmu lub Rady gminnej, o ile w nich nie chodzi o interesa jednostek ale całych klas obywateli państwa, kraju lub gmin.,
—reklamacye wyborcze lub rekrutacyjne,
—do gmin, dotyczące cywilno-prawnych stosunków między gminami, a podającymi.

Police i ugody zabezpieczenia stosownie do premii, według skali II.

Polubowne sądy. Wyroki sądów polubownych, jeżeli przedmiot sporny bez należytości pobocznych:	
a) nie przenosi 100 kor.	1·—
b) od 100 do 400 kor.	2·50

Kor. h.

c) nad 400 kor. lub gdy nie może być oszacowany. 5·—

Poręczenia, jeżeli zobowiązanie nie da się oszacować, od ark. 1·—

—jeżeli da się oszacować wedle skali I.

Poświadczenia wagi jeżeli się z nich nie robi użytku sądowego lub urzędowego, są uwolnione od stempla. —·—

Potwierdzenia obacz **kwity.**

Pozwolenie na małżeństwo od osoby prywatnej od arkusza 1·—

—urzędowe wolne od stempla —·—

Pozwolenie noszenia broni 2·—

—Podanie o takowe wolne —·—

Pożyczkowe układy, na mocy których komuś oddaje się rzecz jaką bezpożyteczną bezpłatnie do używania od ark. 1·—

Prenotacye zobacz **Zaciągi.**

Prolongacye wekslowe uważane za nowe weksle opłacają się według skali I.

—jeżeli prolongacya termin 6 lub dla zagranicy 12 miesięcy przekracza, należytość opłaca się według skali II.

Prośby obacz **Podania.**

Protesta wekslowe podniesione przez notaryusza od arkusza 2·—

—od sądu przy wekslach do 400 kor. 4·—

—nad 400 kor. 6·—

Protokoły spisywane sądownie od ark. 1·—

—jeżeli wartość przedmiotu spornego nie przekracza 10 kor. od ark. —·24

Przekazy od kupców lub do kupców, jeżeli nie przekraczają terminu 8 dni —·10

—inne, jak weksle według skali I., jeżeli przedmiotem nie są pieniądze według skali II., jednak nie więcej jak od ark. 1·—

—inne nie „od“ i nie „do“ kupców według kwoty przekazanej skala II.

Rachunki patrz **konta.**

Recepisy obacz **kwity.**

Rekursa w zasadzie od pierw. ark. 2·—

—prowizoryalne 2·50

—od dalszych 1·—

—we wszystkich sporach prawnych, których przedmiot nie przenosi wartości 100 kor. od jednego arkusza 1·—

—rekursy w sprawach podatkowych jeżeli należytość nie przenosi 100 kor. od ark. —·—

—jeżeli przekracza 100 kor. od ark. —·30

—w sprawach karnych i reklamacye wyborcze, rekrutacyjne itd. wolne są od stempla. —·—

Rewersy obacz **kwity.**

Rozwód, podania o takowy 1·—

Rubra tj. napisy rubrów przy podaniach sądowych wolne od stempla —·—

—w innych razach od ark. —·3

Saldowania tj. potwierdzenia na kontach, rachunkach, dopóki nie czyni się z nich użytku sądowego, lub nie służą za kwity do kas, są wolne od stempla. —·—

Kor. h.

Jeżeli rzecz ma się przeciwnie lub saldo jest z późniejszej daty aniżeli rachunek, od wartości według skali II.

Skargi od ark. 1·—

—jeżeli przedmiot sporu 100 kor. nie przenosi od ark. —·24

Świadectwa od władz rządowych, lub urzędów, od pierw. ark. 2·—

—od każdego dalszego 1·—

—od władz innych, od gmin, od osób prywatnych, od każdego ark. 1·—

—dla sług, czeladzi, terminatorów, wyrobników od ark. —·30

—szkolne i uniwersyteckie (z wyjątkiem wolnych od stempla świadectw w szkołach ludowych i normalnych) od ark. —·30

—jako wyciągi z ksiąg publicz. o posiadaniu i własności nieruchomych rzeczy od ark. 2·—

—jako przekłady zaprzysiężonych tłómaczów, od ark. 2·—

Swiadectwa wolne od stempla:

—świadectwo ubóstwa, —·—

—moralności i majątkowe dla osób, które starają się o otrzymanie podrzutków do wychowania: —·—

—pobytu, w celu otrzymania paszportu lub karty przynależności —·—

—szczepienia ospy —·—

Szlacheckie dyplomy pierwotne i odnowione, od pierw. ark. 2·—

—od dalszych 1·—

Tabele kwalifikacyjne jako załącznik —·30

—urzędownie uwierzytelnione 2·—

Testamenty od pierw. ark. 2·—

—od każdego dalszego 1·—

Ugody patrz **kontrakty.**

—**spólnictwa,** na mocy których dwie lub więcej osób łączy się we wspólnym celu:

a) jeżeli nie chodzi o zysk, o połączenie trudów, od pierwszego ark. 2·—

—od każdego dalszego 1·—

b) jeżeli chodzi o zysk:

1. jeżeli wspólnicy tylko swe trudy łączą od pierwszego ark. 2·—

—od każdego dalszego 1·—

2. jeżeli łączą swe rzeczy i trudy, w akcyjnych towarzystwach, zawiązanych na dłużej niż 10 lat i w towarzystwach komandytowych według skali III.

3. wszystkie inne towarzystwa od wartości zastrzeżonych wkładek, według skali II. jednakże nie mniej jak 10·—

—**zastawu** według wysokości długu skala II., jeżeli jednak rzecz nie może być oszacowaną od każd. ark. 1·—

Układy jeżeli przedmiot nie da się oszacować od każdego ark. 1·—

—wskutek których następuje przeniesienie własności lub posiadania nieruchomości

Kor. h.

z jednej strony na drugą, dokument sam od arkusza 1·—

— Układ sam według wartości 3 $^1/_2$ % (Dodatek 25 %.)

— we wszystkich innych razach od wartości według skali II.

Weksle krajowe, płatne najdalej za 6 miesięcy, a zagraniczne płatne najdalej w 12 miesiącach, według sumy skali I.

— inne od sumy według skali II.

Secunda i tertia weksle podlegają tym samym należytościom co prima.

Wekslowe nakazy płatnicze:

a) przy sumach do 30 Kor. 1·—

b) do 100 Kor. 2·—

c) nad 100 do 400 Kor. 5·—

d) nad 400 do 1600 Kor. 10·—

e) nad 1600 Kor. $^1/_2$ % z 25 % dodatku

Wyciągi: *a)* z publicznych ksiąg krajowych (tabularnych itd.) od ark. 2·—

b) z pism urzędowych lub urzędownie przechowanych pism prywatnych, jeżeli je sąd wydaje, od ark. 1·—

— przez inne władze wydane 1·—

Wyroki: *A)* Pierwszej instancyi w następujących przedmiotach: jeżeli według *C)* nie przypada mniejsza należytość:

a) przy nałożeniu wiecznego milczenia 5·—

b) w skargach o zakłócenie posiadania 5·—

c) w skargach o pierw. w konk. i licytac. 5·—

d) przy uznaniu ważności wypowiedzenia 5·—

e) przy likwidacyach konkursowych 2·50

B) pierwszej instancyi w skargach nawiasowych (*Incendenzstreite*:)

a) jeżeli wartość przedmiotu głównego sporu nie przenosi 100 Kor. 2·—

b) w innych wypadkach 5·—

C) pierwszej instancyi w rzeczach główn., jeżeli przedmiot sporu da się oszacować, według jego wartości do 50 Kor. 1·—

— do 100 Kor. 2·—

— nad 100—400 Kor. 5·—

— nad 400 do 1600 Kor. 10·—

D) Wyroki ostateczne i prawomocne:

a) jeżeli wartość przyznanego przedmiotu przenosi 1600 Kor. od wartości tego przedmiotu $^1/_2$ % z 25 % dodatku.

b) jeżeli własność lub prawo użytkowania jakiej nieruchomości o wartości więcej niż 100 Kor. na podstawie tytułu prawnego, który zasadza się na jakiemś innem rozporządzeniu, niż na sukcesyi, a nie na jakim układzie lub ostatniej woli jest oparty, od wartości 3 $^1/_2$ % z dodatkiem 25 %

c) od wyroków prawomocnych o porządku w jakim wierzyciele masy konkursowej mają być zaspokojeni, czyli od wyroków klasyfikacyjnych: od czynnego majątku masy $^1/_2$ % i 25 % dodatku.

d) jeżeli przedmiot nie da się oszacować od wyroku bezpośrednio 24·—

Zaciągi: *A)* jakiegoś prawa w księgi publiczne:

a) jeżeli już tytuł prawny na podstawie którego zaciąg ma nastąpić, podlega opłacie, są wolne. —·—

b) w innych razach od wartości $^1/_2$ % i z dodatkiem 25 %

B) w celu nabycia innych praw rzeczowych:

a) jeżeli przedmiot da się oszacować i przenosi wartością 200 Kor. tej wartości $^1/_2$ % i z dodatkiem 25 %

b) jeżeli nie da się oszacować lub jeżeli wartość jego nie przenosi 200 Kor. uwolnione od należytości —·—

Załączniki podań i protokołów podlegających ostemplowaniu, od arkusza —·30

— w sprawach drobiazgowych —·20

Zapisy długu i obligacye według skali II.

— **hipoteczne** według skali II.

Zapowiedzi. Prośby o uwolnienie od zapowiedzi przed ślubem od ark. 1·—

— Potwierdzenie zapow. przedślubnych 1·—

Zaprotokołowanie firm, spółek, obacz **podania.**

Zażalenia przeciw wykonawczym urzędom i osobom urzędowym w zasadzie od ark. 1·—

Zmiana nazwiska patrz **Podania.**

Najważniejsze
przepisy pocztowe i telegraficzne.

(Obliczenia należytości według waluty koronowej)

Wiadomości ogólne.

Karty korespondencyjne, listy zwyczajne, rekomendowane i express, próbki bez wartości, przesyłki pod opaską, gazety, przekazy pieniężne, zlecenia pocztowe, przesyłki frachtowe i zwykłe zaliczkowe przesyłać można w obrębie Monarchii Austro-Węg. z Bośnią i Hercogowiną, jakoteż do wszystkich krajów, należących do związku pocztowego. Przekazów pieniężnych do Rosyi nie można posyłać.

Do związku pocztowego należą wszystkie państwa Europy, Azyi i Ameryki z wyjątkiem: Abisynii, Betschuany i Oranii w Afryce; Afganistanu, Arabii i Serawaku w Azyi; jakoteż wyspy Cooka i Tonga w Australii.

Zepsute karty, koperty rządowe, marki, opaski itp. wymienić można w każdym urzędzie pocztowym za dopłatą 1 halerza.

„*Per Express*" wysyłane korespondencye muszą być z góry opłacone i kosztują o 30 hal. więcej od zwykłej należytości.

„*Umyślny posłaniec*". Do miejscowości, gdzie poczty niema, wysyła urząd korespondencye przez umyślnego posłańca, którego sam adresat musi opłacić. — Opłata wynosi 1 koronę od 7 $^1/_2$ kilometra odległości, ale od odbiorcy żąda się tylko 70 hal., gdyż posyłający musi opłacić z góry 30 hal.

Doręczanie. Urzędy pocztowe eraryalne, jakoteż nieeraryalne, doręczają listy jakoteż gazety do domu bez żadnej opłaty listonosza, — adresaci z poza obrębu miejscowości, w której jest poczta, muszą po listy posyłać.

Kto chce listy zwykłe, polecone, przekazy pocztowe lub druki sam sobie w urzędzie pocztowym odbierać, musi opłacać co miesiąc z góry t. zw. „należytość fachowego", w urzędach eraryalnych jak i nieeraryalnych 2 kor. wynoszącą.

„*Poste restante*" nie doręcza się do domu. Adresy listów niepoleconych „poste restante", mogą się składać z liter, cyfr itp.

Przesyłki zwrotne. Korespondencye, druki itp. nieodebrane przez adresata, zwraca się do tej miejscowości, gdzie zostały nadane i leżą tam przez 3 miesiące, w którym to czasie może je sobie nadawca odebrać. Listy polecone i paczki zwrotne, leżą jednak tylko miesiąc i w razie niepodjęcia przez nadawcę, odesłane bywają do Dyrekcyi poczt we Lwowie. Listy tak polecone lub zwykłe zostają tamże wobec komisyi otwierane i jeżeli nadawca jest podany, jemu za pośrednictwem urzędu nadawczego zwracane. Paczki zaś, przez nadawcę nie podjęte, w drodz elicytacyi się sprzedaje, a po odtrąceniu należytości pocztowej, resztę z uzyskanej sprzedaży nadawcy się zwraca. Paczki nie odebrane w przeciągu 7 dni, uważa urząd

jako niedoręczalne i zawiadamia o tem nadawcę osobnem pismem (Rückmeldung), za które tenże płaci 25 hal. i równocześnie wydaje urzędowi dyspozycyę, co z tą przesyłką ma zrobić: czy zwrócić, czy innemu adresatowi doręczyć, czy też zniszczyć. Jeżeli zażąda zwrotu, natenczas opłaca należytość przesyłkową tam i napowrót.

Zmiany adresu lub zwrotu karty korespondencyjnej, listu i t. p., można zażądać od nadawczego urzędu pisemnie lub telegraficznie.

Adres na kartkach, listach, przekazach i paczkach musi być wyraźnie napisany i zupełnie dokładny.

Opakowanie. Druki i próbki mają być tak opakowane, aby urząd z łatwością mógł się przekonać o zawartości pakietu.

Listy pieniężne opatrzone być mają 5 pieczęciami, jeżeli są przesyłane w kopercie prywatnej, zaś 2 pieczęciami, jeżeli użyto koperty rządowej (za 2 hal.).

Paczki powinno się opakowywać w materyał trwały, stosowny do zawartości i oddalenia. Np. sukno, bieliznę itp. w mocny papier lub płótno, — tłuszcze i płyny w ceratę, w baryłki, — owoce w koszach, zwierzęta w przewiewnych skrzynkach, patrony do strzelb w blaszanych pudełkach itp.

Tajemnica listowa zagwarantowana jest ustawami. Do odebrania i rozpieczętowania cudzego listu ma prawo tylko sędzia śledczy, na mocy pisemnego upoważnienia.

Cena.

Karta korespondencyjna kosztuje 5 hal. — Karta korespondencyjna z odpowiedzią 10 hal. — Marka listowa do miejscowego adresata 6 hal. — Marka listowa do zamiejscowego adresata 10 h. — List kartkowy siwego koloru 10 h. — List kartkowy niebieskiego koloru 6 h. — Koperta na list pieniężny 2 h. — Opaska 3 h. — Rekomendacya (list polecony) w miejscu 25 h. — Rekomendacya (list polecony) zamiejscowy 25 h. — Recepis zwrotny 25 h. — Potwierdzenie wypłaty 25 h. — Blankiet przekazu pieniężnego (żółty) 2 h. — Blankiet przekazu pieniężnego telegraficzny, bezpłatnie. — Blankiet na zlecenie pocztowe 2 h. — Blankiet przesyłkowy (Frachtbrief) koloru żółtego 12 h. — Blankiet przesyłkowy zaliczkowy koloru siwego 12 h. — Blankiet przesyłkowy zagraniczny koloru różowego 12 h. Deklaracya cłowa 1 h. — Deklaracya statystyczna 1 h. — Podatkowe karty pocztowe, celem wpłaty podatku stałego kosztują 1 hal.

Opłata kart korespondencyjnych, listów, druków i próbek podana w taryfie *A.*, opłata za przekazy pieniężne w taryfie *B.*, opłata za listy pieniężne w taryfie *C.* (zagraniczne *D.*), — opłata paczek w taryfie *E*, (z podaną wartością w taryfie *F.*)

Karty korespondencyjne.

W obrębie monarchii Austro-Węgier i krajów, należących do związku pocztowego, można przesyłać zwykłe 5-helerowe karty korespondencyjne, za granicę zaś użyć trzeba kart międzynarodowych za 10 h., lecz można i zwykłych za dolepieniem odpowiedniego znaczka pocztowego.

Karty koresp. prywatnego nakładu dozwolone są tylko wówczas, jeżeli mają ten sam format, co karty rządowe, nie muszą jednak mieć napisu: „Correspondenz-Karte — Karta korespondencyjna“. — Po stronie adresu nie wolno zamieszczać żadnych dopisków.

Listy zwyczajne.

W Austro-Węgrzech i do Niemiec (W. ks. Pozn.) nie śmią ważyć więcej nad 250 gramów, do innych państw nie może waga przekraczać 1 kilograma.

Listy nieopłacone przez nadawcę, opłaca odbiorca podwójnie.

Przesyłki pod opaską.

Pod opaską wolno przesyłać wszelkie druki, fotografie itp. byleby nie było żadnych korespondencyj pisanych ręką.

Waga takich przesyłek pod opaską (druków) w obrębie Austro-Węgier, Bośni i Hercegowiny nie może przekraczać 1 klgr. — do innych państw 2 klgr.

Rozmiar dozwolony 45 cm. w każdym kierunku. Jeżeli atoli mają kształt rulonów, mogą być 75 cm. długie, o średnicy 10 cm.

Próbki bez wartości.

Przesyłane być muszą z napisem: „Muster ohne Werth" albo „Proben" („próbki bez wartości").

Rozmiar nie może przekraczać 30 cm. długości, 20 cm. szerokości i 10 cm. wysokości.

Waga nie może przekraczać 350 gr. (Do Niemiec dozwolony ciężar 250 gr.).

Za dopiski ręczne mające charakter korespondencyi prywatnej, przy próbkach wyznacza dyrekcya skarbowa karę.

A) Taryfa dla kart koresp., listów, druków i próbek.

Nazwa kraju	Karty koresp.	L i s t y		D r u k i		P r ó b k i	
	Opłata	Za ciężar	Opłata	Za ciężar	Opłata	Za ciężar	Opłata
W miejscu (loco)	5 h.	do 2 gr. „ 250 „	6 h. 12 „	do 50 gr. „ 100 „	3 h 5 „	do 250gr. „ 350 „	10 h. 20 „
Austro-Węgry, Bośnia Hercogowina i Księstwo Lichtenstein	5 h.	do 20 gr. „ 250 „	10 h. 20 „	„ 250 „ „ 500 „ „ 1000 „	10 „ 20 „ 30 „		
Czarnogóra	5 h.	za każde 15 gr.	10 h.	za każde 50 gr.	5 h.	za każde 50 gr. najmniej	5 h. 10 „
Niemcy (Księstwo Pozn.)	5 h.	do 20 gr. „ 250 „	10 h. 20 „	do 50 gr. „ 100 „ „ 250 „ „ 500 „ „ 1000 „	3 h. 5 „ 10 „ 20 „ 30 „	do 250 gr. „ 350 „	10 h. 20 „
Szwajcarya	10 h.	za każde 20 gr.	25 h.	za każde 50 gr.	5 h.		
Nowy Bazar (tylko do Plevlje, Preinpolje i Priboj)	10 h.	za każde 15 gr.	25 h.	za każde 50 gr.	5 h.	za każde 50 gr. najmniej	5 h. 10 „
Serbia	10 h.	za każde 15 gr.	15 h.	za każde 50 gr.	5 h.	za każde 50 gr.	5 h.
Państwa należące do związku pocztowego	10 h.	za każde 15 gr.	25 h.	za każde 50 gr.	5 h.	do 50 gr. „ 100 „	10 h. 10 „
Państwa nienależące do związku pocztowego	niedozw.	za każde 15 gr.	25 h.	za każde 50 gr.	5 h.	do 150 gr. „ 200 „ „ 250 „ „ 300 „ „ 350 „	15 h. 20 „ 25 „ 30 „ 35 „

Rekomendacya.

Polecone można przesyłać karty koresp., listy, druki, próbki itp. *ale nie wolno w listach takich przesyłać pieniędzy.*

Odszkodowanie. W razie zaginięcia listu poleconego, wypłaca urząd pocztowy nadawcy 50 koron.

Recepis zwrotny.

Gdy nadawca chce otrzymać „urzędowe“ potwierdzenie odbioru listu itp. przez adresata, musi wysłać przesyłkę „poleconą“, a po odbiór recepisu zwrotnego zgłosić się do urzędu pocztowego z recepisem nadawczym.

Nadawca listu poleconego, pieniężnego lub paczki, może nawet i po nadaniu zażądać rewersu zwrotnego, za uiszczeniem należytości w kwocie 25 hel.

Gazety bywają do domu jak listy doręczane.

Przekazy pieniężne.

W Austro-Węgrzech przesyłać można pieniądze przekazami, na których stosownie a dokładnie wypełnić trzeba wszystkie podane rubryki. Skrobania i poprawiania nie są dozwolone, natomiast dozwolonem jest zamieszczanie krótkiej korespondencyi na odcinku, na którym wypisuje się adres nadawcy, (prócz do Anglii i Ameryki).

Wysokość kwoty przesyłanej przekazem nie może przekraczać 1000 koron.

Za granicę wysyła się pieniądze za pośrednictwem przekazów międzynarodowych (koloru różowego).

B). Opłata za przekazy pieniężne.

Opłata za listy.	do 20 k r.	do 40 kor.	do 100 kor.	do 300 kor.	do 600 kor.	do 1000 kor.
w Austro-Węgrzech	10 h	—	20 h.	40 h.	60 h.	1 kor.
Do Bośni i Hercogowiny Serbii, Czarnogóry i Nowego Bazaru	—	20 h.	40 h.	80 h.	1 kor. i 20 hal.	2 kor.
Do Niemiec, Luksemburga i austryackich urzędów pocztowych w Turcyi	—	20 h.	(za każde następne 20 kor. o 10 hal. więcej).			
Do wszystkich innych państw związku pocztowego za każde 25 kor. przesyłki wynosi opłata 25 hal						

Termin do zrealizowania przekazów zwykłych wynosi 7 dni, dla przekazów „poste restante“ jakoteż dla zagranicznych 1 miesiąc, w obrocie zaś z krajami pozaeuropejskimi 2, względnie 6 miesięcy.

Telegraficzne przekazy pieniężne.

Przekazy takie dozwolone są do wszystkich miejscowości, w których znajdują się państwowe stacye telegraficzne. Blankiety na takie przekazy wydaje

urząd pocztowy bezpłatnie. Opłata według tej samej taksy co przekaz zwykły, uiszcza się znaczkami pocztowymi. Jeżeli przekaz taki adresowany jest „poste restante“, nie dodaje się żadnej dopłaty za doręczenie, składa się jedynie gotówką należytość za telegram, który urząd pocztowy układa. Jeżeli zaś przekaz telegraficzny pieniężny ma być adresatowi urzędownie doręczony, dopłaca się prócz taksy za przekaz i prócz należytości za telegram jeszcze 30 h. za doręczenie przez umyślnego posłańca. Korespondencya zamieszczona na odcinku przekazu, bywa do telegramów włączona.

Wypłata przekazu telegraficznego następuje równocześnie z doręczeniem przekazu.

Za granicę można przekazy takie nadawać do wysokości 500 koron lub 1000 koron, zależnem to jest bowiem od tego, do którego kraju się posyła.

Zlecenia pocztowe (Postaufträge).

Chcąc od pewnej osoby odebrać jakąś kwotę pieniężną, a równocześnie z odbiorem tej kwoty zwrócić jej jakieś dokumenta n. p. weksel, skrypt dłużny i t. p. czyni się to za pomocą zlecenia pocztowego. Blankiet i koperta na zlecenie kosztuje w urzędzie 3 h. i nadaje się jako list polecony do wysokości 1000 kor. Dzień płatności (Verfallstag) dokumentu wyraża się na blankiecie, jeżeli jednak adresat w przeciągu 7 dni (licząc od wyrażonej na blankiecie daty płatności) należnej kwoty nie uiści, zwraca się dokument nadawcy.

Za granicę można wysyłać także zlecenia pocztowe.

Listy pieniężne.

Waga listów w Monarchii Austro-Węgierskiej, do Nieniec, Bośnii i Hercogowiny nie może być większą jak 250 gramów.

C) **Opłata za listy pieniężne** *(z papierami wartościowymi w Austro-Węgrzech i do Niemiec)*:

Za listy z wartością do	Do odległości 10 mil		ponad 10 mil	
koron	koron	hel.	koron	hel
w obrębie Monarchii Austr. Węg.				
od wagi	—	—	—	—
100	—	30	—	54
w Austro-Węgrzech i do Niemiec				
600	—	36	—	60
900	—	42	—	66
1200	—	48	—	72

i t. d. każde 300 kor. o 6 h. więcej.

Pieczętowanie listów pieniężnych: w kopercie prywatnej pięcioma pieczęciami, w kopercie rządowej dwiema. Urzędowe przeliczenie pieniędzy może być uskutecznione za osobną opłatą w wysokości połowy należytości za przesyłkę, jeżeli wartość przewyższa kwotę 1000 kor. i jeżeli list pieniężny strona prywatna a nie urząd nadaje. Opłatę listów pieniężnych podaje taryfa C.

Doręczenie listu pieniężnego przez urząd kosztuje 5 h. do 1000 k, 10 h. nad 1000 k.

Listy pieniężne za granicę.

Adres listów pieniężnych (z wyjątkiem Niemiec) należy pisać po francusku, a w środku u góry trzeba dopisać wyraźnie słowa: „*Lettre de valeur*“. Koperta takiego listu może mieścić tylko pieniądze papierowe lub papiery wartościowe.

Wartość trzeba podać we walucie austryackiej i we frankach, słowami i cyframi

Opłata składa się z należytości: 1) za wagę, 2) za wartość, 3) za rekomendacyę (taryfa *D*).

Paczki.

Listy zwykłe i pieniężne nad 250 gramów, druki nad 1000 gramów, a próbki nad 350 gramów, tudzież inne przesyłki, bądź z powodu podanej wartości, bądźto z powodu nieodpowiedniego rozmiaru nie mogące być wysłane pocztą listową, przesyła się jako paczki (z dodaniem adresu przesyłkowego — Begleitadresse (Frachtbrief).

Nie wolno wysyłać pocztą: 1) paczek z monetą brzęczącą nad 65 kg. wagi, 2) paczek z innymi przedmiotami nad 50 kg.

Opakowanie podane w wiadomościach ogólnych.

Opłata paczek podana w taryfie *E.* i *F.*

Adres. Do paczek dołącza się prócz adresu na paczce wypisanego jeszcze list przesyłkowy (Frachtbrief) żółtego koloru za 12 h. Na jeden list przesyłkowy wolno wysłać 3 paczki, jeżeli opiewają na tego samego adresata i jeżeli na nich nie ciąży żadna zaliczka.

Do Bośni i Hercogowiny można wysyłać paczki do 20 kg. w opakowaniu z płótna lub drzewa. „Per Express“ można wysyłać paczki tylko do 1 kg z wartością do 40 koron

Przesyłki z Galicyi do Bośni i Hercogowiny nad 5 kg. opłaca się podług strefy po nad 50 mil, w takim stosunku, że za 6 kg. wagi płaci się 1 kor. 42 h., a za każdy następny kilogram wagi 52 hal. więcej.

Za doręczenie paczki do 5 kg. 10 h.
„ „ „ nad 5 „ 20 h.

D) Taryfa dla listów wartościowych zagranicznych „*Lettres de valeur*“.

Nazwa kraju	Najwyższa dozwolona wartość we frankach	Należytość: za każde 15 gr. hel.	Należytość: za każde 300 fr. (340 kor.) podanej wartości h.	Należytość: za rekom. h.
Argentyna	10000	25	35	Opłata rekomendacyjna wynosi do wszystkich krajów 25 h.
Belgia, Bułgarya	10000	25	25	
Chile, Chiny (Shangaj),	10000	25	35	
Chiny (Kalgan, Peking Tientsin Urga	nieog.	25	35	
Dania z Farör, Islandya	nieog.	25	25	
Duńskie kolonie:				
a) Grönlandya	nieog.	25	35	
b) Indye zach.	10000	20	36	
Egipt	nieog.	25	20	
Francya z Algierem	10000	25	25	
Francuskie kolonie	10000	25	35	
Hiszpania	10000	25	25	
Kamerun	10000	25	35	
Luxemburg	10000	25	25	
Niderlandy	25000	25	25	
Norwegia	nieog.	25	25	
Portugalia i kolonie	10000	25	35	
Rumunia	10000	25	10	
Rosya (Król. Polsk.)	nieog.	25	10	
Salvador	10000	25	35	
Szwecya	nieog.	25	25	
Szwajcarya	nieog.	25	10	
Serbia	10000	15	10	
Tunis	10000	25	35	
Turcya via Tryest	nieog.	25	20	
Turcya v. Constanz.	10000	25	35	
Włochy	10000	25	10	
Włoska kol. Erythrea.	10000	25	35	

Paczki za granicę.

Paczki do Niemiec nie mogą przewyższać wagi 50 kg.

Adres przesyłkowy (Frachtbrief) dodaje się koloru różowego (zagraniczny)

Opłata (patrz taryfa *E.* i *F.*

Deklaracya cłowa. Do każdej przesyłki zagranicznej należy dodać jedną deklaracyę cłową i jedną statystyczną, które to blankiety kupuje się w urzędzie pocztowym po 1 halerzu za sztukę. Na deklaracyi statystycznej należy koniecznie podać w rubryce do tego przeznaczonej numer, pod jakim wysyłany towar w statystycznym spisie cłowym jest umieszczony. Spis taki znajduje się do przeglądnięcia w każdym urzędzie cłowym i pocztowym, a wyciąg z niego podajemy na następnej stronicy.

Do paczek mających się wydać adresatowi bez opłat cłowych trzeba dołączyć pisemną deklaracyę (Francozettel), że nadawca uiści te opłaty po zawiadomieniu go ile wynoszą.

„Collis postaux“. Prócz przesyłek frachtowych można do wszystkich

państw związku pocztowego (prócz Czarnogóry i Niemiec wysyłać paczki pod nazwą „Collis postaux“ (pakiety pocztowe).

„Collis postaux“ muszą być przy nadawaniu opłacone, ale opłata ich jest niższą niż przy przesyłkach frachtowych, natomiast ciężar nie może przekraczać 5 kg.

Do Rosyi europejskiej wolno wysyłać „Collis postaux“ do wagi 5 kg. i do nieograniczonej wartości. Opłata 1 kor. 75 hal.

E) Taryfa dla paczek za ciężar i odległość.

Ciężar do	Do miejsca w strefie I.		II.		III.		IV.		V.		VI.	
	t. j. w odległości do 10 mil		do 20 mil		do 50 mil		do 100 mil		do 150 mil		nad 150 mil	
	kor.	h.	kor.	h.	kor.	h.	kor.	h.	kor.	h.	kor.	h.
	w Austro-Węgrzech i do Niemiec											
5 kg.		30		60		60		60		60		60
6 „		36		72		84		96	1	08	1	20
7 „		42		84	1	08	1	32	1	56	1	80
i tak dalej za każdy 1 kg.	więcej o 6 h.		więcej o 12 h.		więcej o 24 h.		więcej o 36 h.		więcej o 48 h.		więcej o 60 h.	

Uwaga: Przesyłki wymagające ostrożnego obchodzenia się (*Sperrgut*) kosztują we wszystkich strefach o połowę drożej.

F) Taryfa za podaną wartość

Do wysokości	Płaci się
w Austro-Węgrzech	
100 kor.	6 hal.
w Austro-Węgrzech i do Niemiec	
600 kor.	12 hal.
za każde 300 kor. o 6 h. więcej.	

Dołączanie korespondencyi nie jest dozwolone.

Wartość należy podać we frankach i w walucie austryackiej.

Adres przesyłkowy ma być koloru różowego (zagraniczny).

Ilość deklaracyj cłowych uwidocznia taryfa urzędowa (przeważnie potrzebne 3 sztuki).

Statystyczna deklaracya tylko jedna.

Wyciąg ze statystycznego spisu cłowego.

(Cyfra oznacza ten numer, który należy podać w deklaracyi statystycznej).

Agrest, maliny, morele, poziomki, wiśnie i brzoskwinie nr. 54, bawełniane wyroby białe 353, kolorowe 351; bielizna bawełniana 478, lniana 479; buciki skórkowe 567, chleb 184, ciastka i cukierki 206, drób 108, dziczyzna 107, fotografie 1115; gruszki, jabłka, śliwki świeże 55, suszone 56; instrumenta smyczkowe 906, jaja 117, jedwabne mat. 457a, jelita 143, druki, kalendarze i książki nieoprawne 1111, książki oprawne 1110, kwiaty zrywane 72, kwiaty sztuczne 459; lniane płótno 389, masło 146, mięso 188, miód pszczelny 120, nuty 1113, obrazy, (staloryty i t. p.) 1115, obrazy malowane ręką 1117, okulary, optyczne wyroby 897, pióra gęsie i kacze 140, pieniądze srebrne, korony 894a, reńskie 894b, inne 894c, pieniądze złote: korony 893a, inne 893b, perfumy 1097, raki 111, ryby 109, ser 191, smalec 148a, słonina 148b, srebrne kosztowności 927, wino w baryłkach 175, w butelkach 176, wosk 122, wędliny 190, welocypedy 871, zegarki złote 911, pozłacane 912, srebrne 913, posrebrzane 914, inne 915, złote kosztowności 926.

Zaliczki (Nachnahmen).

Listy wartościowe i wszelkie inne przesyłki, które bądźto z powodu podanej wartości, bądźto z powodu swego rozmiaru i ciężaru wysyłane być muszą jako paczki (z dodaniem adresu przesyłkowego) można nadawać za zaliczką do wysokości 1000 kor. (również przy listach wartościowych zagranicznych do 1000 kor).

Niedozwolona jest zaliczka przy listach wartościowych do Bośni i Hercogowiny.

Adres przesyłkowy zaliczkowy kosztuje 12 h. i jest koloru niebieskiego. Za granicę różowy. Przy listach wartościowych zagr. „Lettres de valeur" niepotrzebny jest adres przesyłkowy.

Termin wykupna zaliczki 7 dni.

O zniesienie lub zniżenie zaliczki trzeba się zgłosić do nadawczego urzędu pocztowego, adresat może jednak również te same żądania stawiać.

Opłata stósownie do tego czy przesyłka jest listem pieniężnym czy paczką. Nadto dolicza się tak zwaną prowizyę od kwoty zaliczkowej według następującej normy:

W Austro-Węgrzech z Bośnią i Hercogowiną, Czarnogórze i Serbii do 24 koron 12 hal. prowizyi, a za każde następne 4 kor. o 2 h. więcej. Do Niemiec, Szwajcaryi, Turcyi i Portugalii przez Tryest do 12 kor. 12 h., a za każde następne 2 kor. o 2 h. więcej.

Do Turcyi przez Semlin i do innych państw do 20 kor. 20 h. prowizyi, a za każde następne 20 kor. o 20 h. więcej.

Zaliczki polecone (rekomendowane) muszą być przy nadaniu opłacone (adresu przesyłkowego wówczas nie potrzeba). Przesyłki takie, jeżeli w ciągu 7 dni przez adresata wykupione nie zostaną, zwracają się nadawcy.

Doręczanie pism sądowych.

Pisma sądowe miejscowe doręczają listonosze stronom do domu za opłatą 6 h. od sztuki; za listy z urzędów innych miejscowości 10 h. do wagi 50 gr. — nad 50 gr. 20 h.

Strony są zobowiązane pisma takie przyjąć, gdyż w przeciwnym razie listonosz dowód doręczenia w razie nieprzyjęcia listu sam podpisuje, z uwagą, że adresat wzbraniał się przyjąć pisma, a wedle nowej procedury sądowej dla spraw cywilnych ma to ten skutek, że sądy uważają pisma takie za doręczone i na adresata spada wszelka odpowiedzialność.

Książki nadawcze.

Aby nie narażać się na zgubę recepisów otrzymywanych przy nadawaniu przesyłek, można nabyć w urzędzie pocztowym książkę nadawczą za 20 lub 50 h. i wpisywać do niej wszystkie przesyłki, które urząd pocztowy w odnośnej rubryce potwierdzić jest obowiązany.

Pocztowa kasa oszczędności.

Wszystkie urzędy pocztowe przyjmują i zwracają wkładki pieniężne w imieniu urzędu pocztowej kasy oszczędności we Wiedniu Wkładki można czynić imieniem własnem lub imieniem innej osoby. Najmniejsza wkładka dozwolona jest w kwocie 1 korony czyli 100 hal. Dla oszczędzenia kwoty niższej od 1 korony

zaprowadzono karty oszczędności do nalepiania znaczków pocztowych po 10 hal. Zapełniona znaczkami pocztowynii karta oszcz. przyjmowana jest jako wkładka 100 hal. W jednym tygodniu dozwolonem jest uiszczać wkładki tylko 3-ma kartkami oszczędności.

Ogólna suma wszystkich wkładek nie może przekraczać 2000 kor. Włożyciel otrzymuje książeczkę wkładkową i książeczkę na wypowiedzenia. Na kilka książeczek czynić wkładek nie wolno. W razie zgubienia której z książeczek należy o tem zawiadomić urząd poczt. kasy oszcz. Zapisane książeczki wymienia się na nowe bezpłatnie, zgubione zaś za opłatą 20 h. od książeczki wkładkowej, a 10 h. od książeczki na wypowiedzenia. Każdą wkładkę potwierdza się w książeczce.

Prowizya od wkładek wynosi $3^0/_0$. Na końcu roku słonecznego dolicza się prowizya do kapitału.

Prowizya od wkładek w poczt. kasie oszcz. jest wolna od podatku. Sądowe zajęcie książeczek wkładkowych nie jest dozwolone.

Korespondencya z urzędem pocztowej kasy oszczędności w Wiedniu wolna jest od opłaty pocztowej.

Obrót czekowy (przekazowy). Włożyciel mający wkładkę w kwocie 200 kor. może przystąpić do obrotu czekowego. Obrót czekowy polega na tem, że na imię włożyciela mogą uskuteczniać wkładki rozmaite inne osoby w każdym urzędzie poczt. zapomocą specyalnych blankietów (Empfang-Erlag-Schein), zaś sam włożyciel może wydawać wiedeńskiemu urzędowi poczt. kasy oszcz. zlecenia na wypłatę pieniędzy innym osobom w jego imieniu. Prowizya od wkładek w obrocie czekowym wynosi 2 procent.

Telegramy.

Telegram ma być zrozumiały, pisany atramentem i czytelny, a adres dokładny. Można wysyłać telegramy w mowie tajnej t. j. umówionej, tudzież szyfrowane t. j. z liczb arabskich. Treść telegramu otoczona jest tajemnicą. Nadaje się telegramy albo wprost w urzędzie, albo za pośrednictwem telefonu, albo też pocztą, wrzucając do skrzynki pocztowej.

Opłaca się telegramy gotówką lub znaczkami pocztowymi. Do państw europejskich liczy się za 1 słowo wyraz z 15 liter albo 5 cyfr, a do państw zaeuropejskich także 15 liter. Znaków pisarskich z wyjątkiem nawiasu i cudzysłowu nie liczy się do słów. Łączenie wyrazów przeciwne prawidłom gramatyki nie jest dozwolone. W telegramach z mową tajną liczy się za jedno słowo wyraz złożony z 10 liter.

W Austro-Węgrzech, do Bośni i Hercogowiny, tudzież do Niemiec płaci się za jedno słowo 6 h., choćby jednak nie było w telegramie słów dziesięciu, musi się zapłacić najmniej 60 h., bo tyle wynosi taksa zasadnicza za telegram. Do innych krajów europejskich opłaca się należytość zasadniczą 60 h i należytość za każde słowo według taryfy *G*.

Do krajów pozaeuropejskich uiszcza się tylko należytość za każde słowo

Recepis nadawczy (jeżeli sobie kto życzy) kosztuje 10 h.

Telegramy pilne oznaczają się na początku adresu literą „D“ i kosztują 3 razy tyle, co telegramy zwykłe.

Odpowiedź zapłacona oznacza się na początku telegramu literami RP Na 10 słów kosztuje 60 h. na większą ilość słów za każde słowo o 6 h. więcej.

Telegramy sprawdzane (collationirt) znaczy się na początku literami TC. i opłaca się o jednę czwartą część więcej, niż telegramy zwykłe.

Telegramy z potwierdzeniem odbioru oznacza się literami CR. Kosztują tyle, co telegramy ze zapłaconą odpowiedzią na 10 słów.

Telegramy do adresatów za obrębem miejscowości, w której jest stacya telegraficzna, mogą być umyślnym posłańcem doręczane, jeżeli nadawca sobie tego życzy; w takim razie musi przed adresem napisać litery XPP. (posłaniec zapłacony), wypłaconą należytość podać w drodze pisemnej lub XPT. (posłaniec zapłacony, należytość posłańczą podać w drodze telegraficznej). — Nadawca telegramu składa więc w urzędzie telegraficznym nadawczym stosowny depozyt, a po nadejściu wiadomości ile posłaniec kosztował, następuje obrachunek z nadawcą.

Telegramy o kilku adresach. Jeden i ten sam telegram do kilku adresatów w tem samem miejscu zamieszkałych można wysyłać w ten sposób, że się opłaca należytość za telegram i za każdy następny adres dopłaca się 50 h. jeżeli telegram nie zawiera słów więcej niż 100. Przy telegramach o 200 słowach płaci się 1 kor za każdy następny adres.

Jeżeli telegram jest niedoręczalny z jakiego powodu, zostaje o tem nadawca zawiadomiony drogą telegraficzną.

G) Taryfa za telegramy.

Nazwa kraju	Należytość zasadnicza hal	Należytość za 1 słowo hal.	Nazwa kraju	Należytość zasadnicza hal.	Należytość za 1 słowo hal.
Miejscowy telegram	—	2	Niemcy	--	6
Austro-Węgry	—	6	Malta	60	37
Algier	60	26	Niderlandy	60	19
Anglia z Irlandyą	60	26	Norwegia	60	32
Azory (wyspy)	60	93	Portugalia	60	33
Belgia	60	21	Rumunia	60	9
Bośnia i Hercogowina	—	6	Rosya (europ.)	60	24
Bułgarya	60	16	Szwecya	60	24
Cypr	60	40	Szwajcarya	60	6
Czarnogóra	60	6	Senegal	60	172
Dania	60	21	Serbia	60	9
Francya i Monaco	60	16	Tripolis	60	68
Gibraltar	60	33	Tunis	60	26
Grecya: Korfu	60	26	Turcya europejska	60	28
„ ląd stały	60	41	„ azyatycka	60	40
„ wyspy	60	44	Włochy	60	16
Hiszpania	60	28	Stany Zjedn. Am. półn.	60	od 170
Luxemburg	60	21			do 410

Rozkład jazdy na poczcie tarnowskiej.

Wóz pocztowy odchodzi z Tarnowa:

Do Żabna i Siedliszowic o godzinie 6 minut 15 rano.
„ Dąbrowy o godzinie 6 rano i o 2 popoł.
„ Rzuchowy o godzinie 6 minut 15 rano.
„ Lisiejgóry o godz. 2 popołudniu.
„ Szczucina o godzinie 6 rano.
Poczta piesza do Szynwałdu o godzinie 2 popołudniu.

Wóz pocztowy przychodzi do Tarnowa:

Z Dąbrowy o godzinie 9 minut 35 wieczór i o godz. 12 min. 40 w południe.
Z Żabna o godzinie 8 minut 45 wieczór.
Z Rzuchowy o godzine 7 minut 20 wieczór.
Poczta piesza z Szynwałdu o godz. 10 rano.

Godziny urzędowe.

Poczta główna.

Kasa, nadawanie i wypłata przekazów, kasy oszczędności w dni powszednie: przed południem od godz. 8 do godz. 12, po południu od godz. 2 do godz. 6. W niedzielę przed południem od godz. 8½ do godz. 11½.

Nadawanie listów poleconych w dni powszednie od godziny 8 rano do godz. 6 wieczór; w niedzielę: przed południem od godz. 8½ do godz. 11½, po południu od godz. 3 do godz. 4.

Nadawanie listów pieniężnych i paczek w dni powszednie: przed południem od godz. 8 do 12, po południu od godz. 2 do godz. 6; w niedzielę: przed południem od godz. 8½ do godz. 11½.

Nadawanie telegramów od godz. 7 rano do godz. 12 w nocy.

Wydawanie listów i gazet w dni powszednie: przed południem od godz. 8 do godz. 12, po południu od godz. 2 do godz. 6; w niedzielę: przed południem od godz. 8½ do godz. 11½: po południu kancelarya zamknięta.

Wydawanie paczek w dni powszednie: przed południem od godz. 8 do godz. 12, po południu od godz. 2 do godz. 6; w niedzielę: przed południem od godz. 8½ do godz. 11½; po południu kancelarya zamknięta.

Wykupno zleceń pocztowych i wydawanie listów pieniężnych w dni powszednie: przed południem od godz. 8 do godz. 12, po południu od godz. 2 do godz. 6; w niedzielę: przed południem od godz. 8½ do godz. 11½, po południu kancelarya zamknięta.

Oddział reklamacyjny w dni powszednie: przed południem od godz. 8 do godz. 12, po południu od godz. 2. do godz. 6; w niedzielę: przez południem od godz. 9 do godz. 11½, po południu kancelarya zamknięta.

Ze skrzynek pocztowych wybierane bywają listy: o godz. 9 i 11 przed południem i o 2^{30}, 4^{45}, 6 i 9 po południu. W oznaczonych godzinach zaczyna się wybieranie i to w następującym porządku: ulica Wałowa, Katedralna, Rynek, Zabłocie, Lwowska, Dąbrowska, Główny urząd pocztowy, Seminarska, Krakowska, Chyszowska, poczem zdąża do urzędu pocztowego na dworcu kolejowym. Nadmienia się przytem, że w nocy przed każdym odjazdem na dworzec kolejowy, wyjmują się listy ze skrzynek umieszczonych na budynku głównego urzędu pocztowego.

Urząd pocztowy na dworcu kolejowym.

Nadawanie listów poleconych i pieniężnych, paczek, przekazów, wkładek kasy oszczędności i telegramów w dni powszednie: od godz. 8 rano do godz. 8 wieczór; w niedzielę: przed południem od godz. 8½ do godz. 11½, po południu od godz. 3 do godz. 4.

Urząd pocztowy Nr. 3.

(plac św. Ducha).

Zalicza się do urzędów nieeraryalnych i zajmuje się li tylko przyjmowaniem wszelkiego rodzaju przesyłek.

Pocztmistrzem jest W. Skopowski, ekspedytorem Jarosz.

Godziny urzędowe w dni powszednie: od 8 do 12 przed południem i od 2 do 6 po południu; w niedzielę od 9 do 12 przed południem; po południu kancelarya zamknięta.

Do okręgu doręczeń urzędu pocztowego Tarnów-miasto należą miejscowości:

Biała, Brzezinki, Chyszów, Dąbrówka infułacka, Gumniska, Jodłówka, Klikowa, Krzyż, Kłokowa, Koszyce Małe i Wielkie, Kobierzyn, Ładna, Łękawica, Łękawka, Łukowa, Nowodworze, Partyń (dwór), Pawęzów, Pogorska Wola, Poręba Radlna, Poskle, Radlna, Rzędzin, Rzędzińska Wola, Skrzyszów, Słomianka, Srędziny, Świebodzin, Świerczków, Tarnów, Tarnowiec, Wałki, Zawada, Zbylitowska Góra i Zgłobice.

W Krzyżu znajduje się składnica pocztowa w zakres której wchodzi przyjmowanie wszelkich posyłek od osób tam mieszkających i odsyłanie tychże przesyłek urzędowi pocztowemu w Tarnowie-mieście, celem dalszego urzędowania. Również zabiera codziennie umyślny posłaniec wszelkie przesyłki dla mieszkańców gminy „Krzyż“ przeznaczonych, celem doręczenia adresatom.

Okręg doręczeń urzędu pocztowego na dworcu kolejowym obejmuje: ulicy Krakowskiej stronę północną od Nr. domu 32 i stronę południową od Nr. domu 49 aż po Rudy, ulicę Stajenną, Bandrowskiego (wschodnia strona), gazownię, szklarnię i wszystkie domy znajdujące się w okolicy szklarni, jakoteż nowo powstałe domy przy ulicy prowadzącej do Tarnowca aż po fabrykę dachówek.

Sygnały z wieży w razie pożaru.

Dzielnica:	Ilość uderzeń:	Dzielnica:	Ilość uderzeń:
Śródmieście	1 raz	Przedmieście Grabówka	4 razy
Zawale	2 razy	„ Pogwizdów	5 „
Przedmieście Strusina	3 „	„ Zabłocie	6 „

Taryfa dorożkarska w Tarnowie.

Płaci się za:	Powóz paro konny		Powóz jedno konny		Wózek paro konny		Wózek jedno konny	
	K.	h.	K.	h.	K.	h.	K.	h.
1. Jazdy pojedyncze.								
Za pojedynczy kurs w obrębie miasta bez zatrzymania się i powrotu, lub dalszej jazdy w dzień . .	—	50	—	40	—	30	—	20
w nocy	—	60	—	50	—	40	—	30
3. Za wynagrodzeniem czasu.								
Za pierwszy kwadrans godziny w dzień . . .	—	50	—	40	-	30	—	20
Za każdy następny kwadrans w dzień . . .	—	40	—	30	-	20	-	16
Za pierwszy kwadrans godziny w nocy . . .	—	60	--	50	—	40	—	30
Za każdy następny kwadrans w nocy . . .	—	50	—	40	—	30	—	20
2. Jazdy na miejsce wyznaczone.								
Na Rudy i do Gumnisk w dzień	1	—	--	80	—	60	—	40
„ „ „ „ w nocy	1	20	1	—	—	80	—	60
4. Jazdy szczegółowe:								
a) Za jazdę od lub do dworca kolei i od lub do pomieszkania gościa podczas przybycia lub odejścia pociągu kolejowego, bez różnicy odległości pomieszkania i użytego czasu, z lekkim pakunkiem w dzień .	1	—	—	80	-	60	—	40
w nocy	1	40	1	—	—	80	—	60
b) Za jazdy na pogrzeby i wesela oblicza się według straconego czasu								
c) Na bal lub z balu wśród zapust	1	60	1	20	1	—	—	80

d) Przy jazdach za wynagrodzeniem czasu, ostatni rozpoczęty kwadrans liczyć się ma za cały.

e) Za pakunek większy umieszczony na kożle lub z tyłu pojazdu, należy się dopłata w kwocie 20 hal.

f) Przy jazdach za rogatkę winien gość ponosić opłatę takowej.

g) Gdy fiakier wezwany będzie do poczekania lub powrotu, albo dalszej jazdy natenczas dalsze wynagrodzenie liczyć się ma według czasu.

JARMARKI UPRZYWILEJOWANE
w Królestwie Galicyi i w W. Ks. Krakowskiem.

Tarnów. Na podstawie zezwolenia c. k. Namiestnictwa z dnia 8 stycznia r. 1871 l. 55023 i z dnia 26. marca 1882. l. 17864 odbywa się corocznie 12 jarmarków: 1) w pierwszy poniedziałek w styczniu przez jeden dzień — 2) 3 lutego przez 8 dni. 3) 30 marca przez 8 dni (zarazem pierwszy wiosenny jarmark na konie). 4) 28 kwietnia przez 1 dzień (zarazem drugi wiosenny jarmark na konie), 5) w drugi poniedz. w maju przez 1 dzień, 6) w drugi poniedziałek w czerwcu, 7) od 22. lipca przez 8 dni, 8) w drugi poniedz. w sierpniu, 9) od 14 września przez 8 dni (trzeci jarmark na konie), 10) w drugi poniedz. w paźdz., 11) w drugi poniedz. w listopadzie, 12) w drugi poniedziałek w grudniu.

Jarmarki stare: Po NPM. Gromnicznej 3 lut., 19 marca na konie, w poniedz. po niedzieli kwietniej, w poniedz. Wielk. tygodnia na bydło i kiełbasy, w pierwszy dzień po Wniebowstąpieniu Pańskiem i po Bożem Ciele, 14. i 29 września, nakoniec 16. października.

Targi: Co drugi piątek odbywa się targ na bydło rogate, konie, kozy i owce, a na mocy koncesyi c. k. Starostwa z dnia 10 paździer. 1893 r. l. 11288 co piątek targ na nierogaciznę, wreszcie na podstawie koncesyi z d. 22. paźdz. 1891 r. l. 27267 zwykłe targi co wtorek i piątek każdego tygodnia. Jeżeli w oznaczony dzień targowy przypada święto, natenczas na mocy uchwały rady miej. z d. 22. maja 1894 r. i konces. c. k. Namiestn. z d. 4. paździer. 1894. r. l. 78712 targ ów lub jarmark odbyć się ma w poprzedzającym to święto dniu powszednim.

Alwernia: co trzecią środę targ; *Andrychów:* każdego miesiąca w 1-szy poniedziałek jarmark, co wtorek targ.

Babice: 4 maja, 6 czerw., 24 sierp., 29 wrześ. *Baligród:* każdego poniedz. targ tygodniowy. *Baranów:* co wtorek targ. *Biała:* jarmarki na konie: w 3-ci poniedz. po 3 Królach, 2-gi poniedz. po św. Janie Nep., 1-szy poniedz. po św. Jakóbie ap., 1-szy poniedz. po św. Szymonie i Judzie. Co wtorku, czwartku i soboty targ. *Biecz:* 25 stycz., 24 lut., 24 marca, 20 kwiet., 25 maja, 29 czerw., 10 sierp., 15 wrześn., 17 paźdz. 11 listop., 6 grud. Jeżeli którego z tych poniedz. przypada święto, jarmark odbywa się w następny dzień powszedni. Każdego poniedz. targ. *Błażowa:* 7 stycz., 12 marca, 8 maja, 2 i 27 lipca, 30 wrześ., 12 listop., każdego poniedz. targ tygod. *Bobowa:* co czwartek targ tyg. *Bochnia:* 2 stycz. po niedz. mięsopustn., w poniedz. po 3-ciej niedz. postu na konie i bydło (aż do piątku), potem jarmark co czwartek aż do piątku po Wniebowstąp., w piątek po Bożem Ciele, 22 i 30 czerwca, 22 lipca, 10 sierpnia, w poniedz. po Podwyż. św. Krzyża, w poniedz. po niedz. Różańc., 11 i 25 listopada. Jeżeli który jarmark przypadnie na sobotę, niedzielę, lub dzień świąteczny, odkłada się na następny poniedz. lub dzień powszedni. Co czwartek targ. *Bolechów:* 18 stycz., 11 lut., 1 maja, 5 czerw., 3 sierp., w pierwszy poniedz. września. Co poniedz. targ. *Bolechowice:* w 2-gą niedz. po 3 Królach, 25 marca, 7 maja, 16 sierp., we wrześniu i grudniu, w pierwszą niedzielę po Suchedniach. *Brody:* 5 maja, 30 paźdz., oraz targ na wełnę od 26 sierp., przez 8 dni. *Brzesko:* co 3-ci wtorek w miesiącu jarmark, a w każdy wtorek targ tygodniowy. *Brzostek:* co drugi wtorek targ. *Brzozów:* 6 stycz., 6 lutego, 16 marca, 23 kwietnia, 26 maja, 29 czerw., 22 lipca, 24 sierp., 15 wrześ., 4 paźdz., 1 listop., 4 grudnia, co poniedziałek targ tygodniowy.

Chrzanów: w drugi poniedz. po 3 Królach, w poniedz. po NMP. Grom., 12 marca, 1 maja, 24 czerw., 13 i 25 lipca, 15 sierp., 10 i 28 paźdz., 11 list., 6 grud., co środa targ. *Chyrów*: co wtorek targ. *Ciężkowice*: co poniedz. targ, a co drugi poniedz. jarmark. *Czchów*: jarmarki co wtorek. *Czernichów*: 12 jarmarków w każdą pierwszą środę miesiąca. *Czyszki*: 2 lipca, 14 wrześ., 6 listop., *Czarny Dunajec*: co 4-ty poniedz., a mianowicie po jarmarku w Nowym Targu. *Czudec*: co czwartek targ.

Dąbrowa: co drugi poniedz. targ. *Dębowiec*: co poniedz. targ. *Dębica*: 2 stycz., 2 lut., 23 kwiet., w drugi dzień po Bożem Ciele, 13 lipca, 24 sierpnia, 17 paźdz., 4 grud., co czwartek targ. *Dobczyce*: 12 jarmarków, a to w pierwszą środę każdego miesiąca. *Dobromil*: 18 stycz., od 1 do 8 sierp., 26 paźdz., każdego poniedz. targ. *Droginia*: 14 lutego, 23 kwiet., 16 lipca. *Dubiecko*: 3 lut., 19 mar., 2 maja, 9 wrześ., 25 listop., 6 grudnia, co poniedz. targ. *Dukla*: 7 styczn., 25 lut., 19 marca, na Wniebowst., na Boże Ciało, 24 czerwca, 22 lipca, 29 sierp., 25 listop., 21 grud., co czwartek targ. *Dynów*: 3 lutego, 29 marca, 2 maja, 9 wrześ., 25 list., 6 grud., co poniedz. targ.

Fredropol: 2 stycz., 25 marca, 12 sierp., 19 listop., co piątek targ. *Frysztak*: co drugi czwartek jarmarki na bydło.

Gdów: co trzeci wtorek targ. *Głogów*: co poniedz. targ. *Gorlice*: 12 jarmarków we wtorki po następujących świętach: 3 Królach, św. Mateuszu, niedzieli kwietn., św. Filipie i Jakóbie, Wniebowstąpieniu, św. Janie Chrzcicielu, św. Maryi Magdalenie, Wniebowzięciu NMP., Narodzeniu NMP., św. Franciszku Seraf., św. Marcinie, 3-ciej niedzieli adw., co wtorek targ. *Grybów*: co poniedz. targ.

Husaków: 8 maja, 17 sierp., 8 paźdz., 18 grudnia; co czwartek targ.

Jarosław: 12 stycz., 10 marca, 13 czerw., 2 wrześn., każdy przez 8 dni, co poniedz. i piątek targi tygod. *Jasienica*: 5 lipca, 9 sierp., 13 grudnia, co czwartek targi tygod. *Jasło*: 7 stycz., 3 lut., 23 kwiet., 21 wrześ., 2 listopada, w każdy piątek targ. *Jaworzno*: co wtorek targ. *Jedlicze*: 25 lutego, 20 kwiet., 18 czerw., 9 sierp., 29 wrześ., *Jeleśna*: co czwar. targ. *Jodłowa*: co drugi wtor. targ.

Kałusz: 18 stycz., 11 lut., 13 marca, 20 kwiet., 16 maja, 6 czerw., 20 lipca, 1 paźdz., 18 listop., 10 grud. (przez 2 dni), 27 sierp., (5 dni), 28 wrześ. (3 dni) co piątek targ. *Kalwarya*: 25 stycz., 19 mar., 4 maja, 13 czerw., 17 sierp., 19 listop. *Kamionka strumiłowa*: 19 stycz., 8 maja, 10 wrześ., co 2-gi wtorek targ. *Kańczuga*: we wtorek po Ziel. św., 30 wrześ., 4 grud., co wtorek i czwartek targ. *Kęty*: w drugi poniedz. po 3 Królach, w poniedz. po Wniebowstąp., w poniedz. po św. Krzyżu, w poniedz. po Nar. NMP. każdy trwa 8 dni. *Kolbuszowa*: co wtorek targ. *Kołaczyce*: 1 maja, co drugi poniedz. jarmark. *Krzeszowice*: co poniedz. targ. *Korczyna*: 15 stycz., 3 kwiet., 30 sierp., 1 grud., co piątek targ. *Kraków*: jarmarki na bydło i wełnę itd. 23 kwiet., 29 wrześ., oba przez 14 dni, w poniedz. po 4-ej niedz. postu, co piątek i sobotę targ na nierogaciznę, co wtorek i piątek targ. *Krosno*: 1 stycz., w poniedz. po niedz. przewodniej, w poniedz. po św. Trójcy, 31 lipca, 18 paźdz., co poniedz. targ. *Krynica*: co drugą środę targ. *Krzywcza*: 13 stycz., 25 marca, 31 lipca, 18 grud. *Krzywcze*: 18 stycz., 30 kwiet., 10 lipca, 8 grudnia.

Lanckorona: 21 styczn., 8 maja, 24 czerw., 4 wrześ. *Leżajsk*: 21 stycz., 23 kwiet., 9 maja, 5 i 14 sierp., 4 paźdz. i 6 grud. *Limanowa* i *Lipnica*: co trzeci poniedz. jarmark. *Lisko*: co wtorek targ tygod. *Liszki*: w pierwszy poniedz. każdego miesiąca jarmark. *Lwów*: 21 stycznia, 24 maja, 12 paźdz. (po 14 dni). *Lubień*: w każdą pierwszą środę miesiąca jarmark.

Łapanów: 8 stycz., 19 lut., 3 marca, 14 maja, 25 czerw., 6 sierpnia, 17 wrześ., 29 paźdz., 10 grud., co poniedz. targ. *Łańcut:* 7 stycz., 13 lut., 15 i 16 mar., 13 czerw., 13 i 26 lipca, 24 sierp., 5 paźdz., 11 i 30 listop., co wtorek i piątek targ. *Łącko:* co trzecią środę targ. *Łukawica:* (powiat limanowski) w każdy trzeci poniedziałek po jarmarku w Limanowy.

Majdan: co poniedz. targ. *Maków:* (koło Kolbuszowy) 29 stycz., 1 maja, 7 sierp., 19 listopada co czwartek targ. *Mielec:* 5 jarmarków w czwartki po: NMP. Gromnicznej po św. Trójcy, po Wniebowzięciu, po św. Mateuszu, po św. Marcinie. *Mościska:* 25 lutego, 24 czerw., 10 sierp., 2 listop., jarmark na konie, co czwartek i piątek targ. *Mszana dolna:* co wtorek targ. *Muszyna:* w poniedz. po Gromn., po Wniebowst., po św. Małgorzacie, po św. Michale, po Poświęc. Kościoła, po Ofiar. NMP., co poniedz. targ. co 3ci poniedz. jarmark. *Myślenice:* co drugi poniedz. targ.

Niebylec: 15 lut., 1 wrześ., 7 listop., 28 grud., co poniedz. targ. *Niedźwiedź:* co środę targ. *Niegowice:* co 4-tą środę targ. *Niepołomice:* 7 stycz., 24 lut., 4 marca, w poniedziałki: po niedz. zapust., po niedz. kwiet., po św. Trójcy, 24 czerw., 26 lip., 24 wrześ., 4 i 13 listop., co wtorek targ. *Niżankowice:* 16 stycz., 1 marca, w poniedz. po rusk. św. Trójcy, 20 wrześn., 18 grud., co środę targ. *Nowe miasto:* 11 listop. *Nowy Sącz:* co wtorek i piątek targ. *Nowy Targ:* co poniedz. jarmark.

Ołpiny: co drugi czwartek targ. *Osiek:* (koło Żmigroda), co czwartek jarmark na bydło. *Oświęcim:* przez 2 pierwsze czwartki każdego miesiąca targ.

Piaski: (przedm. Krakowa) co wtorek targ. *Pilzno:* 7 i 28 styczn., 24 lut., 19 i 31 mar., 23 kwiet., 8 i 19 maja, 24 czerw., targ na płótno, 22 lipca, 15 i 28 sierp., 2 i 19 wrześ, 28 paźdz., 30 listop., 15 grud. *Piwniczna:* 2 stycz., w poniedz. po niedz. środopost., we wtorek po Ziel. świąt., 25 lipca, 24 sierp., co drugi czwartek targ. *Podgórze:* w każdą pierwszą środę miesiąca, co wtorek i piątek targ. *Prądnik czerwony:* (pod Krakowem): na bydło każdego czwartku, na nierogaciznę w poniedziałki i piątki. *Próchnik:* 21 stycz., 26 lipca, co czwartek targ. *Przecław:* co środę targ. *Przemyśl:* 26 czerw., 9 grudnia, każdy przez 14 dni, co poniedz. i piątek targ. *Przeworsk:* 2 stycz., 19 marca, 1 maja, 15 lipca, 4 paźdz., 19 listop., co poniedz., środę i piątek targ.

Rabka: co drugi poniedz. targ. *Radłów:* co środę targ. *Radymno:* 10 maja, 20 sierp., 20 wrześ., 20 grud., co poniedz. i piątek targ. *Ranižów:* co czwartek targ. *Rajcza:* co miesiąc we czwartek po 15-tym. *Rozwadów:* co wtorek targ. *Rybotycze:* 14 wrześ., 10 grud„ co czwartek targ. *Rymanów:* 25 lipca, 9 wrześ., 6 grud. (każdy po 6 dni), co poniedz. targ. *Rzepiennik strzyżowski* i *Rzepiennik biskupi:* co środę targ. *Rzeszów:* 19 marca, na św. Trójcę, 2 lipca, 21 wrześ., 1 paźdz., 2 listop., 21 grud., co wtorek i piątek targ.

Sanok: we wtorek przed Ziel. św., w poniedz. przed Bożem Narodz., co piątek targ. *Sędziszów:* co piątek targ., *Sieniawa:* 5 stycz., 4 kwiet., 24 czerw., 2 listop. *Skawina:* co czwartek targ. *Slęmień:* co poniedz. targ. *Sokołów:* (k. Rzeszowa) 25 marca, 29 czerw., 25 lipca, 11 paźdz., co wtorek targ. *Starasól:* 2 stycz., 20 wrześ., każdego piątku targ. *Stary Sącz:* co drugą środę targ. *Strzyżów:* w poniedz., po 3 Królach, 8 lut. przez 3 dni, w poniedz. zapustny, w pon. środopost., w poned. po Wielkanocy, 8 maja (3 dni), 26 lipca, 14 sierp., (3 dni) 8 wrześ., 21 paźdz., 6 list., (3 dni) 25 listop., co poniedz. targ. *Sucha:* co drugi wtorek targ. *Szczawnica:* targ co wtorek w czerwcu, lipcu, sierpniu i wrześniu. *Szczucin:* co środy targ. *Szerzyny:* w 2-gi i ost. czwartek każdego miesiąca targ. *Szczurowa:* co trzeci czwartek każdego miesiąca jarmark.

Tarnobrzeg: każdej środy targ. *Trzciana*: 26 marca, 13 lip., 30 wrześ., co wtorek targ. *Trzebinia*: w poniedz. po 3 Królach, NMP. Gromn., po niedz. Białej, po św. Jakóbie, po św. Szymonie i Judzie, po św. Katarzynie, 23 kwiet., 8 maja, 28 czerw., 25 sierp., 21 wrześ., co środy targ. *Tuchów*: co drugi wtorek targ. *Tyczyn*: 2 i 25 stycz., 2 i 26 marca, 3 maja, w piątek po Bożem Ciele, 22 lipca, 17 sierp., 21 wrześ., 28 paźdz., 25 listop., co poniedz. targ. *Tylicz*: w poniedziałki: po 3 Królach, po niedz. palmowej, po Ziel. Św., po św Piotrze i Pawle, po św. Jędrzeju, po Wszystkich Św. *Tymbark*: co 3 poniedz. po targu w Łukawicy. *Tyrawa wołoska*: 16 lipca jarmark na bydło, co środy targ.

Uhnów: 18 stycz., 20 lutego, 12 czerw., 13 lip., 20 wrześ., 30 paźdz., co piątek targ. *Ulanów*: co poniedz. targ. *Ułaszkowce*: od 14 czerw. do 12 lipca. *Uście ruskie*: 18 stycz., 5 maja, 6 czerw., 11 lipca, 20 listop., 21 grudn. *Uście solne*: 24 kwiet., 4 czerw., 24 sierp., 1 paźdz., *Ustrzyki dolne*: co środy targ.,

Wadowice: W 1-szy czwartek każdego miesiąca jarmark, co czwartek targ. *Wieliczka*: w czwarty poniedz. każdego miesiąca jarmark, co czwartek targ. *Wielopole*: co poniedz. targ. *Wilamowice*: w 1-szą środę każdego miesiąca jarmark. co środy targ. *Wiśnicz nowy*: W 3-cią środę każdego miesiąca jarmark, co środy targ. *Wojnicz*: co trzeci poniedz. jarmark, co poniedz. targ. *Wojniłów*: 5, 6 i 7 maja jarmark na bydło, 10 lipca, 18 sierpnia.

Zabłotów: 18 stycz., 11 lutego, 6 kwiet., 5 maja, 11 lipca, 10 i 28 wrześ., 7 listop., 12 grud., co wtorek targ. *Zakliczyn*: (nad Dunajcem) co trzeciponied. jarmark. *Zarszyn*: 12 marca, w piątek po Wniebowstąp., 17 lipca, 12 paźdz., co środy targ. *Zator*: 28 stycz., 28 kwiet., 30 czerw., 22 wrześ., co poniedz. targ. *Zbaraż*: w ostatni dzień 1-go tygod. rusk. Wielk. postu, 22 kwiet., 6 lip., 13 wrześ., 30 paźdz., 18 grud., co poniedz. i piątek targ. *Zbyszyce*: 12 stycz. 14 lutego, 19 marca, 25 kwiet., 16 maja, 24 czerw., 26 lipca., 25 sierpnia, 21 wrześ., 18 paźdz., 25 listop., 23 grud. *Zdynia*: 14 stycz., 12 lutego, 21 marca, 7 maja, 7 lipca, 7 sierp, 27 wrześ., 13 listop., 12 grud., na bydło, owce i nierogaciznę. *Żmigród*: 2 lutego, 23 kwiet., 24 czerw., 25 lipca, 17 paźdz., 13 grud., co poniedz., targ. *Żółkiew*: 9 stycznia, we środę 4-go tygodnia rusk. Wielk. postu, 8 maja, 30 czerw., 14 wrześ., 5 paźdz., 12 listop., co poniedz. i piątek targ. *Żołynia*: w poniedz., po niedzieli kwietniej. 3 czerw., 10 sierp., 21 grud. *Żywiec*: w poniedz. po 3 Królach, po nawróceniu św. Pawła, po Wniebowz. NMP., po Zielon. Św., po śś. Piotrze i Pawle, 25 sierpnia i po św. Michale; co środy targ.

HUMORYSTYKA.

Zrozumiał.

— Jakto Janie! Wczoraj narzekaliście, żeście chorzy, a dziś już idziecie do roboty, choć widać, że macie gorączkę?

— A no, proszę łaski pana, doktor kazał mi iść do apteki patrzeć na temperaturę i powiedział, że jak będzie więcej niż 37 stopni, mam się położyć do łóżka, a jak mniej, to mogę iść do roboty. Poszedłem dziś, pytam ile stopni, mówią 16, więc idę!

Między pensyonarkami.

Zosia. Ciekawam, jakie byłyby dzieci białego z murzynką.

Hela. Pewnie w kratki.

Najwyższa reprezentacya Galicyi w Radzie Państwa i w Sejmie.

Posłowie do Rady Państwa.

Koło Polskie.

Abrahamowicz Dawid.
Abrahamowicz Eugeniusz.
Binder Wilhelm.
Błażowski Julian, br.
Błażowski Maryan, br.
Bomba Antoni, włośc.
Byk Emil, dr.
Chamiec Jaksa Antoni.
Czaykowski Wiktor.
Czecz Lindenwald, br. dr.
Cwikliński Ludwik.
Danielak Michał, dr.
Doboszyński Adam, dr.
Dzieduszycki Karol, hr.
Dzieduszycki Wojciech, hr.
Fijak Maciej, (włośc.)
Garapich Michał.
Giżowski Juliusz.
Gniewosz z Oleksowa Włodzimierz.
Gołuchowski Adam, hr.
Górski Piotr.
Grek Michał, dr.
Henzel Seweryn.
Jabłoński Wincenty.
Jaworski Apolinary, (b. min. dla Galicyi).
Jędrzejowicz Adam (b. min. dla Galicyi).
Kolischer Henryk, dr.
Komorowski hr., ks.
Kozłowski Włodzimierz, dr.
Królikowski B.
Merunowicz Teofil.
Milewski Józef, dr.
Moysa Stefan.
Niementowski Tadeusz, dr.
Opydo Franciszek, dr.
Pastor Leon, ks.
Piepes-Poratyński Jakób.
Piętak Leonard dr. (minister dla Galicyi).
Piniński Mieczysław, hr.
Popowski Józef.
Potocki Jan, hr.
Potoczek Jan, włościanin.
Rappaport-Porada Arnold, dr.
Romanowicz Tadeusz.
Roszkowski Gustaw, dr.
Rotter Jan.
Sapieha Paweł, ks.
Seinfeld J.
Sozański Stanisław.
Starzyński Stanisław, dr.
Stojałowski Stanisław, dr.
Stwiertnia Paweł.
Struszkiewicz Wład.
Szeptycki Kazimierz, hr. dr.
Swieży Ignacy, ks. (Szląsk).
Tyszkowski Paweł.
Walewski Jan, dr.
Weiser Henryk.
Wielowiejski Henryk.
Wilk Andrzej (włościanin).
Włazowski Tomasz, ks.
Wodzicki Antoni, hr.
Wójtyga Jan.
Zyguliński Michał, ks.

Polskie stronnictwo ludowe.

Bojko Jakób, (włościanin).
Krempa Franciszek, (włościanin).
Kubek Jan, (włościanin).
Olszewski Michał, (włościanin).

W klubie socyalno-demokr.

Daszyński Ignacy.

Dziki:

Breiter Ernest.

Ruscy radykali:

Jaworski Wasyl.
Korol Michał.
Kos Andrzej, dr.
Romańczuk Julian.

Rusini,
w słowiańskim Związku chrześc.-nar.

Barwiński Aleksander.
Dłużański.
Gładyszowski Emil.
Mandyczewski Kornel, ks.

Posłowie do Sejmu krajowego.

Posłowie z mniejszych posiadłości:

Biała Kramarczyk Franciszek.
Bóbrka Mycielski hr. Stanisław.
Bochnia Włodek Zdzisław.
Bohorodczany Barabasz Aleksy.
Borszczów Borkowski hr. Mieczysław.
Brody Barwiński Aleksander.
Brzesko Goetz-Okocimski Jan.
Brzeżany Traczewski Kazimierz.
Brzozów Skrzyński Zdzisław.
Buczacz Cielecki Zaremba Artur.
Chrzanów Potocki hr. Andrzej.
Cieszanów Gnoiński Jan
Czortków dr. Rudrof Stanisław.
Dąbrowa ks. Wilczkiewicz Antoni.
Dobromil Tyszkowski Paweł.
Dolina ks. Bohaczewski
Drohobycz Ohrymowicz Ksenofont.
Gorlice Płocki Władysław.
Gródek Brunicki br. Adolf.
Grybów Huza Michał.
Horodenka Theodorowicz Antoni.
Husiatyn Gołuchowski hr. Adam.
Jarosław Czartoryski ks. Jerzy.
Jasło ks. Krementowski Karol.
Jaworów Szeptycki hr. Jan.
Kałusz dr. Wurst Adolf.
Kamionka str. Badeni hr. Stanislaw.
Kolbuszowa Tyszkiewicz hr. Janusz.
Kołomyja Puzyna kn. Roman.
Kossów Zaleski Filip.
Kraków ks. Szponder Andrzej.
Krosno Stapiński Jan.
Limanowa Wodzicki hr. Antoni.
Lisko Staruch Antoni.
Lwów Merunowicz Teofil.
Łańcut Żardecki Bolesław.
Mielec Krempa Franciszek.
Mościska Stadnicki hr. Stanisław.
Myślenice Lubomirski ks. Kazimierz.
Nadwórna ks. Mandyczewski Kornel.
Nisko Kostheim Klemens.
Nowy Sącz Potoczek Stanisław.
Nowy Targ dr. Bednarski Jan.
Pilzno Buynowski Tytus.
Podhajce Lityński Edmund.
Przemyśl dr. Czaykowski Władysław.
Przemyślany Potocki hr. Roman.
Rawa ruska ks. Madzikiewicz.
Rohatyn dr. Mogilnicki Andronik.
Ropczyce Jędrzejowicz Adam.
Rudki Bal Stanisław.
Rzeszów Szajer Tomasz.
Sambor Sozański Feliks.
Sanok Truskolaski Włodzimierz.
Skałat Piniński hr. Leon.
Sniatyn Moysa-Rosochacki Stefan.
Sokal dr. Krasiński Wincenty.
Stanisławów Huryk Józef.
Stary Sambor Agopsowicz Stanisław.
Stryj dr. Oleśnicki Eugeniusz.
Tarnobrzeg Tarnowski hr. Zdzisław.
Tarnopol Korytowski hr. Julian.
Tarnów Sanguszko ks. Eustachy.
Tłumacz Urbański Jan.
Trembowla Baworowski hr Jerzy.
Turka Hłyżdiuk Jan.
Wadowice ks. Stojałowski Stanisław.
Wieliczka Skołyszewski.
Zaleszczyki Cieński Tadeusz.
Zbaraż Ostapczuk Dmytro.
Złoczów Jaworski Apolinary.
Żółkiew dr. Korol.
Żydaczów Pawlikowski Stanisław.
Żywiec Szwed Wojciech.

Z miast:

Lwów Romanowicz Tadeusz,
dr. Rutowski Tadeusz,
Michalski Michał,
dr. Małachowski Godzimir,
Bojko Jakób,
dr. Piętak Leonard.
Kraków dr. Leo Juliusz,
dr. Jaworski Leopold,
Fedorowicz Jan,
Rotter Jan.
Biała dr. Łazarski Stanisław.
Bochnia-Wadowice dr. Maiss Ferd.
Brody Sala Oktaw.
Brzeżany-Złoczów dr. Schätzel Wład.
Drohobycz Wiśniewski Leonard.
Gorlice Jaworski Zygmunt.
Jarosław Jahl Władysław.
Kołomyja Witosławski Kazimierz.
Nowy Sącz dr. Dunajewski Julian.

Podgórze-Wieliczka Maryewski Franc.
Przemyśl dr. Tarnawski Leonard.
Rzeszów dr. Jabłoński Stanisław.
Sambor Tomaszewski Franciszek.
Sanok-Krosno Lipiński Kazimierz.
Stanisławów dr. Biliński Leon.
Stryj dr. Fruchtmann Filip.
Tarnów Vayhinger Adolf.
Tarnopol Michałowski Emil.

Z Izb handlowo-przemysłowych.

Lwów dr. Kolischer Henryk.
Kraków dr. Rappaport Arnold.
Brody dr. Loewenstein Natan.

Z większej własności.

Kraków hr. Kazimierz Badeni,
dr. Michał Bobrzyński,
dr. Piotr Górski,
prof. dr. Józef Milewski,
dr. Fr. Paszkowski,
Władysław Struszkiewicz.
Tarnów dr. Jan Hupka,
Józef Męciński,
Stefan Sękowski.
Rzeszów Stanisław Jędrzejowicz,
Stanisław Dąbski
Przemyśl dr. Włodz. Kozłowski
dr. Władysław Kraiński,
August Gorayski.

Nowy Sącz dr. Tadeusz Pilat
dr. Antoni Mars.
Sanok Kazimierz Laskowski,
Włodzimierz Urbański,
Jan Trzecieski.
Brzeżany Mieczysław Onyszkiewicz,
Józef Wereszczyński,
Stanisław Wybranowski.
Czortków Kornel Paygert,
Wiktor Wład. Czajkowski,
Kazimierz Horodyski.
Stanisławów Stanisław Brykczyński,
Wojciech hr. Dzieduszycki.
Kołomyja Leszek Cieński,
dr. Mikołaj Krzysztofowicz.
Sambor Stanisław Niezabitowski
Albin Rayski,
dr. Tadeusz Skałkowski.
Żółkiew Stanisław Białoskórski,
ks. Andrzej Lubomirski,
Tadeusz Starzyński,
Złoczów Władysław Gniewosz,
Oskar Schnell,
Wincenty Gnoiński.
Tarnopol Michał Garapich,
Jan Vivien,
Eustachy Zagórski.
Lwów Dawid Abrahamowicz.
Stryj Klemens hr. Dzieduszycki,
Franciszek Rozwadowski.

HUMORYSTYKA.

W sąsiedztwie.

Stara panna śpiewa: Cicho płyną moje pieśni...
Sąsiad: Jeśli łaska, to proszę jeszcze ciszej!

Nie można ludziom dogodzić.

— Bój się Boga Michale, znowuś pijany. Już niewiem jak mówić do ciebie, płaczę tylko zawsze, gdy cię idącego z karczmy zobaczę!

— A ja już niewiem jak komu dogodzić. Rano powiedział mi proboszcz, że płakać musi nademną, gdy mnie *do karczmy idącego* zobaczy, a teraz ty gadasz, że płaczesz, kiedy *z karczmy wychodzę.*

Zdradziła się.

— Jakże podobała się pani wystawa sztuki?
— O bardzo! Wszyscy zwracali na mnie uwagę!

Szematyzm miasta Tarnowa.

Duchowieństwo dyecezyi tarnowskiej.

Biskup:

X. Dr. Leon Wałęga.

Biskupstwo tarnowskie utworzone w 1785 dzieli się na 20 dekanatów, liczy 179 samoistnych parafij, 12 kościołów filialnych, 1 kapelanię, 6 męskich i 5 żeńskich klasztorów, 1 kongregacyę kapłanów świeckich, 37 domów zakon. żeńsk., 374 kapłanów świeckich, 41 księży zakon., 264 zakonnic. Dusz rz. kat. obrz. 785.432, wyzn. gr. katol. 13.567, Ormian 2, Protestantów 3.356, Żydów 76.903

Kapituła katedralna.

Prałaci: X. Walczyński Stanisław, prep. inf., protonot. Apost., prał. dom. J. Świąt., radny i honor. obyw. m. Tarnowa; X. Dr. Józef Bąba, dziekan kapituły, protonot. Apos. i prałat dom. J. Świątobl., rektor seminar. duch., kapelan J. ces. król. Apos. Mości; — X. Jaworski Jan, scholastyk, podk. J. Świątobl.

Kanonicy gremialni: X. Leśniak Franciszek, proboszcz, przew. rady szkol. miejsc., radny m. Tarnowa; X. Dr. Jan Bernacki, X. Dr. Tylka Jacek; X. Walczyński Franciszek, Podkom. J. Świątobl.

Kanonicy honorowi: X. Henryk Łabędź Otowski w Chełmie (dyec. krak.); X. Szurmiak Franciszek, prob. w Czerminie, dziekan mielecki; X. Lipiński Franc., prob. w Bochni, dziekan dek. bocheńskiego; X. Dr. Kopyciński Adam, prob. w Gawłuszowicach, X. Dr. Aleksander Pechnik, prof. gimn. we Lwowie.

Konsystorz biskupi.

Prezes: Każdorazowy Biskup.

Radcy, referenci i asesorowie czynni: X. Walczyński Stanisław j. w., X. Bąba Józef j. w., X. Jaworski Jan j. w., X. Leśniak Franciszek j. w., X. Bernacki Jan j. w., X. Tylka Jacek j. w., X. Walczyński Franciszek j. w., X. Chendyński Władysław.

Egzaminatorowie prosynodalni.

X. Stanisław Walczyński, X. Dr. Józef Bąba, X. Jan Jaworski, X. Fran. Leśniak, X. Dr. Jan Bernacki, X. Dr. Jacek Tylka, X. Franciszek Walczyński, X. Władysław Chendyński, X. Dr. Karol Szczeklik, X. Dr. Jakób Górka, X. Dr. Tomasz Włoch i X. Dr. Jakób Stanczykiewicz.

Zakład teologiczny.

Dyrektor: każdorazowy Biskup.

Zastępca: X. Dr. Józef Bąba j. w.

Profesorowie: X. Dr. Dutkiewicz Stanisław j. w., X. Dr. Karol Szczeklik, X. Dr. Górka Jakób, X. Dr. Zyguliński Michał, X. Dr. Włoch Tomasz, X. Dr. Stanczykiewicz Jakób, X. Dr. Mysor Wład., X. Dr. Andrzej Macko, X. Gadowski Walenty, katecheta przy c. k. sem. naucz. w Tarnowie.

Seminaryum dyecezyalne

ul. Seminarska.

Rektor: X. Dr. Józef Bąba j. w.

Vice-Rektor: X. Alojzy Nalepa, katecheta pomocniczy przy c. k. gimn.

Spirytualny: X. Kasper Mazur.

Prefekt I.: X. Adam Frączkiewicz, katecheta przy c. k. szkole realnej. Posada II-go prefekta nieobsadzona.

Kancelarya konsystoryalna

w Rynku (pałac Biskupi).

Kanclerz: X. Walczyński Stanisław j. w., Registrator i protokolista: X. Chendyński Władysław, dyrektor Bursy św. Kazimierza w Tarnowie.

2 dyetaryuszy — sługa kancelaryjny.

Urząd parafialny

ul. Kapitulna (gmach Kapituły).

Proboszcz: X. Leśniak Franciszek.

Wikaryusze: X. Jan Drożdż, senior, X. Jan Sawiński, dyr. zakr., X. Jakób Urbański, X. Józef Gawor, X. Michał Paczyński, X. Michał Klamut.

Katecheci szkolni.

X. Gadowski Walenty, X. Wątorek Józef, X. Adam Frączkiewicz, X. Depowski Jan, X. Wincenty Dymnicki, X. Pałka Franciszek, X. Nalepa Alojzy, X. Kotfis Błażej, X. Józef Kaliciński, X. Józef Koterbski, X. Witek Józef.

Zamieszkali w Tarnowie w stanie spoczynku: X. Białkowski Franciszek, X. Małeta, X. Stanisław Januszkiewicz.

KLER ZAKONNY.

XX. Oratoryanie (Filipini).
ul. Seminarska (osiedlili się w Tarnowie 1880).

Przełożony: X. Prejbisz Bernard członków domu 7.

OO. Minoryci (Bracia młodsi)
ul. Bernardyńska, Klasztor fundował Jan Amor Tarnowski, kasztelan krak. w r. 1459.

Gwardyan: O. Wójcik, księży zakonnych 3, laików 2.

KLASZTORY ŻEŃSKIE.

PP. Urszulanki,
ul. Urszulańska i Ogrodowa.

Przełożona: Marya Walentyna Lisiecka, zakonnic 35. Obok klasztoru zakład wychowawczy dla dziewcząt i szkoła z prawem publiczności.

Prefekta szkoły: Atonina Bronikowska.

Siostry Józefitki.

W Bursie św. Kazimierza zakonnic 3.

Siostry Felicyanki
przy Ochronce dla sierót im. ks. Izabeli Sanguszkowej ul. Ogrodowa l. 12.

Zakonnic 4.

przy Ochronce dla sierót ul. Lwowska l.

Zakonnic 2, Siostry służebne 2.

Władze autonomiczne

Magistrat m. Tarnowa.

Burmistrz: Rogoyski Witold.

Wiceburmistrz: Dr. Stojałowski Stan.

Assesorowie: Dr. Goldhammer Eliasz, Dr. Stec Jan, Wróblewski Piotr, Szancer Artur, Łazarski Franciszek.

Urzędnicy Magistratu.

Sekretarz I. z tyt. radcy mag.: Herzig Franc., sekretarz II. Stoga Marcin, koncepista: Głuszek Franc., kancelista: Baldini Emil (zarazem sekr. Rady m.); budowniczy: Zaremba Szczęsny; zast. kasyera: Łuszczewski Julian; zast. kontrolora: Czyżyński Rudolf; registrator: Kaszuba Miecz.

Policya miejska.

Inspektor policyi vacat. Adjunkci I. kl.: Holender Adolf, Maniak Jan, adjunkt II kl: Gałkiewicz Alfred. Prakt.: Kurowski Wład.

1 sierżant, 1 detektyw policyi, 50 żołnierzy policyjnych, 1 woźny, sług gminnych 2.

Miejska służba zdrowia.

Lekarze: Dr. Metzger Jan, Dr. Walczyński Józef, Weterynarz: Samet Emil. Akuszerki: Liegert Klara, Zacharowa Tekla, Reinhold Sara.

Straż pożarna etatowa
w zabudowaniu polic. miejsk. ul. Wałowa.

Komendant: Rajkowski Władysław, 16 strażaków pożarn.

Instytucye miejskie.

Miejska kasa oszczędności połączona z oddziałem zastawniczym,
założona 1 list. 1861. gmach własny ul. Wałowa).

Prezes wydz. X. Walczyński Stanisław, zastępca: Dr. Bronisław Brzeski, c. k. notaryusz. Komisarz rządowy: każdorazowy starosta. Członków wydziału 19.

Przew. dyrek.: Dr. Alojzy Malawski, członkowie: X. Leśniak Franciszek, Kaczkowski Michał, Kowalski Ludwik, Gabryel Geringer.

Personal urzędniczy. Naczelny buchalter: Kusz Józef, Kasyer: Martusiewicz Jan. Buchalter: Bigo Mateusz, Podolecki Stanisł. likw.: Opatowicz Stanisław; kanc.: Leszczyńska Ludwika, Tabeau Aleksander, Kozubowski Stanisław, Włodzimierz Mikuciński; prow. urzędn.: Szado Ignacy, Donnersberg Józef, Bigo Marya, Armatys Wojciech. Augustyński Władysław, Czupryna Józef, 1 taksator, 2 woźnych.

Zakład zastawniczy podupadłych mieszczan,
(w gmachu własnym, ul. Krótka).

Dyrektor Grabczyński Marcin, likw.: Galas Józef. 1 taksator, 1 woźny.

Straż ogniowa ochotnicza
pod opieką Magistratu.

Prezes: Dr. Stojałowski Stanisław. Wiceprezes: Łazarski Franciszek, naczelnik straży: Jamrowicz Mikołaj.

Ogród miejski (strzelecki)
ul. Seminarska.

Zarządza komisya wybrana z łona Rady miejskiej. Prezes: Dr. Stec Jan, ogrodnik: Bibro.

Władze powiatowe autonomiczne.

Wydział Rady powiatowej
ul. Krakowska l. 18.

Prezes: Ks. Eustachy Sanguszko. Wiceprezes: Dr. Piotr Foryst.

Członkowie: Dr. Jan Stec, Dr. Włodz. Krzeczunowicz, Dr. Ringelheim Adolf, adwokat, Rogoyski Witold, burm. m. Tarnowa, Filip Włodek.

Zastępcy: Wróblewski Piotr, Łazarski Franciszek, Schwanenfeld Leon, Siuśka Józef.

Urzędnicy:

Sekr.: Dr. Eugen. Wojnarski, Inżynier pow.: Krasowski Michał, Lustrator: Roman Przybyłkiewicz. Kasyer: Bernaś Michał. 1 woźny.

Biuro melioracyjne
ul. Klikowska l. 7.

Kierownik: Vetulani Franciszek.

Zarząd powiatowy Kółek rolniczych.

Prezes: X. Dr. Bernacki Jan, sekretarz: X. Dr Zyguliński Michał.

Wydz. okr. gal. Tow. kred. ziemsk.
ul. Krakowska l. 18.

Prezes: Hr. Potulicki Ignacy, Zast.: Żaba Stanisław.

C. k. okręg. Tow. gospodarczo-rolnicze.

Prezes: Dobrzyński Adolf, Zast.: Żaba Stanisław.

Władze polityczne

C. k. Starostwo
pl. Sobieskiego l. 4.

Starostwo obejmuje obszar 79.931 kwadr. mirjam. mieszk. 98.543 w 85 gminach politycznych i 86 gminach katastralnych, 2 sądy pow. miejsko-delegowane w Tarnowie i w Tuchowie.

Kier: Radca Namiest. Dr. Dunajewski Stan., kaw. ord. żelazn. kor. III. kl.

Komis. powiat.: Drohojowski Kazimierz, dr. pr., Majewski Jan; koncep. Nam.; Wykowski Ludwik; prakt. konc. Nam.: Trzeciak Roman; Star. lek. pow.: Dr. Dzikowski Zygmunt; Weterynarz: Sikorski Narcyz, Sekretarz pow.: Starzewski Ignacy. II-gi Sekretarz pow.: Wąsik Stanisław.

Przydzielony:

Kom. polic.: Wolaniecki Michał, 2 straż. cyw.-polic.

Oddział budowniczy:

Nadinż.: Zbyszewski Hipolit, Łoziński Stanisław, Inż. Kostkiewicz Władysł., Fächer Majer. Adj. bud.: Traczyk Joachim, Bembnowicz Maryan. Inż.: Korasiewicz Antoni, Górski Kazimierz. 2 drogom. 5 nadzorców rzek.

Oddział podatkowy
pl. Sobieskiego l. 3.

Radca skarb.: Łucki Antoni. Insp. pod.: Czapliński Emil, Salwach Juliusz. Prakt. konc.: Chmura Stanisław, Zarzycki Julian, Skubiejski Bronisław. Oficyał podatk.: Zachaczewski Apolinary. Pob. pod. Stanczykiewicz. Adj. pod.: Jękot Jan.

C. k. główny urząd podatkowy.
ul. Seminarska, gmach Semin. duch.

Nadpoborca: Jakubowski Karol. Nadkontr.: Dąbrowski Ignacy. Ofic.: Puchalski Józef. Adjunkci: Dobrzański Józef, Szankowski Kamil, Rudermann Wolf Rubin, Sciborowski Henryk, Bauda Maryan, Styliński Józef, Flak Stanisław. Prakt.: Piotrowski Stanisław, Piękoś Tadeusz, Jodłowski Jan, Starostka Franciszek, Jordan Michał. Dwóch woźnych.

C. k. Urząd utrzym. ewid. pod. grunt.

Starszy geom.: Lewkowicz Józef; elew. geom. Floryan Hackbeil.

Władze sądowe.

C. k. Sąd obw. i Sąd pow. miejsk-deleg.
ul. Bernardyńska.

Obwód obejmuje obszar 3.567·48 kwadr. kilom., 403 gmin katastr., liczy mieszkańców 342.361

mieści w obwodzie swoim 1 sąd pow. miejsk. deleg. i 8 sądów pow., a to: w Dąbrowie, Dębicy, Mielcu, Pilźnie, Radomyślu, Ropczycach, Tuchowie i Żabnie.

Prezyd. Sądu obw.: c. k. Radca dworu Stanisław Sas Doliński. Wiceprezydent Dr. Władysław Zaklika. C. k. Radcy sądu kraj.: Stanisław Dembowski, Edmund Wachholz, Sylwester Rychter, Edmund Stronczak, Stanisław Lachociński, Oskar Rotschek, Andrzej Kozik, Kazimierz Gajewski, Michał Gołąb, Józef Dobrowolski, Henryk Sozański, Ludwik Rekiert, Dr. Wład. Kruczkiewicz, Dr. Karol Windakiewicz, Wojc. Zagórowski, Edward Hora. C. k. Sekretarze sąd.: Ludwik Freindl de Freindelsberg, Zygm. Głębocki, Zygm. Kowalski, Paweł Misiągiewicz, Gustaw Grüner, Dawid Spitzer, Józef Panek, Bożesław Salski, Walenty Murdzeński, Franciszek Dura, Romuald Lelek, Karol Nenyczka. C. k. Adjunkci sąd.: Łukasz Góralski, Dr. Zygmunt Jasiński. Auskultanci: Aleksander Różycki, Jerzy Muszyński, Eugen. Hoffmann, Jan Wolf, Jan Laberschek, Kazim. Pawłowski, Jan Groch, Stanisł. Jaworski, Bolesław Syruczek, Stanisław Chytros, Fr. Skorupski, Wład. Szado, Wład. Kuśnierz, Julian Kryplewski, Stanisław Freindl de Freindelsberg, Otmar Bogulski, Dr. Bronisław Zbyszewski, Dr. Aleksander Bartik Praktykant: Tadeusz Folner.

Urzędy pomocnicze c. k. Sądu obwod.

Dyrektor kancelaryi: Wład Hajdukiewicz. Naczelnik kanc.: Józef Kroupa w X. r., Jan Stanula, asystent kanc. w XI r. Ofic. kanc. IX. rangi: Feliks Robaczewski, Bronisław Werner. Prow. księgi grunt.: Józef Marczuk, Aleksander Komperda. Ofic. kanc. X. r.: Franciszek Wantuch, Teodor Bogdanowski, Ludwik Sowiński, Tadeusz Dunikowski, Zygmunt Dąbrowski, Karol Majewski, Antoni Koch, Marek Kretz, Maryan Heller, Mieczysław Strohbach., Władysław Kumiński. Kancelista sąd.: Józef Korpanty, Antoni Bachleda, Panczakiewicz Kazimierz, Franciszek Grzywa, Łazarski Roman, Bronisław Dutkiewicz.

Lekarze sądowi.

Dr. Glaser Leopold, Dr. Kowalski Henryk, Dr. Walczyński Józef, Dr. Ozimek Stanisław, Dr. Schützer Leon, Dr. Eberson Maurycy, Dr. Józef Starzewski, Dr. Włodzimierz Rogalski, Dr. Ader Anschel i Dr. Feiwel Izrael.

Assesorowie ze stanu kupieckiego do senatu dla spraw handlowych.

Brandstädter Markus Dawid, Frey Zygmunt, Silbiger Juliusz, Koszyk Bolesław, Pisz Józef, Sokalski Józef, Wincenty Paszcza, Wierzycki Hipolit, Kaempf Alojzy, Bartik Franc., Józef Kusz, Hermann Monderer.

Tłomacze sądowi.

Dla języka franc. i rosyjskiego: vacat. Dla języka hebr.: Samuel Daniel.

Znawcy dla sprawdzania pisma.

Gabryelski Edward, Jan Dusza, Karol Albrecht, Świder Józef. Dla przeds. ksiąg: Pisz Józef. Dla spraw kasowych: vacat. Dla ksiąg handlowych i rach.: Ringelheim Herman.

Zaprzysięgli taksatorowie dóbr.

Witołd Rogoyski, Dietl Leopold, Szerękowski Edward, Wincenty Paszcza, Wodczyński Władysław, taksator dla dóbr tab., Pauer Franc. dla większych posiadłości lasowych, Zins Dawid, do oszacowania większych przedsiębiorstw przemysłowych.

C. k. notaryusze

w obrębie c. k. Sądu obwod. tarnowsk.

W Tarnowie: Dr. Brzeski Bronisław, ul. Katedralna l. 2. Vayhinger Adolf, pl. Sobieskiego l. 2. W Dębicy: Kazim. Wilusz. W Dąbrowie: Władysław Krasicki. W Mielcu: Fibich Antoni. W Pilźnie: Bujnowski Tytus. W Radomyślu: Jan Glaser. W Ropczycach: Dr. Strzelbicki. Stanisław. W Tuchowie: Goyski Kazimierz. W Żabnie: Dr. Machowicz Kazimierz.

Izba notaryalna dla okręgów sądów obw. tarnowskiego, rzeszowskiego i jasielskiego

z siedzibą w Tarnowie.

Prezes: Dr. Brzeski Bronisław z Tarnowa. Człon.: Fibich Antoni z Mielca, Bujnowski Tytus z Pilzna, Machowicz Kazimierz.

z Żabna, Orzakiewicz Gabryel z Łańcuta. Zastępcy: Goyski Kazimierz z Tuchowa, Krasicki Władysław z Dąbrowy, Nowiński Bronisław z Leżajska.

Adwokaci
w obrębie sądu obwodowego tarnowskiego.

Dr. Fink Adolf, ulica Bernardyńska l. 23, Dr. Foryst Piotr, plac Katedralny l. 1, Dr. Gałecki Junosza Bronisław, plac Katedralny l. 1, Dr. Gałecki Junosza Mieczysław, ul. Bernardyńska l. 26, Dr. Glaser Ludwik, ul. Wałowa l. 5, Dr. Goldberg J., ul. Bernardyńska l. 16, Dr. Goldhammer Eliasz, ul. Katedralna l. 5, Dr. Hochberg Wilhelm, pl. św. Ducha, l. 8, Dr. Kronhelm de Nordheim Henryk, ul. Wałowa, l. 20, Dr. Malawski Alojzy, ulica Wałowa l. 7, Dr. Mütz Hermann, ulica Wałowa l. 5, Dr. Offner Józef, pl. św. Ducha, l. 16, Dr. Emil z Psar Psarski ul. Krakowska, l. 1, Dr. A. Pflugeisen, ul. Zdrojowa l. 4, Dr. Pariser Jakób, ul. Szeroka, Dr. Rappaport Edward, ul. Wałowa l. 1, Dr. Ringelheim Adolf, ul. Bernardyńska l. 8, Dr. Rost Józef, ul. Wałowa l. 12, Dr. Salz A., ul. Wałowa l. 18, Dr. Salomon Febus, ul. Wałowa, l. 15, Dr. Stec Jan, ul. św. Anny l. 5, Dr. Stojałowski Stanisław, ul. Krakowska l. 6, Dr. Tertil Tadeusz, pl. Kazimierza W. l. 3, Dr. Tokarz Stanisław, ul. Krakowska l. 2, Dr. Traum Józef, ul. Bernardyńska l. 2, Dr. Winkowski Franciszek. ul. Klikowska.

W Dąbrowie: Dr. Datka Józef, Dr. Szancer Wiktor.

W Dębicy: Dr. Friedberg Sydon, Dr. Frischler Salomon.

W Mielcu: Dr. Stanisław Nowaczyński, Dr. Brandt Henryk.

W Pilźnie: Dr. Gucwa Wilhelm, Dr. Kurdzielski Kazimierz.

W Radomyślu: Dr. Orliński Maurycy Jakób.

W Ropczycach; Dr. Strowski Prus Bol.

W Tuchowie: Dr. Agatstein Albert.

C. k. Prokuratorya państwa
ul. Bernardyńska.

Prokurator: Józef Jakubowski. Zastęp.: Władysław Mossor.

Urzędnicy manipulacyjni i służba przydzieleni ze sądu obwodowego.

C. k. Sądy powiatowe
w obrębie sądu obwod. tarnowskiego.

W Dąbrowie: Naczel.: Niedzielski Andrzej, radca sądu kraj.

W Dębicy: Naczel.: Chudzicki Wład., radca sądu kraj.

W Mielcu: Naczel.: Stan. Komalski, radca sądu kraj.

W Pilźnie: Nacz.: Józef Zelek, radca sądu kraj.

W Radomyślu: Nacz.: Jopek Fr.

W Ropczycach: Nacz.: Scibor Franc., radca sądu kraj.

W Tuchowie: Nacz.: Dr. Gutowski Zacharyasz, radca sądu kraj.

W Żabnie: Nacz.: Jaśkiewicz Władysław, radca sądu kraj.

C. k. Władze skarbowe.

C. k. powiatowa Dyrekcya skarbu
w gmachu własnym, ulica Krakowska l. 17. Do jej okręgu należą powiaty: Mielec, Pilzno, Dąbrowa, Tarnów, Brzesko.

Dyrektor: st. radca skarbu Dr. Michał br. Jorkasch-Koch, Radcy: Bazyli Tychowski, Maksymilian Neumann. Star. kom.: Czesław Librewski, Eugeniusz Kohmann, Michał Toepfer, Ignacy Klemensiewicz. Kom.: Izydor Hass, Włodz. Ilkowski i Leopold Brem. Konc.: Adam Wiśniewski, Stan. Wróblewski. Prakt.: Tadeusz Koncki, Stan. Opolski, Kazimierz Bauda, Star. kontr. gorzel.: Stan. Czarnowski. Kontr. gorzel.: Jan Stańkowski. Adj.: Józef Scherautz.

Ekspozytura rachunkowa.

Rewid.: Włodz. Sztogryn. Ofic. Jan Garbaczewski, Sylwester Müller. Asyst.: Alojzy Zięcina.

Urząd pomocniczy.

Ofic.: Stan. Szajna. Kanc.: Rudolf Czyżewski, Franc. Jordan.

Urząd cłowy II. kl.

Zarz.: Karol Jakubski. Kont.: Strusiński Adam. Asystenci: Slany Ferdynand, Schönthaler Maryan. Prakt.: Antoni Erhardt.

Urząd sprzedaży tytoniu.

Zarz.: Kozakiewicz Julian. Kontr.: Kopetz Leopold Serafin.

Kierownicy nadzorów straży skarbowej.

W Tarnowie: Wł. Lam, star. komis. straży skarb.; Brzesko: Stokłosa Józef, star. kom. straży skarb. II. kl.; Czermin: Antoni Mikołajski, kom. str. skarb.; Mielec: Eugeniusz Solecki, kom. str. skarb.; Zakliczyn: Henryk Postępski, kom. str. skarb.; Pilzno: Jan Farkas, kom. str. skarb.; Radomyśl: Gruszecki Antoni, star. kom. str. skarb.; Kierow. sekcyi w Dąbrowie: Makarewicz Antoni, st. kom. skarb. I. kl.

Urząd pocztowy i telegraficzny w mieście

ul. Zdrojowa.

Starszy zarządca: Józef Różałowski. Kontrolorzy: Temple Jan, Krechowiecki Jan, Spanier Maurycy, Piwecki Ferdynand Starsi oficyałowie: Compel Konrad, Augustowski Aleksander. Oficyałowie: Lagosch Leopold, Mayer Leopold, Kobylański Antoni, Kaczyński Henryk, Cziżek Alojzy, Ganter Ludwik, Szeligiewicz Józef, Kruczek Karol, Jorisch Emanuel, Skrocki Stefan. Asystenci: Londoński Karol, Sygal Bernhard. Prakt.: Gustaw Cordier jun., Telegrafistki: Emilia Rożałowska, Kosydarska Genowefa, Stasiniewicz Marya, Szypulska Aniela, Lonkiewicz Władysława. Ekspedyt.: Dębicki Stanisław, Dutkiewicz Józef, Fuchsa Wilhelm Hollender Emil, Rydzyński, Edward, Szyszkowski Ambroży, Schlager M. i Zagórski Józef. Pocztmistrz: Smolik Karol. 20 listonoszów, 13 woźnych, 3 roznosicieli depesz

C. k. urząd pocztowy nr. 3.

pl. św. Ducha l. 3.

Pocztmistrz: Władysław Skopowski, ekspedytor Jarosz Jan, 1 woźny.

C. k. urząd pocztowy i telegraficzny nr. 2.

na dworcu kolejowym.

Zarządca: Cordier Gustaw. Oficyałowie: Temnicki Jan, Meyer Jan Maryan, Wójcik Wojciech, Uznański Michał, Szafrański Gustaw, Bernkopf Ludwik. Asystenci: Cyrkowicz Franciszek, Fischer Jan. Ekspedytorzy: Kamiński Julian, Stoga Franciszek, Horodyński Jan. 1 listonosz, 6 konduktorów, 10 woźnych.

Sekcya przewozów telegraficznych.

Komisarz budownictwa: Schornstein Szymon, dozorców przewodów telegraf. 4.

C. k. kolej państwowa.

Nacz.: Aleksander Karaś, insp. Ofic.: Wojciech Bojdecki, Edward Kozłowski. Kom. bud.: Józef Madejski, Spilhaczek Aleks. Ofic.: Ferdynand Possinger, Antoni Szarek, Mieczysław Białobrzeski, Stanisław Kowalski, Teodor Gröger, Buczek Konstanty. Adjunkci: Paciorek Piotr, Marcin Wróblewski, Wolf Fischler, Smigielski Bronisław, Golonka Stanisław, Zauderer Józef, Edward Schröder, Franciszek Koeb. Asystenci: Krzeczowski Leon, Mielecki Karol, Mendocha Wład., Ryś Józef, Welfeld Al., Emil Blumenthal, Józef Demele. Aspiranci: Władysław Porębski i Franc. Wróblewski.

Naczelnik sekcyi I. konserw. linii.

Kołodziej Rudolf, st. kom. bud., Samuel Nelken, st. kom. bud., Czarnek Władysław, kom. budowy.

Naczelnik sekcyi II. konserw. linii.

Władysław Ambroziewicz, st. kom. bud., Moldauer, kom. budowy.

C. i k. załoga wojskowa m. Tarnowa.

Komenda wojskowa.

ul. Zdrojowa l. 2.

Komendant: Juliusz Longard de Longgarde, jenerał major.

Komenda 57 p. p.

(wyłogi blado-czerwone, guziki żółte)
ul. Chyszowska.

Kom.: Henryk Watzka, pułkownik. Pułk 57. nosi nazwę: Ks. Fryderyk J. Sachsen Koburg-Saalfeld, marszałek polny. Utworzony w r. 1689.

Komenda uzupełniająca 57 p. p.

ul. Krakowska l. 14.

Komendant: Hopp Gustaw, de Horstenwart, podpułkownik.

Komenda 11-tej brygady kawaleryi.

ul. Zdrojowa l. 2.

Kom.: Juliusz Longard de Longgarde, jenerał major.

Komenda 2-go pułku ułanów.
(czako ciemno-zielone, guziki żółte)
ul. Seminarska.

Kom.: Karol hrabia Huyn, pułkownik. 2-gi pułk ułanów nosi nazwę: Karol ks. Schwarzenberg, marsz polny. Utworzony w r. 1790.

Kader 2-go pułku ułanów,
ul. Krakowska l. 36.

Kom.: Karol br. Vogelsang, rotmistrz.

Komenda 1go batalionu 32 p. p. obrony kraj.
ul. Chyszowska l. 26.

Kom.: Weissman Jan, podpułkownik.

Sąd garnizonowy,
ul. Zdrojowa.

Kapitan-audytor: Antoni Woźniakowski.

Zarząd wojskowy magazynów spożywczych,
ul. św. Marcina l. 2.

Naczelnik: Bogumił Ondrák.

Szpital wojskowy,
ul. Seminarską l. 18.

Zarządca: Dr. Edwin Hollerung.

Lekarze wojskowi.

Lekarze 57 pp. Lek. pułk.: Dr. Rudolf Glaser, Szyjkowski Leopold, Dr. Kottas Adam. Starszy lek.: Dr. Ferdynand Hrádek.

Lek. 2 p. ułanów: Dr. Jaglarz Paweł, lek. pułk.: Dr. Fryderyk Meliński.

Lekarz obrony kraj.: Dr. Leinkramm Zygmunt.

Areszta wojskowe,
ul. Dąbrowska nowa.

Profos garnizon.: Andrusiewicz Jan.

Koszary 57 p. p.

Koszary przy ul. Zdrojowej i Koszarowej. Baraki przy ul. Chyszowskiej i Dąbrowskiej nowej.

Magazyn 57 p. p.

Magazyn mundurów i furgonów przy ulicy Zdrojowej.

Koszary 2go pułku ułanów.

Koszary przy ul. Bandrowskiego. Baraki przy ul. Dąbrowskiej nowej. Ujeżdżalnia kryta przy ul. Stajennej.

Koszary obrony krajowej,
przy ul. Chyszowskiej.

Inne budynki wojskowe.

Szkoła jazdy 11-tej brygady kawaleryi przy ul. Bandrowskiego. Piekarnie wojskowe przy ul. św. Marciną l. 1 i 2. Baraki prowiantowe w Gumniskach. Strzelnica wojskowa za ogrodem miejsk. Magazyn dla posp. ruszenia ul. Chyszowska.

Oddział c. k. Żandarmeryi Nr. 8.

Komenda powiatowa.
ul. Bandrowskiego l. 8.

Kom.: Migula Ernest, rotmistrz.
Koszary żandarmeryi tamże.

Władze szkolne.

C. k. Rada szkolna okręgowa.

Przewodn.: Dr. Dunajewski Stan., Radca Nam. Zast. przew.: Benoni Karol, dyr. c. k. gimn. Inspektor okr.: Lech Władysław. Członk.: Ks. Dr. Jan Bernacki, jako del. bisk. konsyst; Dr. Foryst Piotr, del. Rady pow.; Parasiewicz Hipolit, dyr. c. k. Sem. Dr. Ringelheim Adolf, zast. gm. wyzn. izr. Ruszczyński Jan, del. naucz. okr. Dr. Stojałowski Stanisław, del. gminy m. Tarnowa.

Rada szkolna miejscowa.

Przewodn.: Ks. Leśniak Franciszek, repr. kościoła; Dr. Piotr Foryst, repr. Rady pow. Dr. Leopold Glaser, repr. gminy izr.; Dr. Jan Leniek, repr. gminy; Dr. Alojzy Malawski, repr. gm. i zast. przew.; Hipolit Parasiewicz, repr. gm.; Alfred Ruciński, repr. gm.; Jan Ruszczyński, repr. szkoły; Febus Salomon, repr. gm.

Zakłady naukowe w Tarnowie.

C. k. wyższe gimnazyum.
ul. Seminarska l. 4.

Dyrektor.: Dr. Benoni Karol, c. k. radca rządowy. Prof. Kornicki Jan, c. k. radca szkolny, Martusiewicz Wincenty, Schnitzel Klemens, c. k. radca szkolny, Schantroch Rudolf, Dr. Leniek Jan, kierownik filii, Doroziński Jan, Jędrzejowski Jan, Bogucki Michał, ks. Wątorek Józef. Naucz. Waśnio-

wski Antoni, Dr. Żathey Stanisław, Pini Tadeusz, Marcinkowski Antoni, Smreczyński Stanisław. Zast. naucz.: ks. Nalepa Alojzy, ks. Kotfis Błażej, Ciołkosz Kasper, Gartner Franciszek, Nowicki Franciszek, Syruczek Witołd, Bulanda Jan, Mika Wincenty, Koim Jan, Giżycki Władysław, Gołąb Stanisław, Marszałek Wincenty, Steczko Jan, Walkowicz Stanisław, Piątkowski Mieczysław, Hajec Stanisław, Koczwara Jan, Pomoc. naucz.: Ryglowski Wojciech do gimnastyki, Bleiweiss Izaak Selig dla religii mojż., Dziewański Michał dla rysunków, Surzyński Stefan dla śpiewu. Dr. Szymański Zygmunt dla jęz. franc. Kwiciński Kazimierz dla języka ruskiego.

C. k. wyższa szkoła realna (pl. Katedralny).
założona 17 sierpnia 1897.

Dyr.: Karol Trochanowski. Prof.: Franciszek Gutowski, Wilhelm Nowina Przybylski, Karol Skwarczyński, Ludwik Młynek, Józef Szczudło, Adolf Bogucki, ks. Adam Frączkiewicz, Dr. Maksymilian Schönnett. Zast. prof.: Dr. Zygmunt Szymański, Alfred Beer. Naucz. pomoc. Majer Taubeles dla rel. mojż., Teofil Górski dla śpiewu, Towarzystwo gimn. „Sokół" dla gimnastyki.

C. k. seminaryum nauczycielskie,
ul. Kopernika l. 4.

Dyr.: Parasiewicz Hipolit. Naucz. główni: Ruciński Alfred, ozd. złot. krzyżem zasługi z koroną, ks. Gadowski Walenty, Czajkowski Tadeusz, Łazarski Bolesław. Zast. naucz. gł.: Doleżan Wiktor, Kwiciński Kazimierz. Naucz. szk. ćwiczeń: Arzt Franciszek, Ryglowski Wojciech, Lalicki Leon, Świder Józef, Kronenberg Michał, prow., Studnicki Władysław prow.; Zast. naucz.: Kowal Stanisław, Doc. hyg. i som.: Dr. Kowalski Henryk. Pom. naucz.: ks. Pałka Franciszek, Swoboda Jan, Bleiweiss Izak.

C. k. komisya egzaminacyjna dla nauczycieli szkół ludowych pospolitych.

Dyrektor: Parasiewicz Hipolit. Zast. dyr. I.: Dr. Benoni Karol. II.: Lech Władysław. Członkowie: Młynek Ludwik, Czajkowski Tadeusz, Łazarski Bolesław, Ruciński Alfr., Ruszczyński Jan, Arzt Franciszek, Albrecht Karol, Lalicki Leon, Ryglowski Wojciech, Szypuła Teodor, Małeta Józef, Krzyżanowski Jan, Studnicki Władysław, Swoboda Jan.

Szkoła wydziałowa żeńska im. ces. Franciszka Józefa I.
ul. Mickiewicza.

a) Szkoła wydziałowa.

Dyr.: Jan Ruszczyński, kat.: ks. Jan Depowski, naucz.: Aleksandra Tuzikiewicz, Marya Gołębiowska, Marya Esipenko, Emilia Kostelecka, Ludwika Rossay, Aniela Burgielska, Podobińska Helena, Zofia Pankowicz, Marya Drozdówna, naucz. rel. moj. Majer Taubeles. Docenci: Jan Jędrzejowski, Hermina Brugiliole, Bolesław Łazarski, Wiktor Doleżan.

b) Szkoła pospolita.

Dyrektor j. w., kat.: ks. Józef Wittek, naucz.: Anastazya Broszówna, Stanisława Ocetkiewicz, Tekla Stańczykiewicz, Marya Stecówna. Zofia Doleżan.

c) Kurs praktyczny robót kobiecych.

Dyr. j. w., naucz.: Zofia Łuszczyńska, Anna Kaczyńska.

d) Kurs wyższy naukowy, przygotowujący do egzaminu dojrzałości.

Kier. j. w. Docenci: Karol Trochanowski, Dr. Jan Leniek, Teodor Szypuła, Marya Ruszczyńska, Jan Krzyżanowski, Adolf Bogucki, Anna Kaczyńska, Janina Syruczkowa, Dr. Stanisław Zathey.

Szkoła 4-kl. ludowa męska, połączona z 3-kl. wydziałową im. Kopernika

a) Szkoła wydziałowa:

Dyr.: Karol Albrecht. Katech.: ks. Józef Kaliciński. Naucz. star.: Małeta Józef, Smalec Ignacy, Kostelecki Karol; Naucz. nadetat.: Bernatowicz Maryan; Naucz. rel. mojż.: Bleiweiss Izaak Selig.

b) Szkoła pospolita:

Dyrektor: j. w., Kat: j. w.. Naucz starsi: Górski Teofil, Stefan Röhrenschef, Wojnarowski Józef. Naucz. tym. Stan. Kijak.

5-kl. męska im. Brodzińskiego.
ul. Brodzińskiego.

Kier.: Szypuła Teodor. Katecheta: Ks. Dymnicki Wincenty. Nauczyciele starsi: Krzyżanowsk Jan, Wertz Jan, Rybiński

Feliks. Nauczyciele młodsi: Dubelski Stanisław, Ścisławski Walery. Naucz. rel. mojż.: Bleiweiss Izaak.

5-kl. męska im. Tadeusza Kościuszki.

Kier.: Tarsiński Walenty. Kat.: X. Pałka Franciszek. Naucz.: Tabeau Józef, Librewski Tadeusz, Zbyszycki Franc. Naucz. nadetat. Tanrnawska Henryka.

4 kl. męska im. Staszica
przy ul. Szpitalnej.

Kier.: Pankowicz Józef. Katecheta: Ks. Dymnicki Wincenty. Katech. pomoc.: Ks. Kaliciński Józef. Naucz. starsi: Mazurkiewicz Aleksander, Parfanowicz Gustaw. Naucz. młod.; Dusza Jan. Naucz. rel. mojż.: Taubeles Majer. Nauczyciel nadetat. Orzechowski Jan, Kozłowska Zofia.

4-kl. żeńska im. Konarskiego (obok Katedry).

Kier.: Helena Hollendrowa. Katech.: Ks. Franciszek Pałka. Naucz. starsza: Stanisł Schütz, Wójcikowa. Naucz. młod: Józefa Tworkowska; Naucz. nadetat: Celina Rozsay, Kazimiera Pędracka, Eugenia Hochberg, Zofia Swaryczewska, Paulina Spargnapani. Naucz. rel. mojż.: Paulina Hochberg.

Szkoła 4-kl. żeńska im. Staszica.

Kier.: Malwina Ścisławska. Katech.: Ks. Józef Koterbski, Naucz. star.: Marya Ruszczyńska, Helena Kumerówna. Naucz. mł.: Walerya Wójcikowa. Wanda Siekierska, Naucz. tymcz.: Paulina Tabeau, Marya Czocharska, Helena Banaszkiewiczówna, Helena Pochroniowa. Naucz. rel. mojż.: Paulina Hochberg. Zast. naucz.: Marya Fukówna, Zofia Nieduszyńska.

2-kl. żeńska im. Klem. z Tańs. Hoffmanowej
(ul. Strusińska.)

Kier.: Joanna Chodacka. Kat.: Ks. Kaliciński Józef. Naucz. młodsza: Borkowska Bronisława.

Szkoła uzupełniająca przemysłowa
w gmachu szk. 7-kl. męsk. przy ul. Kopernika.

Kier.: Parasiewicz Hipolit j. w.

Krajowa szkoła ogrodnicza
ul. Seminarska naprzeciw ogrodu miejskiego.

Dyr.: Maciaszek Wojciech. Naucz.: Kurowski Antoni, Tabeau Wiktor.

ZAKŁADY NAUKOWE PRYWATNE.

Zakład wychowawczy PP. Urszulanek
ul. Ogrodowa.

Prefekta szkoły: Marya Lisiecka.

Szkoła dla analfabetek:

Kierowniczka:

Szkoła ludowa fund. br. Hirscha,
ul. Topolowa.

Kier.: Wilhelm Engländer. Naucz. stały: Samuel Epstein. Naucz. prow.: Jakób Friedmann, Adolf Fey, Abraham Kurzer, Wilhelm Wechsler, Fryderyka Pordes, Naftali Kanarek, Abraham Schindler. Tymcz. dla jęz. hebr.: Gustaw Langberg.

Lekarze w Tarnowie.

Dr. Ader Anzelm, ul. Wałowa l. 19. Dr. Roman Baraniecki II. sekund. szpit. pow. Dr. Stanisław Borowski, okulista, ul. Wałowa l. 1. Dr. Ebersohn M., lekarz kolejowy, ul. Bernardyńska. Dr. Glaser Leopold, ul. Zdrojowa l. 5. Dr. Foebus Izrael, ul. Wałową l. 26. Dr. Kowalski Henryk, ul. Krakowska l. 2. Dr. Metzger Jan, fizyk miejski, pl. św. Ducha l. 3. Dr. Ozimek Stanisław, ul. Krakowska l. 8. Dr. Pilzer Hermann, ul. Wałowa l. 18. Dr. Włodzim. Rogalski, kierownik szpit. pow. ul. Krakowska l. 16. Dr. Schützer Leon, ul. Krakowska l. 1. Dr. Skowroński Włodzimierz, ul. Krótka dom Zakł. zast. Dr. Stanko Wojciech, ul. Seminarska l. 14. Dr. Stronczak II. sek. szp. pow. Dr. Trammer Abraham, ul. Bernardyńska l. 22. Dr. Walczyński Józef, fizyk miejski pl. św. Ducha l. 8. Dr. Zbiegniewicz Jan, pl. Sobieskiego.

Dentyści.

Otowski Jan, ul. Wałowa l. 1., Auber Samuel, ul. Wałowa l. 16.

Akuszerki w Tarnowie.

Armatys Henryka, Karolina M. Baranowicz, ul. Krakowska l. 30, Batyst Chaje, Boruch Anna, Filar Józefa, Kochaj Józefa,

Kornmehl Regina, Korn Teresa, Kratochwil Józefa, Lachnit Julia, Laub Ryfka, Liegert Klara, Makowska Karolina, Mass Reul, Masłowska Justyna, Emilia Schubert, Szczyrek Bronisława, Tongnola Julia, Veith Debora, Zachara Tekla, Zwonarz Angelika.

Apteki w Tarnowie.

Chodacki Leopold, (dzierżawi Jan Niesiołowski), pl. Kazimierza W. l. 5. Tenczyna Antoniego spadk. (dzierżawi Henryk Eisenbach), Rynek l. 22. Sokalski Józef, pl. Sobieskiego l. 2. Frauenglas Leon, ul. Lwowska l. 16.

Weterynarze w Tarnowie.

Aftner Jerzy, ul. Bernardyńska l. 20. Samet Emil, weter. miejs. ul. Krakowska. Sikorski Narcyz, weter. pow. ul Ogrodowa l. 14. Steindl, weter. wojsk. ul. Wałowa l. 26.

Budowniczy, architekci, inżynierzy.

Hackbeil Franciszek, konc. bud. ul. Urszulańska l. 22. Rypuszyński Janusz, autoryz. inż. cyw. ul. Mała Strusina 10. Schwanenfeld Leon, konc. budowniczy ul. Chyszowska. Stapf Adolf Juliusz, arch. konc. budow. ul. Krakowska l. 18. Zaremba Szczęsny, budow. miej. ul Krakowska l. 6.

Powiatowa kasa dla chorych.

ul. Chyszowska.

Prez.: Paszcza Wincenty, dyr. tartaku i cegielni na Rudach. Wiceprezes: Józef Kusz, Dyr.: Styła Jan.

Lekarze: Dr. Ozimek Stanisław ordyn. od godz. 11 do 12 przed południem. Dr. Zbiegniewicz Jan ord. od g. 2—3 popoł.

Stowarzyszenia i zakłady dobroczynne i humanitarne.

Bursa św. Kazimierza dla ubogich uczniów,
ul. Lipowa.

Kurator: Ks. Walczyński Stanisław. Dyr.: Ks. Chendyński Władysław.

Internat dla uczn. Sem. naucz.
ul. Kantorya.

Przew.: Dr. Foryst Piotr. Kierown.: Ks. Franciszek Pałka.

Pomoc koleż. dla uczn. gimn. tarn.
w gmachu c. k. gimnazyum.

Zawiad.: Dr Leniek Jan, prof. gimn.

Pomoc koleż. uczniów szkoły realnej.

Zawiad.: Dyr. K. Trochanowski i X. Dr. Frączkiewicz Adam.

Szpital powszechny
ul. Szpitalna.

Dyr. prow.: Dr. Włodzimierz Rogalski, I. sekund.: Dr. Stronczak.

Szpital izraelicki
ul. Dąbrowska.

Lekarz: Dr. Schützer Leon.

Tow. Wincentego á Paulo.

Prez.: Eustachy ks. Sanguszko. Zast.: Dr. Foryst Piotr.

Zakład sierót żeńskich
ul. Ogrodowa.

Przeł.: M. Modesta Mniszchówna. Sekr.: Ks. Leśniak Franciszek.

Zakład pozostaje pod opieką SS. Felicyanek.

Dom ubogich.
ul. N. P. Maryi l. 28.

Przeł.: Jeden z księży wik. katedr.

„Bikur Cholim" stow. ku wspieraniu chorych
ul. Szeroka l. 15.

Zakłady finansowe i ajencyjne.

Miejska kasa oszcz., ulica Wałowa l. 8; Zakład zastawniczy fund. podup. mieszcz. ul. Krótka; Filia banku austro-węg. ulica Krakowska l. 18; Tow. zaliczk. ul. Krakowska l. 18, Tow. kredyt. dla handlu i przem. ul. Zdrojowa l. 5., Tow. eskont. ul. Bernardyńska l. 22, Tarnowskie Tow. bank. ul. Bernardyńska l. 23. Powszechny zakład kredyt. ul. Lwowska (dom towarowy), Ajencya krak. Tow. ubezp. od ognia, gradu i na życie ul. Krakowska l. 12.

Biuro spedycyjne i komisowe.

L. Dientenfass, pl. Sobieskiego l. 2.

Kantor wymiany.

Mendel Aberdam, ul. Wałowa, Wechsler Mojżesz, pl. Kazimierza W., Jonas Maschler, ul. Wałowa.

Zakłady przemysłowe i fabryki.

Tartak i ceg. par. na Rudach, fabryka dachówek „Konstancya" na Terlikówce E. ks. Sanguszki. Pierwsza gal. fabr. pilników, odlewarnia żelaza i fabr. maszyn rol. Braci Bartik, ul. św. Marcina. Cegielnia par. Maschlera i Lipschütza w Plewęcinie. Cegielnia par. Żelechowskiego ul. Lwowska. Warsztat mechaniczno-ślusarski B. Koszyka ul. Krakowska. Gorzelnia Eust. ks. Sanguszki w Krzyżu. Rafinerya wódek i rosolisów Schwanenfelda w Zgłobicach. Młyny parowe Szancera i Sp. ul. Młynarska. Huta szkła Kupfera i Glasera za dworcem kolei. Fabryka cykoryi Wittmayera i Ski ul. Bandrowskiego. Fabryka gazu i papy ogniotrwałej Skrzypca i Wrzoska ul. Bandrowskiego. Browar piwny Eust. ks. Sanguszki ul. Krakowska. Kaflarnia Guzika i Kołodziejskiego ul. Lwowska. Fabryka świec Lichtblaua, ul. św. Marcina, Fabryka świec Graua, ul. św. Marcina. Fabryka lalek Kauders Glass & Co. ul. Katedralna l. 3. Fabryka mydła, perfum i musztardy W. Bracha ul. Mała Strusina. Fabryka cukierków Izraelowicza ul. Wałowa.

Spis Towarzystw w Tarnowie.

Zakład dobroczynności dam ku wychowaniu sierót płci żeńskiej (od r. 1854). Straż ochot. poż. (od r. 1867) prez.: Dr. Stanisław Stojałowski, naucz.: Mik. Jamrowicz. Tow. strzel. (od r. 1867) prez.: E. ks. Sanguszko. Oddział tarn. tow. pedagog. (od r. 1878) prez.: Hip. Parasiewicz. Tow. dobroczyn. św. Wincentego à Paulo (od r. 1875). Tow. „Sokół" (od r. 1893) prez.: Dr. Tadeusz Tertil. Sekcya Tow. lek. galic. (od r. 1888) prez.: Dr. Wojciech Stanko. Tow. kasyn. (od r. 1881) prez.: Dr. Karol Benoni. Stow. kapłanów pod wezw. św. Józefa (od r. 1881) prez.: X. Dr. Józef Bąba. Tow. ośw. lud. (od r. 1882) prez.: X. Dr. Jan Bernacki. Tow. wzaj. pomoc. naucz. szkół lud. (od r. 1888). Tow. muzyczne prez.: Łucki. Towarzystwo ku wspieraniu ubog. młodz. (od 1884). Tow. św. Wojciecha muz. kość. (od r. 1887) prez.: X. Franc. Walczyński. Tow. wzaj. pomocy dyetaryuszy (od r. 1888). Stowarz. Koła grających na losy (od. r. 1893). Towarz. wzaj. pom. organistów dyecezyi tarnow. (od r. 1894). Kuchnia ludowa (od r. 1894). Stowarz. sług katolickich (od r. 1894) prez.: X. Prał. Łukowski. Stowarzyszenie robotników katolickich „Praca" (od. r. 1894) prez.: X. Dr. Dutkiewicz. Stowarzyszenie rękodzielników „Gwiazda" (od r. 1869) prezes: X. Dr. Kopyciński. Stow. opieki nad chrześcijańsk. uczniami przemysłowymi (od r. 1896). Klub towarzyski (od r. 1897) prez.: Dr. Leon Schützer. Kółko rolnicze na Strusinie (od r. 1897). Stow. zawodowych robotn. i robotnic krawieckich. (od r. 1897). Tow. ochrony zwierząt, reprezentant Dr. Eugeniusz Woynarski. Tow. ogrodnicze (od r. 1899) prezes: Ludwik Kowalski. Tow. literackie im. A. Mickiewicza (1901) prez. Dr. K. Benoni. Izraelickie Towarzyst. kupieckie wzajemnej pomocy (od roku 1867) prez.: Dr. Herman Pilzer. Bikur Cholim (od r. 1872) prezes: Artur Szancer. Stowarz. rękodzielników „Jad Chadusim" (od roku 1876) prezes: Dr. Herman Mütz. Stowarz. Nosse hamita i menochim ubelim (od r. 1893) prez. Berisch Maschler. Heren Misznojes (od r. 1882) prez: Salomon Kleiner. Towarz. izraelickie „Ognisko" (od r. 1895) prezes: Artur Szancer. Bethaus Verein Chadusim (od r. 1889). Talmud Tora (od r. 1859). Ortodokser Tempel Verein Hebra Scheim (od r. 1890). Neustädter Miniam. Ortodoksen Bett- und Wohlthätigkeits-Verein Klaus (od r. 1891). Athavas Zion (od r. 1891). Los Verein Eintracht (od r. 1892) Smiles Chasudim (od r. 1882). Żydowska czytelnia ludowa (od r. 1897). Stowarz. ogólno zawodowe „Brüderlichkeit" (od r. 1897).

Redkacya i Administracya

tyg. „Pogoń" i wydawnictwo kalendarza „Tarnowianin" w księgarni i drukarni J. Pisza ul. Katedralna l. 3.

Biuro ogłoszeń i Ajencya dzienników

w księgarni J. Pisza ul. Katedralna l. 3.

Ks. Dr. Leon Wałęga

dziesiąty Biskup tarnowski

ur. w r. 1859 w Moszczenicy, wstąpił na tron biskupi dnia 12. maja 1901 r.

Z nowym rokiem.

Jak słońce rankiem wstając z pościeli,
Wszystkich raduje, wszystkich weseli,
I w przygnębione serca i duchy
Wlewa ożywczy promień otuchy:
Tak i Rok Nowy, schodząc do ludzi,
Nowe nadzieje w około budzi,
Podnosi duchy i serca krzepi,
Że jakoś będzie na świecie lepiej.

Tak, będzie lepiej! — Lecz nie z obłoku
Spadnie nam pomoc w tym Nowym Roku;
Tylko jak iskrę z krzemienia jasną,
Trzeba ją pracą wydobyc własną;
Rąk nie opuszczać, gdy się źle dzieje,
Rozbudzać w sercu wiarę, nadzieję,
Nie iść omackiem, jak ludzie ślepi,
A wtedy wszystkim nam będzie lepiej!

Wtedy się życie jasno ułoży,
Bo spocznie na niem moc i duch Boży!
Wtedy się dola nasza poprawi,
Bo krzepkim duchom Bóg błogosławi;
I nie będziemy, jak to co roku,
Wyglądać cudu ze łzami w oku,
Bo skarby Boże leżą przed nami:
Tylko je musim zdobywać sami.

Wł. Bełza.

ZEMSTA.

Ciche do niedawna sioło G. ni stąd i zowąd niezwykłem zawrzało życiem, bo oto nagle znalazło się w rejestrze uzdrowisk krajowych, a jako nowość, pociągnęło mnóstwo ciekawych. I stało się, że gdy nadeszła wiosna roku następnego i popłynęły liczne zamówienia mieszkań na lato, poczęto czynić starania o utworzenie w miejscu urzędu pocztowego, funkcyonującego przynajmniej w sezonie kąpielowym, aby gościom przybyłym ułatwić i umilić w uroczem G. pobyt.

Jakoż stało się zadość wniesionej prośbie, przynajmniej o tyle, że kreowano urząd pocztowy w odległem od G. o pół mili niespełna miasteczku S., skąd dwa razy dziennie wożono korespondencye i pakunki do G.

Funkcye urzędnika powierzono byłemu rotmistrzowi, który straciwszy nogę w potyczce wojennej niezdatny był do pełnienia obowiązków swego stanowiska, tym zaś, które go w S. czekały, z łatwością mógł podołać.

Rozgościwszy się przeto w wynajętym na cele „poczty" lokalu, ozdobionym portretem Najj. Pana i Dyrektora poczt i telegrafów, kazał rotmistrz zaraz nazajutrz przybić nad bramą orła czarnego na tle żółtem, a obok bramy żółtą skrzynkę z czarnym napisem i począł rozpytywać, ktoby był gotów objąć obowiązki pocztyliona. Zaraz na drugi dzień zgłosił się wolontaryusz, zaraz też rozpoczęły się kursa jazdy między S. a G. ku uciesze wiejskiej dziatwy, której ogromnie imponował kapelusz z piórami i trąbka pocztyliona.

Kiedy atoli już z końcem września przewóz osób na przestrzeni od S. do G. zupełnie ustał, począł nasz rotmistrz żałować, że zgodził pocztyliona do Nowego Roku, gdyż już obecnie, tj. w październiku, wystarczyłby mu zupełnie listonosz, roznoszący „pocztę" w miejscu, który uporawszy się w S. mógł w razie potrzeby i do G. pobiegnąć. Wprawdzie pocztylion regularnie każdego dnia przychodził konie czyścić i obroku w żłoby nałożyć, ale skąpy rotmistrz niechętnem na niego patrzył już okiem, aż z końcem miesiąca miejsce mu wymówił.

— Jakto, pan pocztmistrz mnie wydala? — zapytał pocztylion, — a któż do S. „Eilwagenem" pojedzie, gdy się jaki gość trafi?

— To cię nic nie obchodzi, a zresztą goście do G. będą dopiero w maju — wtedy mogę przyjąć cię napowrót — odpowiedział rotmistrz.

— A kto będzie chodził koło koni? — ciągnął dalej pocztylion.

— Do kroćset dyabłów, czyś ty mój przełożony, abym się przed tobą tłómaczył — krzyknął pocztmistrz.

— Ale broń Boże, ja tylko pytam po dobroci — odpowiedział pocztylion, — lecz przepowiadam panu, że pan pożałuje swego kroku.

— No, no, nie gadaj za wiele, masz tu swoją zapłatę i idź z Bogiem.

— Dziękuję za dobre słowo, ale pan pożałuje, że mnie pan oddala — zakończył sentencyonalnie pocztylion.

Wieczorem dnia tegoż zawołał rotmistrz do siebie chłopaka, który pełnił obowiązki listonosza, a wyłożywszy mu obszernie, jak koło koni chodzić należy, obiecał mu 1 koronę więcej miesięcznej płacy, byle z obowiązku tego dobrze się wywiązał.

Listonosz z zadowoleniem przyjął propozycyę i rzeczywiście dnia następnego wziął się do roboty. Ledwie atoli wywlókł konie ze stajni do po-

jenia, ujrzał jakiegoś starszego, w czarnych okularach i otulonego płaszczem po same uszy mężczyznę, który pukał właśnie do drzwi urzędu.

— Kto tam? — zapytał rotmistrz z wnętrza.

— Passażer do G. — odpowiedział głos za drzwiami.

— Do stu dyabłów — mruknął rotmistrz — cóż za interes — wszak ruch ustał zupełnie.

— Ustał nie ustał — rzekł jakimś chorobliwie przyciszonym głosem podróżny — urząd w S. nie został przecież wcale zwinięty, a gdy passażer się trafia, jechać się musi.

Przez kilka chwil słychać było szelest i gwar w pokoju, poczem stuk szczudła o podłogę, aż wreszcie zjawił się rotmistrz i na stojącego przed nim mężczyznę niechętnem okiem rzuciwszy, poszedł ku stajni i kazał listonoszowi zaprzęgać. Łatwo sobie wyobrazić, jak niezgrabnie brał się do tego chłopak, który po raz pierwszy w życiu z zaprzęgiem takim miał do czynienia; nie dziw więc, że pocztmistrz, któremu przed obcym wstyd było za tego niezdarę, nie setek, ale miliona dyabłów wzywał pomocy, aż wreszcie sam wziął się do roboty i za chwil parę przed budynek wyjechał.

Konie parskały z radości, że pojadą, rotmistrz parskał z irytacyi, że sam w roli woźnicy siedzieć musi na koźle, wioząc licho wie jakie indywiduum.

Nareszcie przyjechali do G. Z powrotem przysiadł się z nim jakiś żyd, kontent, że za parę centów milę drogi pojedzie, a rotmistrz zadowolony był znowu z tego, że się miał przed kim wygadać.

Atoli nazajutrz, w chwili, gdy jeszcze na drugi bok chciał się przespać, usłyszał znowu pukanie do drzwi i ten sam głos co wczoraj, zawołał spokojnie:

— Passażer do G! — proszę wstawać, już pół do 6ej!

— O! źle rotmistrzeńku — mruknął do siebie pocztmistrz—przez dwa tygodnie ani pies nie brechnął, a tu nagle drugi gość z rzędu. Ale cóż robić, trzeba wstawać i jechać.

To mówiąc wylazł rotmistrz z pod kołdry i poszedł do stajni, układając w myśli, że chłopaka z gościem do G. pośle. Aliści ledwie wyszedł na podwórze, stanął jak wryty. Z koni drżących od zimna lała się woda strugami, a listonosz z wiadra nową na nich lał porcyę.

— Co ty robisz? — krzyknął rotmistrz.

— Przecie każde stworzenie boskie rano umyć się powinno — odpowiada chłopak— a że konie same nie umieją, boby sobie podkowami oczy wydrapały, więc urządziłem im taki tusz, jak robię czasem panu pocztmistrzowi.

—Czyś ty oszalał gamoniu—krzyknął rotmistrz—wszak to październik, na dworze przymrozek, możesz mi konie zagubić. Przypatrz-że się pan — rzekł zwracając się do podróżnego, który mimo chęci powstrzymywania się, dusił się od śmiechu — przypatrz się pan na tego osła!

—Dlaczegóż pan nie przyjmiesz kogoś takiego, ktoby się z końmi umiał obchodzić, — rzekł na to podróżny—wszak masz pan na to osobną kwotę.

— To prawda — odpowiedział zafrasowany pocztmistrz,—ale cóż, kiedy odpowiednich ludzi znaleść nie mogę.

— A! tak, to co innego, rozumiem pański frasunek, tem więcej, że nietylko jako obywatelowi, ale i jako urzędnikowi takie odgrywanie roli woźnicy wcale panu nie musi być miłem.

Rotmistrz wargi przygryzł, ale zaprzęgał z zapałem i za chwil kilka ruszyli ku G. Dzień był pochmurny i niemiły, a co gorsza, puścił się deszcz ulewny, tak, że gdy rotmistrz z G. do domu powracał, koła po osie zababrały się błotem. Ponieważ jednak pod wieczór już było, więc zadowolony, iż jest u siebie, zapomniał wydać chłopakowi rozkazu oczyszczenia wozu i koni.

Dnia następnego wyspał się rotmistrz znakomicie—nikt go nie budził, i już myślał, że na jakiś czas będzie miał spokój, aż oto nazajutrz o 5ej rano znane pukanie do drzwi słyszeć się dało.

— Kto tam? — huknął rotmistrz na dobre rozgniewany.

— Passażer do G. — odezwał się głos z sieni.

— Chyba jakie licho passażerów mi tu nasyła, — szepnął do siebie rotmistrz; ale nie okazując gościowi gniewu wyszedł do sieni i już miał zawołać na chłopaka, gdy wtem staruszka jakaś przystąpiła do niego nieśmiało, zawiadamiając go o chorobie wnuczka, który z tego powodu przyjść dziś do służby nie może.

— Tego tylko brakowało!—krzyknął do żywego dotknięty rotmistrz— jeszcze i on będzie fanaberye wyprawiał.

— Panie pocztmistrzu — odezwał się piszczący głos gościa — już kwadrans na 6tą.

— Ależ wiem panie, wiem — odpowiedział pocztmistrz — i zamiast dalszych słów poszedł do stajni, a wyniósłszy stamtąd szczotkę i putnię, naciągnął do niej wody i począł czyścić wczorajsze błoto na kołach.

Z początku wymachiwał ręką dość szybko, lecz już za chwil parę siły odmówiły mu posłuszeństwa i choć surdut ze siebie ściągnął, choć spluwał i pot z czoła ocierał, ledwie z grubszego oczyścić wóz podołał, nie mówiąc już o koniach, które po raz pierwszy pewnie dopiero niewyczyszczone do zaprzęgu się zbliżyły.

Przez cały czas tej mitręgi pocztmistrza patrzył na niego passażer z litością, a skrupulatnemu obserwatorowi zdawaćby się nawet mogło, że co chwila jakby go podrywało do dania niezgrabnemu kulasowi pomocy, wyczekał jednak spokojnie i nic nie mówiąc do G. pojechał.

Rotmistrz wrócił wściekły, bo znowu deszcz lunął obfity i znowu na cal błota było na nogach koni i kołach powozu.

Rozważając przeto dzieje dni ostatnich doszedł do wniosku, że lepiej było z pocztylionem i wydatkiem, niż bez wydatku ale i bez pocztyliona, posłał tedy po oddalonego funkcyonaryusza i formalnie prosił go, aby do swych obowiązków powrócił.

— A co? nie mówiłem, że pan pocztmistrz będzie żałował za mną,— rzekł pocztylion.—A dobrze panu było o 5ej rano wstawać, a wypadało to samemu za woźnicę jechać, albo wóz czyścić?

— No, nic tak znowu złego mój kochany — rzekł rotmistrz — ale dziwię się doprawdy, jakie licho mi tych gości nasłało?

— Proszę o przebaczenie, ale to ja byłem przebrany. Chciałem pana pocztmistrza przekonać, że nie taka to lekka służba, jak mi pan zawsze wymawiał, a powtóre pragnąłem wrócić do swych obowiązków, aby pięcioro dziatek wyżywić i służyć nadal wiernie tak dobremu panu.

— Jakkolwiek zemsta twoja była wobec mnie nie na miejscu — rzekł rotmistrz — jednak ponieważ szlachetne podyktowały ci ją pobudki, chętnie ci przebaczam i do służby dalszej przyjmuję.

Refleksye starych kawalerów.

I.

Czy ty pomnisz chłopie stary
Twoje dawne, młode lata?
Pełen uczuć, pełen wiary —
Gdy pod niebo duch ulata!
Gdy dziewczęta Cię lubiły,
Boś był wesół i układny,
Więc zalotnie się wdzięczyły,
Posyłając uśmiech zdradny,
I niejedna zalotnica
Chętnieby serce oddała,
Zapłonione mając lica,
W pąsach stojąc jak mak cała.
Lecz tyś szukał gwiazd z błękitu,
Nadziemskiej jakiejś bogini,
A dziś stoisz u zenitu
I czas ci wyrzuty czyni,
Żeś go źle w swem życiu użył;
Skutków tego ślady jasne,
Boś się życiem wcześnie znużył
I zmarnował szczęście własne.
Leżąc dziś w łożu boleści,
Różne refleksye przychodzą...
Człeku w głowie się nie mieści
Co mu na pamięć przywodzą.
Bo też to i dola taka:
Tu człek chrypi, kaszle, kwęka,
A z pomocą dla biedaka
Żadna nie pospieszy ręka.
Zdala od swojej rodziny
Na pastwę losu oddany,
Spędzasz samotnie godziny,
Otoczony czterma ściany.
Płatny stróż, albo stróżowa
Obsłużą cię po ich woli,
Lecz gdy ich rozboli głowa,
Wnet zostawią własnej doli.
A tu cię żyd dzwonkiem trudzi,
Bo źle trafił po trzy flasze,
Zaraz zrana ze snu budzi.
Ot i takie życie nasze!
I choć chory jesteś człeku,
Nie pomoże żadna rada,
Musisz wstawać, zażyć leku,
Lub wpuścić żyda lub dziada.
Czasem dusza się raduje

Gdy przybyszem jest kolega:
O twe zdrowie dopytuje,
Codzień wieczór do cię wbiega;
Lecz to cię nie zaspokoi —
Choćby przyjaciół gromada
Codzień do twoich podwoi
Przybywała zawsze rada.
Bo ci brak trwałej opieki,
Brak ci serca niewieściego,
Boś dziś stary i daleki
Już od szczęścia domowego.
Ot, więc widzisz trutniu stary
Zmarnowałeś swój wiek młody...
Dziś nie zrobi nikt ofiary
Dla starego paliwody!

II.

A czy wiesz Ty stary chłopie,
Że najtęższe są te chłopy,
Co przeżyły lat półkopie,
A daleko im do kopy?
Czy Ty wiesz, kto życiem włada?
Czy Ty wszystkie znasz tajniki
Zycia, co się z krzyżów składa
I dzieli się na krzyżyki?
Pierwszy życia lat dziesiątek,
Wiek dziecięcy najszczęśliwszy
Rozpoczyna pieśni wątek...
Ale bliżej się wpatrzywszy,
Kładąc wątek na dwie szale,
I ten wiek ma swoje „ale“:
Obok pląsów i zabawki,
Gier niewinnych z kolegami,
Ileż razy szkolne ławki
Rzewnemi się zwilżą łzami
Skoro „dwója“ nad ramieniem...
Młode lica jak w ukropie
Goreją wstydu płomieniem —
To krzyż pierwszy stary chłopie!
Drugi krzyżyk, wiek młodzieńczy,
Wiek to marzeń, ideałów,
Pełen burz, uniesień, szałów,
Skroń widziadeł laurem wieńczy.
Młodzian zdala od bogdanki
Wzdycha, łzami oczy myje,
Lub skradając się pod ganki
Serenady nocne wyje....
Potem w listach groźby pisze:

„Zastrzelę się lub utopię“
Lecz żyje, choć ledwo dysze...
To krzyż drugi stary chłopie!
Trzeci krzyżyk, to prawdziwa
Burzącego kufa piwa...
Wiek najbardziej niebezpieczny,
Niczem szczęścia nie utrwala,
W piersiach gore ogień wieczny,
Który często pierś przepala...
Ostrożności więc młodziku,
Bo na każdym kroku sidła;
Najłatwiej Ci w tym krzyżyku
Stara baba zwiąże skrzydła,
Bo zwykle stare kobiety,
Malowanych, sztucznych liców,
Polują na młodych „fryców“
Nierozważnych tak niestety!
Kto się w takie sidła chwyci,
Wnet roskoszą się przesyci,
Rok za rokiem w troskach goni,
Fura dzieci go otoczy,
Mąż od żony własnej stroni,
Łzy wylewa na uboczy,
Albo w knajpie wódkę żłopie...
To krzyż trzeci stary chłopie!
Czwarty krzyżyk, proszę siadać!
Wiek rozumu i rozwagi;
Teraz można już pogadać
Bez przesady i bez blagi.
Teraz można w życia drodze
Stawiać kroki pewnie, śmiało,
Marzeniom rozpuścić wodze,
Bo już piwo wyszumiało...
Rozum nigdy nie zawiedzie
Gdy się własne ma przykłady,
Serce z mózgiem nie zna zwady,
To najdalej człek zajedzie.
Starym chłopem sam się mienisz,
Lecz niewczesne Twe wywody,
Ręczę, że gdy się ożenisz,
Powiesz w dziesięć lat, żeś młody.
Bluźnisz, żeś życiem znużony;
To nieprawda — to androny!
Czy i temu nie dasz wiary,
Że choć stary, jeszcześ jary?
Stare nerwy jak ze stali,
„W starym piecu dyabeł pali!“
Cóż mówić o Twoim wieku,
Gdy istnieją jare starce,
To ty możesz dziś człowieku

Z młodzikami pójść na harce!
Baśnie bracie! szkoda mowy:
Jesteś zrzęda nałogowy!
Ku schyłkowi krzyżyk czwarty,
Czas najlepszy do żeniaczki,
Bo w tym wieku ślub zawarty
Słodszy ponad wsze przysmaczki,
Ciężar luby bark nie trudzi,
Słodki jego smak nie znudzi. —
Wtedy powiesz głosem śmiałym:
Że najmilszy w życiu całem
Czy w salonie, czyli w szopie,
Czwarty krzyżyk stary chłopie!

Krzyżyk piąty, gdy Bóg szczęści,
Całkiem równa się czwartemu,
Lecz szczęścia nie da każdemu,
Więc go dzielę na trzy części.
Najwięcej godzien litości,
To kawaler, truteń stary,
Nieprzydatny dla ludzkości,
Nie mający czci ni wiary;
Sam znudzony, drugich nudzi,
Nienawidząc świat i ludzi. —
Drugi, żonkoś od młodziana,
Z czasów trzeciego krzyżyka,
Co w karty grywa do rana,
Własnego domu unika,
Bo ma bębnów tuzin cały,
Żona kołki na łbie struga,
W piątym krzyżu posiwiały,
To podziału jest część druga.
Lecz nie warto o nich gadać,
Bo to obaj stare durnie!
Ci do śmierci będą biadać
I radziby żyć powtórnie,
Inne szaty przywdziać na się,
Lecz niestety, już po czasie!
Trzeci okaz uzupełni
Młody żonkoś, żona młoda,
W kwiecie wieku, w życia pełni,
Wybujała jak jagoda.
U wrót szczęścia połączeni
Silnym węzłem, idą społem,
Czcią należną otoczeni,
Każdy dla nich bije czołem.
Ci nie wiedzą co to znaczy
Na wojennej stawać stopie...
Rozum szczęście ich tłómaczy..
To krzyż piąty, stary chłopie!

Szósty, siódmy krzyżyk bieży,

Oni w szczęściu żyją dalej
Jakby wczoraj się pobrali,
Slubny wianek jakby świeży!
Piękne dzieci rosną w lata,
Oni o ich szczęściu radzą,
I za nic go nie oddadzą,
Szczęśliwi mama i tata!
Osmy krzyżyk i dziewiąty,
A niekiedy też dziesiąty,
Zycie ciche i spokojne,
W błogiem szczęściu wypoczynek,
Dawne troski, prace znojne,
Idą kędyś w zapominek.
Tylko z dumą i wyniośle
Z miłym wdziękiem na swej twarzy
Oglądają dzisiaj starzy
Swego rodu latorośle. —
Babcia małe wnuczę bawi,
Dziadzio, dawnych dziejów świadek;
Cuda starszym wnukom prawi;
Szczęśliwi babcia i dziadek!
A choć wiek im oczy gasi,
Włos pobielał jak konopie,
Szczery uśmiech lica krasi....
To kres krzyżów stary chłopie!

. . . .

Gdy takiego kresu pragniesz,
A do moich rad się nagniesz,
I co rychlej się ożenisz,
Ręczę, że swe zdanie zmienisz!

J. i P. S.

Leges sumptuariae

czyli uniwersał poborowy na zbytki, utraty i niepotrzebne wystawy.

Pod takim tytułem wydanem zostało w r. 1649 nadzwyczaj ciekawe dzieło, zawierające spis wszystkich podatków, jakie wówczas na stroje i zbytkowne przedmioty nakładano.

„A tak tym zbytkom zabięgając — czytamy w pomienionem dziele, — które niejednemu ojczystego majątku naruszyły, bo utratnik nie może się obaczyć, kiedy kilku kmiotków albo wiosek utraci, aż kiedy już ich niema skąd rośnie conscientia dziwna w głowie, bo troski zawsze pełen, fantazya

rozdwojona, postawa płocha, twarz kwaśna, a ono dłużnicy i rzemieślnicy nachodzą, naglądając.“

Takiemi słowy określa autor najdokładniej, że pobory a raczej kary na zbytki w stroju i urządzeniu domu nałożone, mają na celu poprawę stosunków tak moralnych jak ekonomicznych, że zadaniem ich niezacierać różnicy między szlachtą, mieszczaninem i chłopem i że głównym ich powodem była troska o to, aby nauczyć się przestawać na tem, „co własna rola rodzi i własny przemysł płodzi.“

A więc od perfum sprowadzanych, od wszelkich ziół pachnących płacić się miało po 3 złote poboru, jeśli dla powonienia tylko były przeznaczone, a po 1 zł., jeśli nalewki miały być z nich sporządzone—„jałowiec bowiem starczy za przyprawę, a dębnik od powietrza ochroni.“

Od głowy cukru groszy 12, od tortów i ciast gr. 11, od stołu obrusami nakrytego groszy 10; — od pasztetu złr. 2, „bo równie dobra pieczeń z ogórkami lub cebulą“, — od parmezanu gr. 12, „bo większa gomułka za grosz, niż parmezanu za 12“.

Od opon z jedwabiu zł. 100,—od wezgłowków aksamitnych, hatłasowych, złotogłowowych z kutasami zł. 12,—od kolebki szkarłatowej kołdrą krytej zł. 10, — od karety wybitej złr. 20, — od rzędu wspaniałego zł. 1, od broni srebrem kutej złr. 12,—od srebrnego zegarka zł. 9,— od każdej szaty białogłowskiej, za którą się ogon wlecze zł. 4, -- od płaszczyka futrem podszytego zł. 4,—ale od takiego, u którego przodki sobolowe a pod spodem nic, zł. 6 „gdyż lepiej barana pod całe kupić dla ciepła, niż wyłogami tylko świat grzać, a grzbiet ziębić.“—Od dyndela u ucha 1 taler, od piórka za biretkiem zł. 1,—„od trefienia się by sowa,“ zł. 1.—tacy co się kudlą z francuska zł. 9, — od pasa srebrnego tyle ile zaważy, — od pierścienia co nim na panny kiwa zł. 1,—od przyprawionych włosów gr. 20, od kraszonych brwi gr. 14,—od umizgania się gr. 24,—od patynek haftowanych gr. 16,—od każdego drogiego kamienia zł. 6,—od pończoch czerwonych gr. 24, — od białych 15, — od kobierca przy łożu na ziemi zł. 4, „gdyż dobra i rogoża, a tańsza.“

Która mężem rządzi, zapłaci zł. 20, „bo biada temu domowi gdzie krowa dobodzie wołowi“—a „wszystkie matki, które starodawny a w piśmie św. zalecony zwyczaj pracy przy kądzieli z domu swego wygnały, a strojów zamorskich się jęły, które każą holenderskie forboty i korony, płótna szwabskie i rąbki kolońskie umyślnie wozić, muszą od każdej córki płacić co miesiąc zł. 12.“—Mężczyzna, który miłostkami się bawi dawać ma zł. 6,—który tańcuje a nie umie gr. 10, — kto w domu instrument chowa zł. 6, — kto uprawia myśliwstwo płaci złr. 20 „bo lepiej tem kilkanaście wieprzów uchować, niż sobie grzbiet, niepewną zwierzynę goniąc, ocierać.“ Kto łańcuch złoty nosi, albo w jedwabnych szatach chodzi zł. 40, — ktoby nie mając folwarków na troje z korzeniem jadał, od każdego nad jedno danie płaci zł. 1. A iżby się pychy i utrat umniejszyło, nakazuje się kupcom pod winą 100 talarów sprzedawać aksamitu łokieć po 20 talarów, złotogłowiu po 100, teletu po 50 talarów, a skórkę safianu po 10 czerwonych zł.

„Item: mądrego bez dobrych uczynków, starego nienabożnego, młodego nieposłusznego, bogatego niejałmużnika, białogłowę nieuczciwą, młodzieńca nieprzykładnego, ludu bez prawa, pospólstwa bez karności — nie ścierpieć, a poborami od nich skarb Rzeczypospolitej dla dobra pospolitego zasilić.“

Ciocia.

Przysłowie mówi, że matką nauki
Jest doświadczenie. — Ja w biedzie wyrosłem,
A choć za młodu często brałem buki,
Niewiele wiedzy z nauki odniosłem.
Skończyłem szkoły zaledwo normalne,
Bo Bóg rodziców wcześnie wziął ze świata!
Odtąd się życie zaczęło fatalne,
Gdyż oprócz wuja, nie miałem ni brata. —
Wuj, stary tetryk, był mi opiekunem,
A chociażem się nad książkami pocił,
O lada głupstwo wybuchał piorunem
I wciąż mię grzmocił.
Już mi za wiele było tej opieki,
Więc się wujaszka dobrodziejstw wyrzekłem
I gród rodzinny żegnając na wieki,
Z domu uciekłem.
Po ojcu miałem złotych kilkanaście
W puszce i z niemi jadę do stolicy.
A choć liczyłem ledwo lat czternaście,
Niezmierny pociąg czułem do spodnicy...
Trzy dni błądziłem po nieznanem mieście
Prosząc o miejsce, lecz nikt nad sierotą
Nie miał litości; aż po trudach wreszcie
W handlu korzennym wzięto mię z ochotą.
Była potrzeba, więc pryncypałowa
Wdowa po kupcu, mą prośbą ujęta,
Wnet uwierzyła w moje szczere słowa,
Za com jej setnie scałował rączęta
I podziękował z miną uroczystą. —
Pani nadzwyczaj kochała kanarki:
Jam do kanarków był specyalistą,
Więc mnie lubiła, dawała podarki,
Miałem, com zechciał; — nie znajdę wyrazu
Na wdzięczność niebu, żem się tam umieścił;
By tego nie czuć, trzebaby być z głazu,
Więc ja z wdzięczności kanarki jej pieścił.
Do syta mógłbym szczęściem się upoić,
Mieć względy pani i jadać przysmaczki,
Gdybym nie zaczął koperczaków stroić
Do naszej praczki....
Lecz że się subjekt kochał w niej szalenie,
Więc ja się tylko skradałem po cichu,
Bo też to było milutkie stworzenie
I warte grzechu.
Nie długo jednak moja miłość trwała:
Bo raz mnie subjekt na umizgach łapie

I złość tak straszna naraz w nim zawrzała,
Ze wziął mię za łeb i nabił po papie.
Nie miałem więcej w tym domu co robić,
Więc dałem nura. — Teraz cała sztuka,
Jak do czyjego serca znów się dobić?
Nie wszędzie temu otworzą co puka!
Wszak nie każdego ma prośba połechce
Jak moją wdowę. — Chłopca nieznanego
I bez opieki nikt przyjąć nie zechce,
Więc trzeba znowu myśleć coś nowego....
Tydzień napróżno szukałem przytułku.
Nikt mnie nie przyjął, bo nikt nie dowierzał;
Szukałem szczęścia w najmniejszym zaułku,
I jużem wracać do wuja zamierzał,
Wtem myśl szczęśliwa przyszła mi do głowy,
Godna rzec można najlepszego franta:
Pewien cukiernik w ulicy miodowej
Zapotrzebował właśnie praktykanta.
U cukiernika, — myślę — słodkie będzie życie,
Będzie dostatkiem najlepszych łakoci!
Więc do swej praczki zakradam się skrycie
Z prośbą, by na się wzięła rolę cioci...
Praczce ta rola przypadła do smaku,
Poszliśmy razem. — Cukiernik był młody,
Napił się z moją ciotunią koniaku
I w okamgnieniu przyszło do ugody....

. . . .

Lat temu dziesięć. — Honorem zaręczam,
Żem kontent z losu: niemam wprawdzie kroci,
Lecz mam dom własny, a wszystko zawdzięczam
Rzekomej cioci!

MOROWA DZIEWICA.

Ostatni rok ubiegłego i pierwsze dwa lata bieżącego stulecia przyniosły Europie, a nawet monarchii austryacko-węgierskiej z dalekiego zapewne wschodu zarazę, która od dawna pod nazwą: moru, powietrza lub dżumy wszystkim Słowianom była znaną, niejednokrotnie bowiem dziesiątkowała ludność wsi, miast i miasteczek.

Sławny pisarz polski XVI w., Kazimierz Władysław Wójcicki, zamieścił w zbiorze podań swoich kilka do takiego pomoru odnoszących się legend, które poniżej podajemy:

Oto na Rusi wyobrażają sobie morowe powietrze (tj. każdą zarazę: cholerę, dżumę itp.) w postaci ogromnej niewiasty, która gdy spotka czło-

wieka, każe się brać na barki i nosić od sioła do sioła, z obietnicą, której zawsze dotrzymuje, — że ani jemu, ani rodzinie jego nic się nie stanie. Samoluby biorą więc taką wiedźmę na plecy i sami niosą śmierć do swych sadyb, ale mędrsi i poświęcający się dla bliźnich odmawiają jej tej przysługi, a wtedy choć sami z całą rodziną giną, ratują przecie od zarazy wioski całe.

Jako lekarstwo pomocne przeciw morowi, uważają na Rusi trzy gatunki ziół: toję (wilczy jad = aconitum) odolan i bydrycz.

Tak samo wyobrażają sobie morową dziewicę wszystkie ludy słowiańskie, z tą jedynie różnicą, że w stosunku do swego rozwoju umysłowego, rozmaite z przybyciem takiej dziewicy łączą opowiadania.

W Polsce np. kursuje podanie, że domy prawych katolików mór przeważnie pomija, albowiem niewiasta taka przed wejściem do mieszkania pyta: „czy śpicie?“ Gdy z powodu bojaźni odpowiedzą: „śpimy“ ona rękę wysoko ponad dom wyciąga i mówi: „to śpijcież na wieki“; — ale gdzie wiara serca ludzi ożywia, tam na zapytanie: „czy śpicie?“ — odpowiadają: „nie śpimy, tylko Boga chwalimy“—wówczas niewiastę ową dreszcz trwogi przechodzi i czemprędzej dom taki omija.

Podobne wyobrażenia istnieją także na Litwie, a opowiedział nam je ustami Wajdeloty w *„Konradzie Wallenrodzie“* król wieszczów polskich Adam Mickiewicz:

„Kiedy zaraza Litwę ma uderzyć,
Jej przyjście wieszcza odgadnie źrenica:
Bo jeśli słuszna wajdelotom wierzyć,
Nieraz na pustych cmentarzach i błoniach
Staje widomie morowa dziewica,
W bieliźnie, z wiankiem ognistym na skroniach,
Czołem przenosi białowiezkie drzewa,
A w ręku chustką skrwawioną powiewa.
   Strażnicy zamków oczy pod hełm kryją,
A psy wieśniaków, zarywszy pysk w ziemi,
Kopią, śmierć wietrzą i okropnie wyją.
   Dziewica stąpa kroki złowieszczemi
Na sioła, zamki i bogate miasta:
A ile razy krwawą chustką skinie,
Tyle pałaców zmienia się w pustynie;
Gdzie nogą stąpi, świeży grób wyrasta.“

Jak u Rusinów tak i w Polsce i na Litwie przypisują pewnym ziołom moc ochrony przed zarazą, najpewniejszym atoli środkiem ma być według podania modlitwa do patronki Sycylii, św. Rozalii, której część relikwij złożona jest w kościele św. Barbary w Krakowie. Dawniejszym jeszcze od wiary w wstawiennictwo tej patronki był zabobon, zwany „topieniem śmierci“, a polegający na topieniu bałwana ze słomy, wyobrażającego śmierć.

O tym obrzędzie w Polsce wspomina Długosz i Miechowita; M. Stryjkowski widział go za swoich czasów w Wielkopolsce i na Szląsku, a Bielski poświęca mu w swych kronikach dłuższą wzmiankę, przytaczając, że działo się to zwykle w niedzielę środopostną, czyli czarną, jako śmierci poświęconą, lud stroił bałwana z konopi lub słomy, a wlokąc go nad wodę zrywał zeń odzienie i śpiewał:

„Śmierć się wije po płotu,
Szukający kłopotu i t. d.“

Potem co najprędzej do domu bieżeli, a gdy który w drodze upadł, niechybną mu w tym roku śmierć wróżono.

U Słowian wendyjskich, Rusinów podlaskich, jakoteż w dawnych województwach: lubelskiem i krakowskiem do dziś przechował się ten zwyczaj i co roku jeszcze wody Wisły, Bugu i Narwi pochłaniają takie słomiane bałwany na pamiątkę obrzędu, który starożytnych Słowian przed klęską morowej dziewicy miał ochraniać.

Ze wszystkich wyż przytoczonych legend, jakkolwiek ze względów etnograficznych bardzo cennych, najlepiej do obecnych czasów, pojęć i wymagań da się dostosować podanie krążące wśród Serbów, którzy swoję morową dziewicę, nazywaną „*Kuga*“ tylko tam widzieli wchodzącą, gdzie brud i niechlujstwo panowało w chacie,— „gdzie odzież niechędoga, gdzie statek domowy czystością nie świeci, gdzie gospodyni plucha, albo mąż pijanica, tam najchętniej zagląda morowa dziewica.“

Najlepszy dowód w tem ostatniem wierzeniu, że już wówczas wyrabiało się u ludów głębiej myślących przekonanie, iż tylko czystość najlepszem przed wszelką zarazą jest zabezpieczeniem.

Co małżeństwo z dziewcząt robi?

Była śliczna, świeża, hoża, istne cudo nie dziewczyna; rumieniutka, niby zorza — tu bławatki, tu kalina. Włosy miała jak okrycie — na dwa łokcie każda kosa; rączka tycia — nóżki tycie, a tu w pasie... istna osa. Gdy się śmiała, to się zdało, że słowiki się ozwały, bo się na niej wszystko śmiało, śmiać się musiał z nią świat cały! A gdy ząbki pokazała — ot, tak.. perły do nizania! Płeć, jak lilia... Jak się zwała? jakżeby też, jak nie Mania!... Więc wzdychali za tą Manią i chodzili jak maniaki, aby tylko patrzeć na nią. Wierszy miała album... taki! Co tam wiersze!... to nic przecie, to już samo się rozumie,—każda panna w całym świecie musi wiersze mieć w albumie. Wiersze, kwiatki w danej chwili, zwyczaj pannom składać każe — ale za nią się włóczyli fotografy i malarze!... Gdy na wieczór szła, bywało — cały świat się przy niej kręci, ma przy sobie młodzież całą—i studenci, nie studenci: młodzi, starzy, łysi, siwi, ślepi nawet się kochali. Nawet ślepi!... was to dziwi? Widać, żeście jej nie znali!... Była wiotka, była śliczna, była słodka, eteryczna!... Co za główka, co za szyjka! Smukła, cienka, jak lilijka, co rozkwita w letniem słońcu — idealna, poetyczna, jednem słowem śliczna! śliczna! No i zamąż wyszła w końcu!... Wyszła!... chodzi w jarzmie złotem!... Na to każda się sposobi, lecz nie każda myśli o tem, co małżeństwo z dziewcząt robi! Była wiotka, niby płonka, istne ptaszę, istny kwiątek, niby jasny promyk słonka, a przejrzysta,

jak opłatek.— Dziś, co za metamorfoza! eteryczność się rozwiała, a z poezyi sama proza... W dynię wzrosła lilia biała!... Przez ten czasu przeciąg krótki, poznać jej nie można więcej — na tej szyjce jej dziewczęcej już narosły trzy podbródki... Siedzi na wsi zakopana: kury sadzi, masło waży i z pachciarzem się co rana o kwaterkę mleka swarzy. Tak utyła, no i zbrzydła, że bez śladu znikł wdzięk cały; sery, masło i powidła — to jej dzisiaj ideały!... Chodzi brzęcząc pękiem kluczy, ona, co marzeniem była — teraz na wsi gęsi tuczy i na targi je posyła. Między kuchnią a oborą kręci się wciąż po podwórku—ha! cóż chcecie! ma siedmioro!... a najstarszy już w mundurku! Cały tuzin będzie może... Biedna Mania!... co za zmiana! Z gołąbeczka, żal się Boże — dziś kokoszka skłopotana. Pracy, zajęć ma bez miary, czas jej czoło w zmarszczki żłobi... Nie, doprawdy, nie do wiary, co małżeństwo z dziewcząt robi!...

Jak kto umie, tak Pana Boga chwali.

W miasteczku M. żył biedny kuglarz, imieniem Barnaba, który chodząc od miasteczka do miasteczka pokazywał różne sztuki siły i zręczności.

W dni jarmarczne rozkładał na placu publicznym stary zużyty dywan i przyciągnąwszy dzieci i włóczęgów żartobliwemi przypowieściami, przybierał nienaturalne pozy, stawiając cynowy talerz na końcu nosa. Tłum patrzał na niego z początku obojętnie.

Ale gdy chodząc na rękach głową na dół, podrzucał i łapał w powietrzu nogami sześć kul metalowych, świecących w słońcu, albo gdy wygiąwszy się w tył, tak, że karkiem dotykał pięt, nadając swemu ciału kształt zupełnego koła, robił różne zdumiewające sztuki dwunastu wyostrzonymi, błyszczącymi nożami, wtedy szmer podziwienia podnosił się wśród zgromadzonych, a sztuki monety, jak drobny deszcz, padały na spłowiały dywan.

Jednakże jak większej części tych, którzy żyją ze swoich talentów, Barnabie czasem ciężkie było to życie.

Zarabiając na chleb w pocie czoła, dźwigał więcej jak swoją własną cząstkę utrapień i nędzy, jakąśmy wszyscy odziedziczyli po ojcu naszym Adamie. Dlatego nie mógł nawet tyle pracować, ile był pragnął. Aby pokazać swoje piękne zdolności, jak drzewo, wydające kwiat i owoce, potrzebował ciepła słonecznego i dziennego blasku. W zimie był jak to drzewo ogołocone z liści, niemal umarłe. Ziemia zamarznięta twardą była dla biednego kuglarza i jak konik polny cierpiał z głodu i zimna wśród zimowej pory. Ale że miał serce proste, nędzę swoją znosił cierpliwie.

Nigdy nie rozmyślał o pochodzeniu bogactwa, albo o nierównościach położenia ludzkiego. Wierzył głęboko, że jeżeli ten świat jest niedobry, to ten drugi musi być dobrym i ta nadzieja podtrzymywała go.

Pewnego wieczora, gdy po całodziennym deszczu szedł smutny i zgarbiony, niosąc pod pachą swoje metalowe kule i błyszczące noże, zawinięte w zużyty

dywan i oglądając się za jaką ustronną stodołą, w której bez kolacyi mógłby się do snu ułożyć, spostrzegł na drodze zakonnika, idącego w tę stronę. Pozdrowił go uprzejmie i zaczął z nim rozmawiać.

— Człowieku,— zapytał zakonnik — dlaczego jesteś ubrany tak cały zielono? Czy przypadkiem nie masz grać roli waryata w jakiem przedstawieniu?

— Wcale nie, mój ojcze — odpowiada Barnaba. — Tak jak mnie tu widzicie, nazywam się Barnaba i jestem kuglarzem z zawodu. Byłby to najpiękniejszy zawód na świecie, gdyby dawał codziennie choć skromne pożywienie!

— Mój przyjacielu Barnabo — odpowiedział zakonnik — uważaj na swoje słowa. Niema nic piękniejszego na świecie, jak zawód duchownego. Chwali się sławę Boga, Panny Najświętszej i wszystkich Świętych, a całe życie zakonne to jedna nieprzerwana pieśń na cześć Najwyższego!

Barnaba odpowiedział:

— Mój ojcze, przyznaję, że mówiłem jak niedoświadczony. Wasz stan duchowny nie może się porównać z moim, a jednak chciałbym tak jak wy, mój ojcze, śpiewać codzień chwałę boską, zwłaszcza chwałę Panny Przenajświętszej, której specyalnie ślubowałem i chętnie wyrzekłbym się sztuki, z której jestem znany we więcej jak sześciuset wsiach i miasteczkach, aby poświęcić się życiu klasztornemu.

Zakonnik wzruszony prostotą kuglarza, odpowiedział:

— Przyjacielu Barnabo, chodź ze mną, a ułatwię ci wstąpienie do klasztoru, którego jestem przełożonym.

Wkrótce Barnaba został zakonnikiem. W klasztorze, do którego został przyjęty, zakonnicy święcili chwałę Najśw. Panny, i każdy poświęcał na ten cel swoją wiedzę i wszystkie zdolności jakiemi był obdarzony.

Ojciec przełożony pisał książki, brat Maurycy kopiował je umiejętną ręką, brat Aleksander malował delikatne miniatury, a brat Marek, prawdopodobnie jeden z najczulszych synów Maryi, bez przestanku kuł w kamieniu Jej obraz, tak, że brodę, brwi i rzęsy miał ciągle zasypane pyłem, a oczy zapuchnięte i ropiące; ale był pełen siły i radości, choć w tak późnym wieku, bo widocznie Królowa nieba otaczała opieką swoją starość kochającego dziecka.

Byli też w klasztorze poeci, którzy po łacinie składali hymny na cześć Niepokalanej Maryi Dziewicy, a nawet jeden Pikardczyk opiewał cuda Najświętszej Panny w języku ludowym, rymami.

Widząc takie współubieganie się w opiewaniu chwały i takie rezultaty czynów, biedny Barnaba coraz bardziej ubolewał nad swoją nieumiejętnością i prostactwem.

— Niestety, — wzdychał, chodząc samotnie po małym słonecznym ogrodzie klasztornym, — jestem bardzo nieszczęśliwy, nie mogąc jak moi bracia, godnie uczcić Najświętszej Matki, której ofiarowałem całą miłość mego serca. Jestem człowiekiem prostym, nie posiadam żadnego talentu na okazanie gorliwości mojej; ani budujących kazań, ani ksiąg, ani sztuki malarstwa, ani rzeźby, ani wierszy. — Nie mam nic, niestety!

Martwiąc się tak, popadał w smutek. Jednego wieczora, kiedy zakonnicy zebrani na odpoczynek rozmawiali między sobą, usłyszał opowiadaną historyę o zakonniku, który nie umiał nic, jak tylko odmawiać Zdrowaś Marya. Zakonnik ten był lekceważony z powodu swej nieświadomości —

ale po śmierci z ust wykwitło mu pięć róż, niejako symbol pięciu liter, z jakich się składa imię Marya — i jego świątobliwość w ten sposób dopiero się objawiła.

Słuchając tego opowiadania, Barnaba zamyślił się głęboko, a po nieprzespanej nocy wstał rozpromieniony i pobiegł do kaplicy, gdzie pozostał sam przeszło godzinę. Po południu poszedł tam znowu.

I od tej chwili codzień chodził do kaplicy, w godzinach, kiedy była pustą i spędzał tam największą część czasu, podczas gdy inni zakonnicy oddawali się swoim sztukom wyzwolonym. Od tego czasu nie był już nigdy smutny i nie narzekał.

Szczególne to zachowanie się Barnaby podnieciło ciekawość innych. Zadawano sobie pytanie w Zgromadzeniu, dlaczego brat Barnaba tak dużo czasu spędza w kaplicy. Przełożony, którego obowiązkiem jest czuwać i niczego nie pomijać w postępowaniu zakonników, zaczął go obserwować podczas tych wycieczek. Jednego dnia, kiedy Barnaba był zamknięty jak zwykle, ojciec przeor w towarzystwie dwóch starszych braciszków przyszedł przez niedomkniętą szczelinę w drzwiach bocznych śledzić, co się tam działo wewnątrz.

I oto ujrzeli Barnabę, jak przed ołtarzem Najświętszej Panny stojąc głową na dół, podrzucał nogami sześć metalowych kul i dwanaście noży, i choć z wysiłkiem dla wieku wyprawiał najtrudniejsze sztuki, które ongi zyskiwały mu największy poklask. Nie rozumiejąc, że człowiek ten w prostocie ducha, talenta swoje i umiejętności oddawał na cześć i chwałę Najświętszej Panny, — dwaj starsi braciszkowie zakrzyknęli, że to bluźnierstwo.

Przeor wiedział, że Barnaba miał duszę niewinną; lecz myślał w pierwszej chwili, że mu się pomieszało w głowie. Wszyscy trzej gotowali się właśnie, aby go wyprowadzić z kaplicy, gdy wtem spostrzegli Najświętszą Pannę schodzącą wolno po stopniach ołtarza, aby krajem swojego błękitnego płaszcza otrzeć pot spływający z czoła kuglarza-prostaka.

Wówczas przeor, pochyliwszy twarz aż do płyty posadzki, wyrzekł: „Błogosławieni ubodzy w duchu, albowiem ich jest królestwo niebieskie“.

Anatole France

Szewskie święto.

Świat się dziwi, dlaczego dnie poniedziałkowe
Szewcy święcą, nie robiąc w dniu tym ni godziny?
Bo świat nie wie, że sławne „Blaumontagi“ owe
Mają przyczyny:
Swięty Jacek (któż o Nim nie słyszał z rodaków!)
Gdy przed wiekami z Rzymu powracał na Kraków,
Tedy wszyscy krakowscy sławetni mieszczanie,
O dwie mile za miasto wyszli na spotkanie.

Każdy cech rzemieślniczy pod chorągwi znakiem
Ruszył w świątecznych strojach, wspaniałym orszakiem.
A był to dzień niedzielny i ze słońca wschodem
Swięty Jacek pojawić miał się przed narodem,
By przyjąć hołd należny; tymczasem z nienacka
Jakaś przygoda zaszła czcigodnego Jacka.
Słońce wstało, świt minął, minęło południe,
O Jacku ani słychu, jakby wpadł we studnię.
Już dzwon nieszporny przebrzmiał, słońce się zniżyło,
A Jacka jeszcze niema, jak rano nie było.
Zniecierpliwione cechy tak długiem czekaniem,
Wróciły do Krakowa przed słońca skonaniem.
Li tylko jedni szewcy, czy z większej miłości
Ku świętemu Jackowi, czy też cierpliwości
Mając więcej, do karczmy przydrożnej wstąpili
I pili.
Ach! każdy, kto raz w życiu zaglądnął do dzbana,
Wie, jak przy nim nietrudno doczekać się rana,
Więc nie zgorszy się wielce, że szewcy wytrwali,
Do poniedziałkowego rana dotrzymali.
I właśnie kiedy pili w największym ferworze,
„Hej! święty Jacek jedzie!“ ktoś krzyknął na dworze,
Poczem szewcy procesyą ruszyli gromadnie,
A w pobożnym nastroju stanąwszy przykładnie
Wykrzyknęli: „Niech żyje“! i przed świętym Jackiem
W uniesieniu na twarze popadali plackiem,
Aż Swiętemu z wzruszenia łza się jęła kręcić
I odtąd poniedziałki kazał szewcom święcić.

Sł. Pisz

Dlaczego pies drze się z kotem, a kot gryzie myszy?

(Z bajek Sabały).

Razu jednego rozesłał Pan Jezus rozkaz, żeby się wszyscy święci zeszli do gromady, celem uchwalenia, w jakiby sposób dać człowiekowi rozum, którego jeszcze wówczas nie posiadał więcej aniżeli zwierzę.

Co uchwalono napisali Aniołowie, a Pan Jezus przyłożył na to pieczątkę i zawoławszy psa, któremu nadał rączość i zmyślność, kazał mu pismo to roznieść między ludzi.

Pies ruszył w drogę i już miał pismo oddać człowiekowi, gdy nagle dyabeł, który zawsze czycha na sposobność szkodzenia ludziom, piękną kotkę wysłał mu na drogę. Zapatrzywszy się na nią, upodobał ją sobie pies tak dalece, że zapomniawszy o swym obowiązku, pismo z pyska wy-

puścił i kotkę całować zaczął. Tymczasem zazdrosny kocur wypadł z ukrycia i porwawszy pismo, schował je pod progiem sąsiedniej chaty. Niestety, zanim pismo to dostało się do rąk człowieka, wilgoć zatarła zupełnie litery, a myszy pogryzły papier tak, że ledwie malutkie z niego pozostały szczątеczki.

Pan Jezus patrzył na to wszystko, ale nic nie mówił, aż gdy pies wrócił do nieba, tak mu powiedział:

„A iżeś nie oddał pisma, z którego mogli się ludzie dowiedzieć, jak nabyć rozumu, przeto jako poszkodowany, każdy człowiek na ciebie kamieniem ciskać będzie; — kotka, za to, że przeszkodziła ci w spełnieniu twego obowiązku, nienawistną ci się stanie i pluć na ciebie będzie, tak, iż wieczna między wami trwać będzie nieprzyjaźń, — a myszy za to, iż pożarły pismo schowane przez kota, przez kota pożerane będą, a tępione przez ludzi, których przepisu na nabycie rozumu pozbawiły“.

Jak Pan Jezus przykazał, tak się stało i oto dlaczego utarło się przysłowie: „Żre się jak pies z kotem“.

Kto i kiedy się smuci?

Smutno jest rolnikowi, gdy w żniwa deszcz pada,
Smutnym bywa gaduła, gdy się nie wygada;
Smuci się stróż, gdy „szpera“ nie poczuje w łapie,
Jak autor „arcydzieła“ po doznanej „klapie“.
Smutnym jest węglarz w odwilż—„sodówka“ na mrozie,
Pies, gdy nosi kaganiec, cielę na powrozie.
Smutnym bywa lokator, gdy „pierwszy“ za pasem,
Handlarz drzewa strapiony „ochroną“ nad lasem;
Wydawca, gdy odbiorców „prospekt“ nie przysporzy,
Kupiec, jeśli konkurent sklep obok otworzy;
Smutnym uczeń, gdy do szkół po wakacyach jedzie,
Pieczeniarz, gdy się zawiódł na cudzym obiedzie.
Smutnym cyklista w styczniu, a łyżwiarz w upały,
Panny, jeśli na balu mało tańcowały,
Lecz najsmutniejszą dola ojca stroskanego,
Gdy córki z wód wracają bez narzeczonego!

N. R.

Passyanse.

Gdy nadejdrie zima, a wraz z nią rozpocznie się szereg długich wieczorów, rozpościera swe panowanie nuda, która ogarnia szczególnie samotnych i staruszków. Jednym z najniewinniejszych, a miłych sposobów zabawiania się przez chwil parę wśród takich nudnych, długich wieczorów, jest układanie passyansów, w których każda karta z osobna ma pewne, z góry określone znaczenie.

Z 24 kart potrzebnych do tej zabawy, oznaczają:

As czerwienny — dom rodzinny, familię.
„ dzwonkowy—list, pismo urzędowe.
„ pikowy — poczęstunek.
„ treflowy — złą nowinę.

Król czerwienny — pan, żonaty.
„ dzwonkowy — młodzieniec, narzeczony, konkurent.
„ pikowy — wojskowy, wdowiec.
„ treflowy — urzędowa osoba.

Dama czerwienna — pani, mężatka.
„ dzwonkowa — panna, narzeczona, zakochana.
„ pikowa — wdowa, przyjaciółka.
„ treflowa — plotkarka, stara.

Walet czerwienny — młodzieniec uczciwy.
„ dzwonkowy — lekkomyślny.
„ pikowy — hultaj.
„ treflowy — stary kawaler.

Dziesiątka czerwienna — radość, spełnienie życzeń.
„ dzwonkowa — pieniądze.
„ pikowa — powodzenie w przedsiębiorstwie.
„ treflowa — straty.

Dziewiątka czerwienna — oznaka miłości.
„ dzwonkowa — pomyślna nowina.
„ pikowa — podróż.
„ treflowa — kłótnia, swary.

Jeżeli zejdą się obok siebie trzy karty tej samej wartości tj. 3 dziesiątki, 3 asy itp., to oznacza to wmieszanie w plotkę tej osoby, która najbliżej tych kart (pomyślana w królu, damie lub walecie) stoi; — asy i dziesiątki tej samej barwy obok siebie, znaczą ogromne szczęście, asy i dziewiątki wielkie nieprzyjemności, jeśli dzwonkowe w korespondencyi, gdy czerwienne w miłości, — pikowe w towarzystwie, — gdy treflowe, w podróży, przedsiębiorstwie.

Stosownie do wyż podanego, łączy się znaczenie pojedynczych słów w zdania i ku rozweseleniu siebie, lub towarzysza, wysnuwa się znaczenie całego passyansa, obierając naturalnie w myśli — już naprzód — pewne znajome osoby za królów, damy i walety.

HUMORYSTYKA.

Zupełnie co innego.

— Czy pan hrabia obejmie teraz fabrykę swego ś. p. teścia?

— Ja? I któż to słyszał, aby hrabia został przemysłowcem-kramarzem?

— A wszakże posag pańskiej żony z rąk przemysłowca pochodzi.

— Mylisz się pan; — przed ślubem nie tknąłem pieniędzy, po ślubie dopiero wręczyła mi je żona, a od „hrabiny“, t. j. równej mi stanowiskiem osoby mogę bez rumieńca wszystko przyjąć.

Bez posagu.

— Nie mogę ożenić się inaczej, jak z posagiem 10.000 złr., gdyż tyle co do centa wynoszą moje długi.

— W takim razie ożenisz się właściwie *bez* posagu.

Cichy wyrzut.

— Gdy siedzę przy fortepianie, zapominam o wszystkiem i o wszystkich.

— Wierzę, ale godziłoby się przecie pamiętać nieco o słuchaczach.

Gorliwość zawodowa.

Reporter do desperata, zakładającego sobie sznurek na szyję:

— „Panie! spiesz się pan, a damy pana jeszcze do dzisiejszego numeru!“

U lekarza.

Pacyentka: Ach, gdyby istniał jaki środek, zapewniający wieczną młodość!

Lekarz: Istnieje.

P. Jakiż? Na miłość Boską, doktorze, mów!

L. Oddaj się pani mojej opiece, a ręczę, że się pani nie zestarzeje.

Nasze sługi.

Pani przyjmując nową służącą: Przypuszczam, że nie zawiodę się na tobi e W przeciągu 10 tygodni miałam aż 4 sługi, to okropność!

Służąca. To jeszcze nic proszę pani: ja w ciągu 4 tygodni zmieniłam 10 razy służbę.

Ma słuszność.

— Wciąż niezadowolony, poco się żeniłeś? Czy ja za tobą latałam?

— Moja droga i łapka na myszy za myszami nie biega.

Gdy się poszczęści!

— Namyśliłem się i nie będę się już asekurował na życie; może trzeba będzie opłacać wkładkę przez jakie lat 20 — to niema najmniejszego wyrachowania.

Agent: Nie przeczę, wszystko się zdarza, ale jeśli się panu dobrodziejowi poszczęści, to możesz pan umrzeć zaraz w pierwszym roku ubezpieczenia.

Znawca kobiet.

— Dokąd pojedziecie państwo w sezonie kąpielowym?

— Mąż mój powiada, że bezwarunkowo udamy się do Zakopanego, ja jednak wolałabym Krynicę,

— A zatem do widzenia w Krynicy.

Prysznic XXgo stulecia.

On: Pani! dla ciebie gotów jestem poświęcić rodzinę, dobre imię, honor, majątek...

Ona: A skądże pan to wszystko weźmie?

Siedm przyczyn.

— Byłeś pan na wystawie paryskiej?

— Nie i to z siedmiu przyczyn.

— Jakież to przyczyny?

— Żona i sześcioro dzieci.

Bez słów.

Pradziad obecnego szacha perskiego był „poetą“ dość wątpliwego natchnienia, pragnąc atoli od czasu do czasu publikować swe utwory, trzymał na dworze prawdziwego poetę, który obowiązany był krytykować szczerze jego rymy, aby władcy na śmiech nie narażać.

Pewnego razu napisał szach jakiś wiersz i pyta poety o zdanie.

— Wasza królewska Mość — rzekł krytyk — cały ten utwór niema najmniejszej wartości.

Szach wpadł w gniew i rozkazał służbie zaprowadzić poetę do stajni, aby tam między osłami odpokutował za swą śmiałość.

Po jego odejściu atoli, pomyślał szach, że nieźle byłoby wiersz poprawić, co uczyniwszy znowu zawezwał poetę, a po przeczytaniu zapytał:

— No, a teraz jak ci się wiersz podoba?

Poeta milcząc skierował swe kroki ku drzwiom.

— Gdzie idziesz? — zapytał szach.

— Do stajni — odpowiedział poeta.

Szach zrozumiał niemą krytykę — uznał jej słuszność i podarłszy wiersze przywrócił poecie swe łaski.

Tylko za gotówkę.

Teść: Ja moji córki daję teraz 20.000 koron, a po moje śmierci drugie 20.000 koron.

Narzeczony: Przepraszam pana... ja nie miszle robić interes na raty, tylko za gotówkę.

Przewidujący.

— Czego płaczesz Józiu?

— Prosiłem tatusia, aby mi kupił flobert, a tatuś mi powiedział, żeby mi się nawet o tem nie śniło, bo mi sprawi lanie. Cóż ja zrobię teraz, jeżeli mi się flobert przyśni?

A przecież to tak łatwo.

— Pańscy bliźniacy tak są niezmiernie do siebie podobni, że choć ich codziennie widuję, nigdy ich rozpoznać nie mogę.

— A przecież to tak łatwo: jeden nazywa się Adolf, a drugi Władysław!

Pociecha.

Lekarz: Z przykrością muszę panu oznajmić, że pańską nogę trzeba będzie amputować.

Pacyent: Dzięki Bogu! A ja już się bałem, że mi panowie piwa pić zakażecie!

Aby uszy nie popękały.

— Dzień dobry! Podobno jest tu fortepian do strojenia.

— Fortepian jest, ale ja stroiciela nie wzywałam.

— O, ja wiem, — to panowie z sąsiedztwa złożyli się na mnie, bo już dalej klekotu pani znieść nie mogą.

Zioła w lecznictwie i wierzeniach ludu polskiego.

W *Tarnowianinie* z 1900 r. znajduje się krótki artykulik pod napisem: *„Zbierajcie zioła“*, w którym autor zwraca uwagę na niektóre rośliny w aptekach używane i zachęca do zbierania tychże przez dzieci wiejskie, które pasając bydło lub drób, mają wiele na to czasu i przyzwoity zarobek miećby mogły.

Artykulik ten naprowadził mię na myśl napisania rzeczy obszerniejszej o ziołach przez lud nasz w lecznictwie używanych, a więc niejako botaniczną medycynę ludową, podaję tu przeto szereg roślin, mających zastosowanie lecznicze dla ludzi i bydła, z podaniem okolic, gdzie i do czego jaka z nich używaną bywa, zwracając uwagę i na to, czy ta lub owa roślina była używaną w dawnej medycynie umiejętnej, bo to wartość poszczególnych roślin podnosi i praktycznie zastosowanem być może. Przy opracowaniu materyału nie pomijam też guseł i zabobonów czyli t. z. „wierzeń“, które nietylko do urozmaicenia, ale i do dokładności tegoż są konieczne.

Nie pochlebiam sobie, ażebym mimo skrzętnych poszukiwań materyał ten wyczerpał, dlatego upraszam uprzejmie tych wszystkich szan. czytelników, którzy się ludoznawstwem zajmują lub coś więcej w tym kierunku wiedzą, by zechcieli mię łaskawie poinformować celem uzupełnienia tego ciekawego materyału.

Ponieważ ilość roślin, w zakres tego materyału wchodzących, jest dość znaczna, podaję je dla łatwiejszego przeglądu w porządku alfabetycznym nazw polskich.

Babka większa (Plantago maior) bywa przez lud używaną pospolicie na rany, oparzenia i t. p.; tak samo liście babki lancetowatej (P. lanceolata). W krakowskiem używają święconej babki większej na rany, suche bole, stłuczenia i biegunkę. W Zakopanem zadają bydłu, gdy niem „piere“ (rzuca) babkę w. i średnią (P. maior i media, bo tych gatunków lud nie rozróżnia) z masłem albo ciastem. W wilię św. Jana ubierają także wczas rano dom babką, zwaną stąd „b. świętojańską“. Gdy uschnie na ścianie, gospodynie chowają takową i używają później na rany, rozmoczywszy wprzód w wodzie. — W dawniejszej medycynie umiejętnej *) używane były korzenie, ziele i nasiona jej; dwoje pierwszych w krwotokach, biegunkach i cierpieniach płucnych, a nasiona w chorobach ocznych i na różne obkłady i obmywania.

Babimur (Widłak — Lycopodium clavatum). Aby się kołtun nie zapuścił, należy głowę zmyć albo skropić odwarem babimuru (Krak.) — Dawniej i dziś jeszcze bywają używane nasiona (zarodniki) babimuru do posypywania miejsc wyprzałych u dzieci, a w aptekach do obsypywania pigułek.

Bagnięta (Bagno świnie — Ledum palustre L.) W Olszynach i Osieczanach robią pastuchy batog z bagniąt święconych i nim pędzą pierwszy raz bydło na pole, przyczem biorą kilka bagniąt do ręki wraz z palmą, trzymając je na dół, aby się bydło przez cały rok nie gziło.

Baranki Najśw. Panny (Krwiściąg — Sanguisorba officin.) — ziele używane na choroby zapalne w krakowskiem. Dawniej używany był korzeń w krwotokach, śluzotokach, czerwonkach i biegunkach, oraz w nosaciźnie koni; dziś jeszcze miejscami zadawany bywa w suchotach płuc świeży sok ziela.

Barwinek (Vinca minor L.) bywa używany jako lek domowy w gnilcu, biegunkach i krwotokach. W Krakowie osobliwie święcą go OO. Reformaci i dają ludziom do wina jako bardzo skuteczny na bole głowy, kołtuny i osłabienia. Zadają go także krowom po ocieleniu, aby dawały mleko gęste i żółte (Dzianisz). W Woli

---

*) Zamiast tego zwrotu dłuższego będę używał dalej jednego wyrazu „dawniej“.

batorskiej zadają krowom barwinek z czosnkiem, chlebem i święconą kredą, aby dawały wiele i dobrego mleka. Aby się kołtun zapuścił, należy głowę zmyć albo skropić barwinkiem. Dawniej używane było ziele barwinka jako czyszczące krew i lekko ściągające, w kołtunie, w gnilcu, w biegunkach i krwotokach, a nawet zachwalano je w suchotach płuc.

Bez czarny (Sambucus nigra). W Krakowskiem zakopują śmielsi kołtun po ucięciu pod urodzajnem drzewem lub w krzaku bzowym. Tamże wierzą, że kora bzowa na dół skrobana przeczyszczenie sprawia, a skrobana do góry wymioty wznieca. (Wspominają o tem także Siennik i Syreniusz). Kora zielona z bzu, ugotowana w ługu ma być skuteczną na krwawnice. Znana to bardzo roślina i szacowna jako lek od najdawniejszych czasów utrzymujący się ciągle w użyciu. Jej kwiaty i jagody zna każdy w domu, jako lek podręczny, wzbudzający mocne poty, a liście i korę wewnętrzną przepisywali niegdyś sami tylko lekarze. Z wyjątkiem kwiatów wszystkie części należą do ostro działających, aż do przeczyszczenia i wzbudzenia wymiotów; dlategoteż te zadawane bywają w zaziębieniu, nieżytach, gośćcach i t. p., a zewnętrznie używane są do obkładań i obmywań rozpędzających.

Bławatem (Centaurea Cyanus) kadzi się krowy w każdy pierwszy piątek po nowiu, aby więcej mleka dawały (Szczepanów). Bławat, sypany księdzu, przewodniczącemu w czasie uroczystości Bożego Ciała pod nogi, pomaga w odwarze na zimnicę (Krak.) — Brzeżne kwiaty główki bławatu dziś służą jedynie do przystrajania kadzideł lub barwienia octu na niebiesko, dawniej atoli przypisywano im skuteczność w ukąszeniach niedźwiadka, żmii, osy i t. p., oraz w gorączkach złośliwych, a zewnętrznie w cierpieniach oczu; sądzono nawet, iż pędzą mocz.

Biedrzeniec (Pimpinella saxifraga). Wywar z grubego jej korzenia ze spirytusem (rozcieńczonym w pewnej ilości wodą) pijają na wrzody, krosty, wyrzuty wszelkiego rodzaju i dla pędzenia uryny. — Lekarskim jest jeszcze miejscami i dziś ten korzeń, nader ostrego i piekąco-korzennego smaku, mocno pobudzający, zwłaszcza do potów, a dawniej nawet ziele i nasiona miały podobne zastosowanie. Marcin z Urzędowa radzi biedrzeniec przeciw morowej zarazie.

Bób (Vicia faba). Krwawnice leczą obkładami z bobowej mąki (Krak.). Gdzieniegdzie dają kurom bób pozostawiony z wieczerzy wilijnej, aby były nieśliwe (Ratułów). Od najdawniejszych czasów znane było użycie lekarskie łodyg, kwiatów i nasion: pierwszych, spalonych na popiół, w stwardnieniach gruczołów; drugich odkroplonych na wodę upiękniającą płeć, a ostatnich na pędzenie moczu.

Borówka czernica (Vacinium Myrtillus L.). Jagody jej od najdawniejszych czasów wszędzie po dziśdzień są używane w biegunkach i czerwonkach, a zewnętrznie do płukania gardła.

Boże drzewko (Artemisia Abrotanum L.). Gdy się krowa cielna potłucze lub gdy ją inne pobodą, dają jej jeść boże drzewko, aby się nie pomiatała (nie poroniła). W tym samym celu pije na Podhalu kobieta w razie przestrachu listki bożego drzewka z czystą wodą. Służy ono także do okadzania bydła, przepędzanego z jednego pastwiska na inne. Na miejsca obrażone u potłuczonych robią okłady z kaszy z bożego drzewka (Krak.) Dawniej ziele używane było wewnętrznie tak jak piołunowe i zewnętrznie, zwłaszcza w cierpieniach gardła i ust. Syreniusz pisze, że od bożego drzewka broda prędko rośnie.

Bylica (Artemisia vulg.), zbierana w wieczór przed paleniem Sobótek i używana przez matki za powijak dla dzieci płci żeńskiej, dawała lekarstwo. Ziele to służy w dzień św. Jana Chrzc. po wsiach w Krakowskiem do majenia chałup pod okapem u strzechy. Na ten sam cel służy także łopian, ponieważ ścięta głowa św. Jana upadła między bylicę i łopian. Dlatego jest bylica pomocna na wszelkie bole

w krzyżach, na postrzyknięcia, darcia i t. p. Robią z niej okłady i kąpiele. Bylicą pociera się ręce, aby pszczoły nie kłuły. Gdy w którym ulu pszczoły mieszkać nie chcą, należy go wytrzeć bylicą, a niezawodnie potem do niego przylecą. Bylica z 9 miedz zbierana i pita w odwarze na płodność pomaga (Krak.) Opasywanie się nią w wilią św. Jana, czy też w sam dzień tegoż (Iwonicz) ma ten skutek, że krzyże przez cały rok nie będą bolały (Maków). Dawniej używano korzenia przeciw padaczce.

Cebula (Allium cepa) zadawaną bywa z solą albo masłem krowie przed ocieleniem, aby mleko dobre było (Zakopane). Biała cebula wszelką chorobę z domu wyciąga, stąd w pomieszkaniu przy dzieciach bardzo przydatna; pieczoną cebulą okładają bolączki (Krak.), — zastosowanie to znane zresztą wszędzie, bo nawet w medycynie umiejętnej bywało i bywa używane.

Centurya (Erythrea Centaurium) w dawnych zielnikach „Dobra myśl — Serdecznik — Tysiącznik"; nazwy te wskazują, że musiano jej przypisywać rozmaite własności. Dziś używają jej wszędzie głównie przeciw zimnicy. Od dawnych czasów zalecaną bywała w osłabionem trawieniu, w zaflegmieniach i krwistości żyłnej trzewów brzusznych, w nieżytach chronicznych tychże, oraz w zimnicach, czerwiwości i w. i.

Chruścielowy dziób (Geranium pratense?), położony na kark, pomocny jest na ból oczu (Krak.) — Niegdyś ziele jego bardzo wziętym było lekiem na rany, wrzody i wrzedzionki.

Chrzan (Cochlearia armoracia) święcony w Wielkanoc służy do wyrabiania krzyżyków, które wkładają pod cztery węgły domu, aby go się nie trzymały węże (Jawornik). — Do dziś dnia bywa zastosowywany jako lek ostro drażniący, wewnętrznie w słabem trawieniu, zamuleniu, zaflegmieniu, w puchlinach, w gnilcu, oraz w nieżycie dróg oddechowych, — zewnętrznie zaś jako nader szybko czerwieniący i pryszczący skórę, a stąd szybko odciągający w rozlicznych bolesnych dolegliwościach.

Cis (Taxus baccata) bywa używany w odwarze przeciw wściekliźnie (Duliby koło Jazłowca); indziej okadzają bydło cisem, aby się nie zeszło z psem wściekłym. W Zakopanem dają do wody, którą bydło pije, trochę uskrobanego cisu, aby je od wścieklizny zachować; indziej znowu święcą w dzień Trzech Króli kawałki drzewa cisowego, którego używają do okadzania bydła, gdy je na wiosnę pierwszy raz wypuszczają na pole. Zaprawiają je także do stempli do maśliczek (Pcim). Dawniej używano jagód w cierpieniach płucnych, a drzewa przeciw wściekliźnie; później poczęto zachwalać liście i pędy w wypadkach, w jakich używamy sawiny.

Comber (cząber — Satureja hortensis) daje się ludziom na wzmocnienie i obudzenie apetytu. (Krak.) — Dawniej powszechnem było użycie lekarskie ziela jako środka pobudzającego i rozpędzającego.

Cykorya (podróżnik, Cicchorium intybus) w Krakows. „Szczerbak"; gotowane w serwatce ziele to pomaga na opaleniznę. Zwą je także „Suchotnikiem" i gotują dzieciom suchotniczym na kąpiel. Od czasów starożytności utrzymuje się w użyciu lekarskiem korzeń jako otwierający, rozpuszczający, a zarazem wzmacniający — zwłaszcza trzewy brzuszne i w wielorakich cierpieniach, a najwięcej wynikłych z zatkań i zastoin. Dawniej używano także w ten sam sposób ziela i nasion.

Z. Morawski.

Poradnik gospodarczo-domowy.

Aptekarza A. Thierry Balsam i maść centifoliowa. W r. 1898 otrzymał aptekarz Thierry bardzo przychylne uznanie szkoły farmaceutycznej w Paryżu dla swoich

farmaceutycznych wyrobów, dla których, na podstawie tegoż uznania, stosownie do dekretu Republiki z d. 17 i 21 maja l. 2902 uzyskał prawo przywozu i dozwolenie prywatnej wysyłki do Francyi. W Brixton Road 48 Londyn S. W. i Glasgowie, City, 13. Dundas Street założył przedsiębiorca samoistne filie, skąd urządza hurtowny eksport do południowej Afryki i Australii. Prócz tego w wielu miastach urządził osobne składy jak w Paryżu, Berlinie, Wrocławiu, Monachium, Malmö w Szwecyi, Amsterdamie, Middelburgu, Rotterdamie, Medyolanie, Rzymie i t. p. Można zatem z całą pewnością powiedzieć, że wyroby te są unikatem w dziedzinie farmacyi.—Skład główny dla Węgier znajduje się u aptekarza A. J. v. Törrök w Budapeszcie, skład główny dla Wiednia ma aptekarz Brady I. Rothenturmstrasse, produkcya atoli znajduje się wyłącznie w fabryce właściciela w Pregradzie. Preparaty te cieszą się w całym prawie świecie sławą i uznaniem. We wszystkich państwach cywilizowanych znane są pod rejestrowaną zieloną marką ochronną, wyobrażającą zakonnicę i węża na krzyżu z dewizą: „Ich dien".

Weterynaryjne wytwory Kwizdy. Do najpopularniejszych i najbardziej renomowanych firm liczy się bez wątpienia firma c. i k. nadwornego dostawcy Franciszka Jana Kwizdy w Korneuburgu. Wyroby tej firmy cieszą się rzeczywiście nietylko w Austro-Węgrzech, ale na całym kontynencie, nawet w Anglii i Ameryce najlepszą sławą. Każdy gospodarz zna korneuburski proszek odżywczy dla bydła i trzody, pigułki przeciwko kolkom i niema dziś pewnie ani jednego właściciela koni, w którego stajni nie znajdowałby się „Płyn restytucyjny" Kwizdy. Nawet w Anglii, ojczyźnie sportów i połączonych z nimi wynalazków przyznają znakomitą skuteczność wyrobom Kwizdy. Pierwszorzędni jeźdźcy dystansowi hr. Starhemberg i F. Höffer używali w czasie swych biegów fluidu Kwizdy. Używają go także weterynarze obok pasów gumowych i gumowych przyrządów dla ochrony nóg końskich. Firma Franc. Jana Kwizdy w Korneuburgu przy Wiedniu wysyła na żądanie pięknie ilustrowane **cenniki gratis i franco.**

Edmund Mautner, c. i k. nadworny dostawca nasion w Budapeszcie zwraca uwagę Szan. P. T. Publiczności, która się gospodarstwem rolnem i ogrodnictwem zajmuje, na fakt, że nigdzie nie urządzono filialnych składów firmy Mautnera, tylko powierzono wielkiej liczbie kupców skrzynki z nasionami do rozsprzedaży częściowej. Samo jednak znajdowanie się skrzynki Mauthnera w pewnym handlu, nie daje jeszcze gwarancyi, że wszystkie przez kupców sprzedawane nasiona od Mauthnera pochodzą. Ażeby zatem uniknąć wszelakich pomyłek, zwraca się uwagę, że nasiona firmy Mauthnera tylko w zamkniętych i plombą i nazwiskiem Mauthnera zaopatrzonych workach i pakietach rozsyłane bywają; takie więc, którym tych cech brakuje, są falsyfikatami.

Najlepsze dla naszych dzieci! Kto chce kupić dla dzieci na gwiazdkę trwałą zabawkę, kto wspólnie z **dziećmi pragnie się zabawić,** kto jednem słowem chce swoim milusińskim sprawić **co najlepszego,** temu radzimy przejrzeć pięknie ilustrowany cennik o kotwicznych skrzynkach budowlanych, kotwicznych skrzynkach mostowych, itd. F. Ad. Richtera & Cie., królewskich nadwornych i szambelańskich dostawców, Wiedeń, I. Operngasse 16. Mianowicie powinna **każda matka** przed kupnem podarunku na gwiazdkę przeczytać uważnie nasz cennik, tem więcej, że wysyłamy go bezpłatnie i franko i że wiele naśladownictw bez „kotwicy" znajduje się w handlu.

Doskonały środek domowy. Wśród doskonałych **środków domowych,** które jako odciągające nacieranie przy zaziębieniach używane bywają, zajmuje Liniment. Capsici comp. z „kotwicą", przyrządzone w laboratorjum apteki F. Ad. Richtera w Pradze, pierwsze miejsce. Cena jest niską: 80 szel., Kr. 1.40 i 2.— za butelkę: każda butelka znajduje się w pięknem pudełku, które poznać można po znanej kotwicy.

DROGUERYA

oraz

fabryczny skład farb, lakierów,

pokostów, olei,

artykułów i nowości domowo-gospodarskich, rolniczych i przemysłowych, artykułów dla fabryk, gorzelń, rafineryj, browarów i t. d.

Władysława Bracha

w Tarnowie.

Odznaczenia: **Medal złoty duży** z wystawy Paryskiej 1900 r. **Dyplom honorowy i złoty medal** z wystawy Brukselskiej 1900. **Medal złoty** z wystawy Związku Pań w Wiedniu r. 1900. **Medal srebrny duży** z wystawy przyrodn. lekar. w Krakowie 1900 r. **Medal złoty** z wystawy w Neapolu 1900 r.

Prowadzi artykuły najlepszej jakości. Sprzedaje taniej jak wszędzie.

Poleca:

Wszelkie zioła lecznicze, jak najświeższe **Ks. Seb. Kneippa.** Materyały apteczne, artykuły chirurgiczne, bandaże i opatrunki.

Rumy i herbaty znakomite.

Przybory toaletowe. Perfumerye i kosmetyki krajowe, francuskie i angielskie. Pasty i proszki do zębów.

Farby i przybory malarskie. Farby pokostowe i lakierowe we wszystkich kolorach szybko schnące.

Masę woskową na zimno lub gorąco do zapuszczania podłóg.

Lakiery krajowe, amerykańskie i angielskie.

Carbolineum Avenariusa przeciw grzybowi i wilgoci.

Cement, wapno hydrauliczne, gips, ter i papę do pokrycia dachów, Płyty gumowe i asbestowe.

Węże gumowe, płócienne i ssące.

Pasy, oliwy i oleje do smarowania maszyn.

Artykuły i materyały utrzymuje się na składzie wszystkie, jakie tylko istnieją j jakich PP. przemysłowcy, właściciele browarów, gorzelń itp. potrzebować mogą.

Zamówienia zamiejscowe uskutecznia odwrotnie pocztą lub koleją.

Rok założenia 1866.

Tarnów,
ul. Krakowska
(Dom własny).

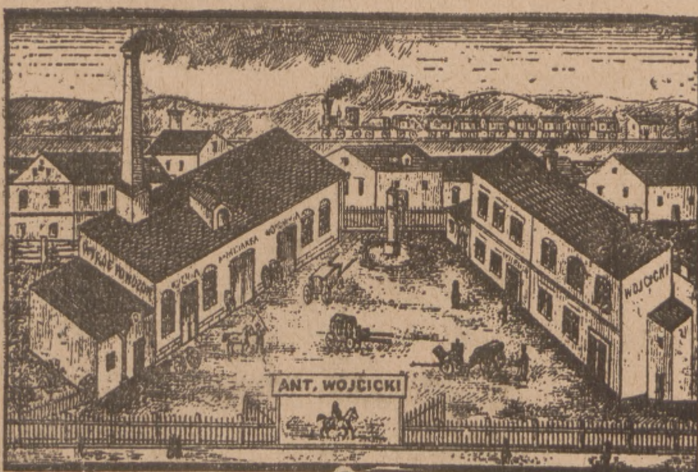

Kraków 1887 Medal bronzowy. Lwów 1891. Medal srebrny.

Antoni Wójcicki

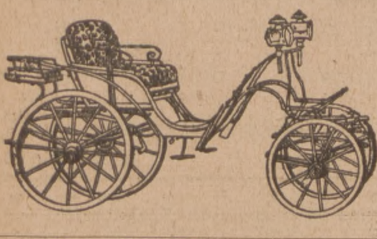
WYRÓB

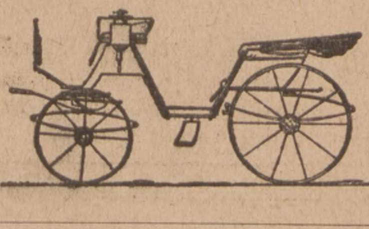
powozów, wózków, wozów i sanek
różnego fasonu.

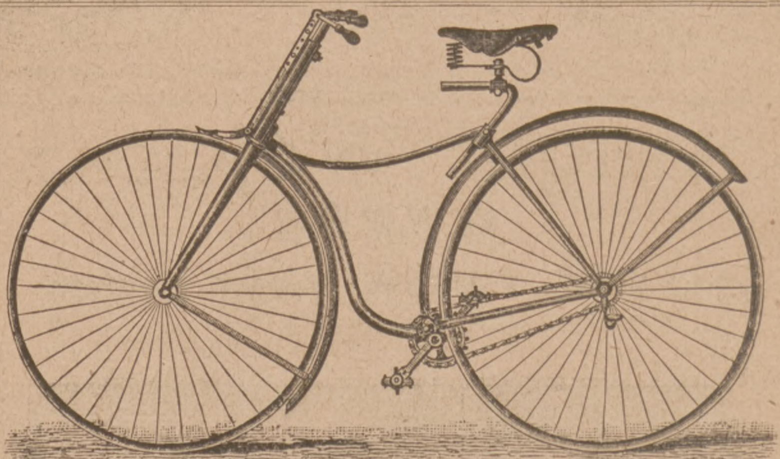

Również przyjmuje wszelkie reperacye i odnowienia. Przyjmuje także stare zużyte powozy do zamiany.

Zamówienia wykonuje w jak najkrótszym czasie. — Ceny umiarkowane.

Największymi i najszybszymi parostatkami

Największymi i najszybszymi parostatkami

odjeżdżającymi z Bremen co wtorku są:

Cesarskie okręty:

Cesarza Wilhelma	w. 198	metrów	długości
Arcyksięcia Wilhelma	202	„	„
Cesarzowej Maryi Teresy	166	„	„
Cesarza Wilhelma II.	215	„	„

Okręty cesarskie jadą tylko z **Bremen** i kto chce nimi jechać, ten musi sobie w każdym razie miejsce zamówić i naprzód z domu dla każdej osoby 20 koron zadatku nadesłać do

F. Misslera w Bremen

Bahnhofstrasse 30.